

Revue Piešťany, ročník L
Kultúrno-spoločenský štvrťročník
Dátum vydania 1. december 2014
Vydáva mesto Piešťany

Šéfredaktor:
Kornel Duffek
Redaktor:
Tibor Hlobeň

Redakčná rada:
Ing. Margita Galová (predsedníčka),
Kornel Duffek, Tibor Hlobeň,
PhDr. Vladimír Krupa,
Mgr. Drahomíra Moretová
Spolupracovali:
Ing. Peter Bartoš, Tomáš Horký,
MUDr. Pavel Kaňuščák,
Mgr. Martin Kostelník,
PaedDr. Ján Orlovský, Martin Valo

Foto:
Archív Balneologického múzea,
Galéria J. Koniarka Trnava, Divadelný
ústav Bratislava, Ctibor Bachratý,
Ing. František Debre, PhD.,
Andrej Dúbravský, Viera Dusíková,
Eva Drobá, Tomáš Horký,
MUDr. Pavel Kaňuščák,
Stano Malák, Igor Paulech, Pato Saffko,
Marek Szold, Martin Valo

Jazyková úprava:
Kornel Duffek
Preklad nemecký jazyk:
Olga Sulzberger

Preklad anglický jazyk:

Grafická úprava:
Re Public group s.r.o., Piešťany
Tlač:
PN print s.r.o., Piešťany
Sídlo vydavateľa a adresa redakcie:
Revue Piešťany, Námestie SNP č. 3
921 45 Piešťany
tel.: +421 33 7765301
fax: +421 33 7765333
mob.: +421 903 712545
e-mail: sekretariat@piestany.sk
Reg. č.: EV 396/08
IČO 00 612 031
ISSN 1210 - 1958

Revue Piešťany - Zima 2014/2015 - Winter 2014/2015

2-7

Elektrárňa Piešťany - pamiatka industriálneho dedičstva, ktorá rozsvietila mesto (Ján Orlovský)

- The Electric Power Plant in Piešťany - A Reminder of Our Industrial Heritage, Which Lit Up the Town
- Das Elektrizitätswerk Piešťany - ein Industriedenkmal, das die Stadt erleuchtete

8-12

Filmové Piešťany 2014
(Drahomíra Moretová)

- Cinematic Piešťany 2014
- Filmstadt Piešťany 2014

13-15

Udalosti - návštevy - stretnutia
(Tibor Hlobeň)

- Events - Visits - Meetings
- Ereignisse - Besuche - Treffen

16

Pocta tvoriteľovi Jožinko
(Kornel Duffek)

- A Tribute to Jožinko the Creator
- Eine Würdigung für den Schöpfer von „Jožinko“

17

Organové dni Piešťany 2014
(Kornel Duffek)

- Piešťany Organ Days 2014
- Orgeltage Piešťany 2014

18-21

Tri „štácie“ Stanislava Štepku v Piešťanoch (Kornel Duffek)

- The Three "Stations" of Stanislav Šteпка in Piešťany
- Stanislav Šteпка's drei Stationen in Piešťany

22-23

Najstaršia pohľadnica Piešťan sa vrátila domov (Peter Bartoš)

- The Oldest Postcard of Piešťany Has Returned Home
- Die älteste Ansichtskarte von Piešťany kehrt heim

24-26

Ruiny Starého kláštora boli sprístupnené (Kornel Duffek)

- The Ruins of the Old Monastery Have Been Open to the Public
- Die Ruinen des Alten Klosters wieder für die Öffentlichkeit zugänglich

27-29

Piešťanská záhradná architektka dotvorila DANUBIANU (Martin Valo)

- Piešťany Landscape Architect Designed for DANUBIANA
- Landschaftsarchitektin aus Piešťany gab „DANUBIANA“ den letzten Schliff

30-34

Sto rokov golfu v Piešťanoch (Vladimír Krupa)

- Hundred Years of Golf in Piešťany
- Hundert Jahre Golf in Piešťany

35-37

Osemdesiaty architektka Ľubomíra Mrňa (Kornel Duffek)

- The Architect Ľubomír Mrňa is Eighty
- Zum 80. Geburtstag von Architekt Ľubomír Mrňa

38-41

Unikátne Múzeum bariel
(Martin Kostelník)

- Unique Museum of Crutches
- Ein einzigartiges Museum für Krücken

42-46

Majster palety Ctibor Krčmár by mal 90 rokov (Kornel Duffek)

- Master of the Palette Ctibor Krčmár Would Be 90 Years Old
- Ctibor Krčmár - der Meister der Farbpalette wäre 90 geworden

47-49

Spomienka na historika a publicistu Jána Šipoša (Vladimír Krupa)

- Remembering the Historian and Journalist Ján Šipoš
- Erinnerung an den Historiker und Publizisten Ján Šipoš

50-52

Hniezdenie mytickej húsky štíhlej na piešťanskej Slňave.
(Pavel Kaňuščák)

- Nesting of the Mythical Egyptian Goose at the Slňava Reservoir in Piešťany
- Slňava" in Piešťany als Nistplatz der mythischen Nilgans

53-56

Moravcová odovzdala svoje skúsenosti už 700 deťom
(Tomáš Horký)

- Moravcová Has Shared Her Experience with over 700 Children
- Moravcová gab ihre Erfahrungen schon an 700 Kinder weiter

Obálka/Cover/Titelbild
Foto Cinematik
Marek Szold

Helena Třeštková mala na Cinematiku slovenskú premiéru filmu Súkromný vesmír, ktorý časozbernou metódou nakrúcala 37 rokov.
Helena Třeštková had the premiere of her film "Súkromný vesmír" (Private Space), which she filmed for 37 years using time-lapse techniques, at Cinematik.

Helena Třeštková's Film „Súkromný vesmír“ (Das private Universum)- eine 37-jährige Langzeitbeobachtung - feierte auf dem Festival Cinematik seine slowakische Premiere.

▲ Rekonštruovaná Elektrárňa najlepšie vynikne s večerným osvetlením.
The reconstructed power plant truly stands out with its night-lighting.
Das neu gestaltete Elektrizitätswerk kommt bei Abendbeleuchtung am besten zur Geltung.

Foto Copyright © 2014 Pafo Safko. All Rights Reserved

Elektrárňa Piešťany - pamiatka industriálneho dedičstva, ktorá rozsvietila mesto

The Electric Power Plant in Piešťany - A Reminder of Our Industrial
Heritage, Which Lit Up the Town

Das Elektrizitätswerk Piešťany - ein Industriedenkmal,
das die Stadt erleuchtete

Desaťročia stála opustená a zanedbaná neďaleko železničnej stanice. Jej sláva prvého zdroja elektrického svetla v meste bola už dávno preč. Aj samotní obyvatelia Staničnej ulice ju prestali vnímať vďaka krásnej lipovej aleji, ktorá ulicu lemuje. Nepomohol dokonca ani zápis do Ústredného zoznamu pamiatkového fondu, ktorý 11.10.1995 budovu elektrárne z roku 1906 pod č. 10852 zaznamenal ako národnú kultúrnu pamiatku.

For decades it has stood, not far from the railway station, abandoned and neglected. Its hey-day as the first source of electric light in town has long since passed. Even residents on Station Street have ceased to notice the building thanks to beautiful linden trees, which line the street. Not even recording the power plant building, which was built in 1902, as a national monument on the Central List of Landmarks Collection, which was done on October 11, 1995 under no. 10852, helped.

Jahrzehnte lang stand es verlassen und heruntergekommen unweit des Bahnhofs. Der Ruhm der ersten Quelle der elektrischen Beleuchtung in der Stadt war bereits längst verflogen. Selbst die Einwohner der Staničná Straße nahmen es dank der wunderschönen Linden-Allee, die diese umsäumt, längst nicht mehr wahr. Und daran änderte auch die Eintragung in die zentrale Denkmalliste nichts, durch die das aus dem Jahr 1906 stammende Gebäude des Kraftwerkes, am 11.10.1995 unter der Nr. 10852, den Statut eines Nationalkulturdenkmals erlangte.

Foto Copyright © 2014 Paťo Safko. All Rights Reserved

▲ Záchrana piešťanskej Elektrárne prišla v hodine dvanástej.
Rescue of the Piešťany power plant came at the eleventh hour.
Die Rettung des Kraftwerkes von Piešťany kam in letzter Minute.

Na lepšie časy svitlo na prelome storočí, keď sa vtedajší majiteľ - Slovenský energetický podnik, a.s. pokúsil o nový účel pre celý areál. Architektonické štúdie z roku 2000 hovorili o využití na rekreačno-vzdelávacie účely pre energetikov. Technická pamiatka mestskej elektrárne sa mala stať kongresovou sálou k nej pristavanému hotelu. Plány však zmarila nastupujúca privatizácia energetiky. Areál prešiel do majetku osamostatnenej Západoslovenskej energetiky, a.s. (ZSE), ktorá od roku 1994 prevádzkovala v susednej budove obchodné zastúpenie pre styk s verejnosťou. Zvyšná časť areálu slúžila len ako skladovací priestor.

Privatizácia ZSE a vstup menšinového akcionára - nemeckej spoločnosti E.ON v roku 2003 znamenala aj nový impulz pre firemnú spoločenskú zodpovednosť ZSE. Otázka zveladenia a nového využitia majetku spoločnosti priviedla jej manažment na myšlienku premeny areálu mestskej elektrárne v Piešťanoch pre širšie celospoločenské využitie. Za hlavnú oblasť využitia určila vzdelávanie mladej generácie v oblasti kolobehu energie a jej ekologického využívania.

Myšlienka začala naberať reálne kontúry v septembri 2008, kedy predstavenstvo ZSE ako investor projektu vytvorilo podmienky pre vznik širšej pracovnej skupiny, ktorú tvorili zástupcovia ZSE, architektov, odborníkov, orgány samosprávy, Krajského pamiatkového úradu v Trnave, Fakulty architektúry STU, ale aj neziskových organizácií, obyvateľov širšieho okolia a bývalých zamestnancov.

Od samého začiatku projektu dominovala myšlienka vytvoriť novú funkciu pre mladých ľudí prostredníctvom nich samotných. Preto nasledovala v októbri 2008 študentská súťaž, do ktorej sa prihlásilo viac ako 60 študentov. Z 13 odovzdaných návrhov vyšiel víťazne návrh študentov vtedy ešte 3. ročníka Fakulty architektúry STU v Bratislave a dnes doktorandov fakulty, Michala Ganobjaka a Vladimíra Haina. Projekt počas tvorby prešiel mnohými konzultáciami a kontrolami rozpracovanosti zo strany architektonického štúdia povereného realizáciou - ADOM M Studio (M. Paško - Z. Zacharová) a najlepšej slovenskej odborníčky na dedičstvo priemyselnej architektúry, Doc. Ing. Evy Kráľovej (FA STU v Bratislave). Práca študentov získala okrem šance na realizáciu aj široké medzinárodné uznanie na výstavách v zahraničí. Najvyššie ocenenie získala na veľtrhu architektúry SAIE 2012 v talianskej Bologni, zameranej na Obnovu, regeneráciu, vylepšenie prostredia a Vysoko inovatívne a udržateľné riešenia. V konkurencii 133 predložených projektov z 22 krajín obsadila 2. miesto.

Pre účely projektu autori návrhu spracovali aj inventarizáciu hodnotných architektonických a technických prvkov a detailov elektrárne. Mapovanie hodnôt priemyselnej architektúry je nadštandardným postupom, ktorý stal sa pionierskym počínom vyzdvihnutým metodikmi a následne bol schválený Krajským pamiatkovým úradom Trnava s poznámkou - „bez pripomienok“.

Samotná rekonštrukcia začala po trojročnej projektovej príprave v apríli 2012. Medzitým však kríza postihla aj energetický sektor a pôvodný rozpočet stavby sa scvrkol z 3,8 mil. na 2,5 mil. . Napriek tomu je výsledok po dvoch rokoch prác impresívny.

Poroty architektonických súťaží CEZAAR, Stavba roka, či Kultúrna pamiatka roka nešetřili chválou nad citlivosťou prístupu k zachovaniu pôvodných prvkov a prepojenia s novou architektúrou. Nominácia Elektrárne Piešťany medzi 18 top projektov roka spomedzi 101 prihlásených prác na CEZAAR-a je historicky prvou študentskou prácou, ktorá prenikla až do finále súťaže.

Deviateho septembra 2014 sa nakoniec brány elektrárne otvorili pre slávnostné odovzdanie priestoru verejnosti. Pred viac ako 250 pozvanými hosťami a v prítomnosti primátora Piešťan Rema Cicutta a ministra školstva, vedy a športu SR Petra Pellegriniho priestor sprístupnil generálny riaditeľ ZSE Jochen Kley.

Prvé podujatia pre školskú mládež majú vynikajúci ohlas. Tvorcami komentovanej výstavy o kolobehu energie sú členovia neziskovej organizácie Živica, ktorí kladli dôraz najmä na ekológiu výroby a spotreby energie. Deti si elektrinu doslova vyšliapu a vykrúčia, tie z mestského prostredia majú možnosť po prvý raz v živote vidieť napríklad ako vyzerá „kubik dreva“, či čo všetko dokáže, keď ho spálime...

Energia z elektrárne tak opäť prúdi k verejnosti. Dnes v podobe zážitkov, myšlienok, nápadov a dobrého pocitu z užitočne stráveného času. Príďte sa pozrieť ako vyzeral pokrok pred storočím a čo predstavuje dnes... ■

(Po uzávierke: Elektrárňa Piešťany získala ocenenie Kultúrna pamiatka roka 2013 - Fénix, ktorú na návrh odbornej poroty udelil minister kultúry SR.)

▼ Vstup je obohatený o moderný výťah.

The entry is enhanced with a modern elevator.
Der Eintrittsbereich wurde mit einem modernen
Fahrstuhl aufgewertet.

▲ V Elektrárni sa zachovalo všetko, čo sa zachovať dalo.

Everything that could have possibly be preserved in the power plant was saved.
Im Kraftwerk blieb alles, was möglich war, erhalten.

Better times dawned at the turn of the century, when the owner at the time - the Slovak Energy Company, Inc. tried to use the entire area for a different purpose. An architectural study in 2000 started a discussion about using the area for recreational-educational purposes. This technical landmark was to be transformed into a

conference hall with an attached hotel. Plans, however, were complicated by the privatization of the power industry. The area became the property of the newly independent Západoslovenská energetika, a.s. (ZSE) (Western Slovakia Power Company, Inc.), which, as of 1994, had been operating a branch office for public relations out of

▲ Aj staré elektrické rozvody majú svoju poetiku.
Even the old electric wiring can be poetic.
Auch die alten Elektroleitungen haben ihre eigene Poetik.

a neighbouring building. The remainder of the premises served only as storage space.

Privatization of ZSE and the entry of a minor shareholder - the German company E. ON in 2003, led to a new impetus for the social-responsibility of the ZSE company. The question of improving and finding new uses for the company's property led the management to the notion of transforming the premises of the town power plant in Piešťany into an area to be used by the broader public. Education of the younger generation with an emphasis on the cycle of energy and its environmental use, was designated as the main purpose for which it was to be used.

The idea began to take shape in September 2008, when the board of ZSE, as the investor in the project, created conditions for the establishment of a broader working group, which included representatives of ZSE, as well as architects, experts, local authorities, the Regional Landmark Office in Trnava, the Faculty of Architecture from Slovak Technical University, and even non-profit organizations, inhabitants from the wider surroundings and former employees.

From the very beginning of the project, the predominant idea was to allow young people themselves to play a part in the creation of this new functional service. This is why in October 2008, a student competition was held, for which over 60 students signed up. Of the 13 submitted proposals, the winning suggestion ended up being from students, who at the time were in their 3rd year at the Faculty of Architecture at Slovak Technical University in Bratislava and presently doctoral candidates of the same faculty, Michal Ganobajk and Vladimír Hain. During its creation, the project underwent several consultations and inspections carried out by the architectural studio responsible for its implementation - ADOM M Studio (M. Paško - Z. Zacharová) and the best Slovak expert on the heritage of industrial architecture Doc. Ing. Eva Kráľová (Faculty of Architecture at STU in Bratislava). The students' work, in addition to being implemented, also received international recognition at exhibitions abroad. The highest award was received at the Architecture Job Fair SAIE 2012 in Bologna, Italy, which focused on the restoration, rehabilitation, improvements of surroundings and highly innovative and sustainable solutions. Competing with 133 submitted projects from 22 countries, their project placed 2nd.

For the purpose of the project, the designers also

worked out an inventory of valuable architectural and technical components and details of the power plant. This charting of the industrial architecture's value, was an above-standard procedure and became a pioneering achievement by raising the methodology, and was subsequently approved by the Regional Landmark Office in Trnava with the note - "no comments".

After the three-years of project preparation, the actual reconstruction began in April 2012. In the meantime, the financial crisis had also affected the energy sector and so the original budget for the project was reduced from 3.8 mil. to 2.5 mil. Despite this, the result, after two years of work, is quite impressive.

Juries of the architectural competition CE.ZA.AR, Building of the Year, as well as Cultural Monument of the Year, showered praise upon the project for its sensitive approach to preserving the original features of the building while joining it with the new architectural elements. The nomination of the Piešťany Power Plant among the top 18 projects of the year, from among 101 submitted works at the CE.ZA.AR is a historical first for a student's work, which ultimately went all the way to the final round of the competition.

On September 9, 2014, the gates of the power plant were finally opened for a ceremonial handing

Foto Copyright © 2014 Pafo Safko. All Rights Reserved

▲ Rozmerná sála nemá v Piešťanoch čo do veľkosti konkurenciu. With regards to the size of the hall, there is nothing else that compares in Piešťany. Was die Größe anbelangt, hat dieser geräumige Saal in Piešťany keine Konkurrenz.

over to the public. In front of more than 250 invited guests and in the presence of Piešťany Mayor Remo Cicutto and the Slovak Minister of Education, Science and Sport Peter Pellegrini, the premises were officially opened to the public by the General Manager of ZSE Jochen Kley. The first event for school children received an excellent response. Members of the non-profit organization Živica (Resin) created an exhibition with narration about the cycle of energy putting an emphasis on the ecology of manufacturing and the consumption of energy. Children literally experience all aspects of electricity, and the city kids even get a chance, for the first time in their lives, to see a "cubic of wood" and all that it is capable of when we burn it...

Energy from the power plant is once again

flowing to the public. Today, however, in the form of experiences, thoughts, ideas, and the good feeling of time well spent. Come and have a look at what progress looked like a hundred years ago and what it represents today... ■

After closing: The Piešťany Power Plant won the Fénix award for Cultural Landmark of the Year 2013, which is presented by the Slovak Minister of Culture based on the recommendation of a jury of experts.

Bessere Zeiten dämmerten an der Jahrhundertwende, als der damalige Eigner - der Slowakische Energiebetrieb AG (Slovenský energetický podnik, a.s.) versuchte, dem gesamten Areal einen neuen Zweck zu geben. Architektonische Studien aus dem Jahr 2000 haben die Nutzung zu Erholungs- und Bildungszwecken für Energetiker vorgesehen. Aus dem technischen Denkmal des

städtischen Elektrizitätswerkes sollte eine Kongresshalle innerhalb des angebauten Hotels werden. Die Pläne jedoch wurden von der anlaufenden Privatisierung des Energiesektors durchkreuzt. Das Gelände ging in Besitz der verselbstständigten Aktiengesellschaft Westslowakische Energetik (Západoslovenská energetika, a.s. - ZSE) über, die seit 1994 im benachbarten Gebäude eine Geschäftsstelle für Öffentlichkeitsarbeit betrieb. Der Rest des Geländes diente lediglich als Lagerraum.

Die Privatisierung der ZSE und der Beitritt eines Minderheitsaktionärs - der deutschen Gesellschaft E.ON im Jahr 2003 - bedeutete auch einen neuen Impuls für die gesellschaftliche Verantwortung des Unternehmens. Die Frage der Fortentwicklung und der neuen Nutzung des Gesellschaftsvermögens brachte das Management auf die Idee, das Gelände des städtischen Kraftwerkes für eine umfassendere gesellschaftliche Nutzung umzufunktionieren. Der primäre Nutzungsbereich sollte bei der Bildung junger

Generation im Bereich des Energiekreislaufts und der umweltfreundlichen Nutzung von Energie liegen.

Die Idee begann im September 2008 eine konkrete Form anzunehmen, als der Vorstand der ZSE, als Investoren des Projektes, die Bedingungen für die Entstehung einer größeren Arbeitsgruppe schuf, in der sich Vertreter der ZSE, Architekten, Experten, Organe der Selbstverwaltung, das Regionaldenkmalamt in Trnava, die Fakultät der Architektur an der Slowakischen Technischen Universität, aber auch Non-Profit-Organisationen, Anwohner aus der weiteren Umgebung und ehemalige Mitarbeiter zusammenschlossen.

Von Anfang an war das Projekt von dem Leitgedanken bestimmt, eine neue Aufgabe für junge Menschen mit Hilfe ihrer selbst zu schaffen. Deshalb wurde im Oktober 2008 ein studentischer Wettbewerb ausgeschrieben, für den sich mehr als 60 Studenten angemeldet haben. Unter den 13 eingereichten Entwürfen siegte das Konzept der

Studenten des 3. Studienjahres an der Fakultät für Architektur der Slowakischen Technischen Universität in Bratislava (FA STU) und heutigen Doktoranden Michal Ganobjak und Vladimír Hain. Während seiner Entstehung durchlief das Projekt zahlreiche Konsultationen und Kontrollen hinsichtlich seiner Ausarbeitung seitens des mit der Realisierung beauftragten Architektenbüros „ADOM M Studio“ (M. Paško - Z. Zacharová) sowie der führenden slowakischen Expertin auf dem Gebiet des Architekturerbes, Doz. Ing. Eva Králová (FA STU in Bratislava). Die Arbeit der Studenten erhielt neben der Chance auf Realisierung auch eine Menge internationaler Anerkennung auf Ausstellungen im Ausland. Die höchste Auszeichnung bekam das Projekt auf der Baufachmesse SAIE 2012, im italienischen Bologna, in deren Fokus Erneuerung, Regeneration und Verbesserung des Umfeldes sowie hochinnovative und nachhaltige Lösungen standen. In der Konkurrenz von 133 eingereichten Projekten aus 22 Ländern landete es auf dem 2. Platz.

Für die Projektzwecke haben die Autoren des Projektes auch eine Inventarisierung wertvoller architektonischer und technischer Elemente und Details des Elektrizitätswerkes vorgenommen. Die Ermittlung der Werte der Industriearchitektur ist ein unkonventionelles Vorgehen, das von den Methodikern als bahnbrechend hervorgehoben und von dem Regionaldenkmalamt in Trnava anschließend mit der Notiz „ohne Anmerkungen“ genehmigt wurde.

Der eigentliche Umbau begann nach einer dreijährigen Vorbereitungsphase des Projektes im April 2012. Zwischenzeitlich jedoch erreichte die Krise auch den energetischen Sektor und das ursprünglich geplante Budget für den Bau schrumpfte von 3,8 Mio. auf 2,5 Mio. Euro. Trotz dieses Umstandes ist das Ergebnis nach zwei Jahren andauernder Arbeiten beeindruckend. Die Jurys der Architektur-Wettbewerbe „CE.ZA.AR“, „Bau des Jahres“ oder „Das Kulturdenkmal des Jahres“ geizten nicht mit

Lob über die sensible Herangehensweise bei der Erhaltung der ursprünglichen Elemente und deren Verknüpfung mit moderner Architektur. Von den 101 angemeldeten Arbeiten für den Wettbewerb CE.ZA.AR wurde das Kraftwerk Piešťany unter die 18 Top-Projekte des Jahres gewählt und ist die erste studentische Arbeit in der Geschichte des Wettbewerbs, die es bis ins Finale geschafft hat.

Am 9. September 2014 öffneten sich schließlich die Tore des Kraftwerkes für die feierliche Übergabe des Geländes der Öffentlichkeit. Vor mehr als 250 geladenen Gästen und im Beisein des Bürgermeisters von Piešťany, Remo Cicutto sowie des slowakischen Ministers für Schulwesen, Wissenschaft und Sport Peter Pellegrini, wurde das Gelände von dem Generaldirektor der ZSE, Jochen Kley, für die Öffentlichkeit freigegeben.

Die ersten Veranstaltungen für schulpflichtige Kinder und Jugendliche erfuhren eine tolle Resonanz. Die Macher der kommentierten Ausstellung über den Kreislauf der Energie sind Mitglieder der Non-Profit-Organisation „Živica“, deren Augenmerk sich vor allem auf die Umweltfreundlichkeit bei der Energieproduktion und dem Energieverbrauch richtete. Die Kinder „erstrampeln“ sich den Strom buchstäblich durch Drehen und Treten und Stadtkinder haben die Gelegenheit zum ersten Mal im Leben zu sehen, wie zum Beispiel ein Kubikmeter Holz aussieht oder was dieser alles schafft, wenn wir ihn verbrennen...

Die Energie aus dem Kraftwerk fließt erneut zu den Menschen. Heute in Form von Erlebnissen, Gedanken, Einfällen und des guten Gefühls aus sinnvoll verbrachter Zeit. Kommen Sie doch vorbei und schauen Sie sich an, wie der Fortschritt vor einem Jahrhundert ausgesehen hat und wofür er heute steht... ■

(Der slowakische Kultusminister verlieh dem Elektrizitätswerk die Auszeichnung „Phoenix – das Kulturdenkmal des Jahres 2013“. Die Preisvergabe erfolgte auf Vorschlag einer Fachjury.)

▼ Podujatia ku Dňu architektúry sa symbolicky konali už v čerstvo otvorenej Elektrárni. M.Valo
Events connected to the Day of Architecture are already symbolically taking place in the newly-opened plant.
Veranstaltungen zum Tag der Architektur fanden symbolträchtig in dem frisch eröffneten Elektrizitätswerk statt.

Foto Martin Valo

Filmoví fajnšmekri si mohli svoj koníček v Piešťanoch naozaj užívať. Veď počas štyroch mesiacov sa tu konali štyri významné medzinárodné filmové festivaly. Na nich bolo premietnutých viac než dvesto filmových titulov, ktoré videlo takmer dvadsaťtisíc divákov.

Movie-lovers had the opportunity to really enjoy their hobby since, over a period of four months, four important international film festivals took place in Piešťany. During these festivals over two thousand movies were screened, which were seen by almost twenty thousand spectators.

Filmfeinschmecker konnten ihrer Leidenschaft in Piešťany wirklich frönen. Denn innerhalb von vier Monaten fanden hier vier wichtige internationale Filmfestivals statt. In deren Rahmen wurden mehr als zweihundert Filme gezeigt, die sich knapp 20.000 Zuschauer angesehen haben.

Filmové Piešťany 2014

Cinematic Piešťany 2014
Filmstadt Piešťany 2014

Drahomíra Moretová

Piešťanský filmový maratón odštartoval koncom augusta 76. ročník svetového festivalu neprofesionálneho filmu a kongresu UNICA. Počas svojej dlhšej histórie len po druhýkrát zavítal na Slovensko, a to vďaka podpore Ministerstva kultúry SR a Národného osvetového centra. Odbornej i laickej verejnosti ponúkol vyše 130 filmov rôznych žánrov od tvorcov z 29 krajín sveta. Filmy sa premietali v priestoroch Domu umenia. Cenu Najlepší film festivalu UNICA a zároveň Zlatú medailu v kategórii študentov vysokých škôl si z Piešťan odniesli mladí autori z Kórejskej republiky za film Výhonok (Sprout/Sprosse). Zlatú medailu a tiež cenu Najlepší film mladých autorov získal ukrajinský film Nie menej ako 50 kg

(Not Less Than 50 kg/ Nicht weniger als 50 kg) od Maryny Artemenko. Slovenskí tvorcovia zaznamenali najväčší úspech v súťaži minútových filmov World Minute Movie Cup. Do finálovej kolekcie sa dostali dva filmy z klubu Nicolaus film Liptovský Mikuláš. Počas festivalu mali mladí filmári aj možnosť tvoriť filmy, tie nakoniec predstavili všetkým delegátom kongresu.

September už po deviatykrát patril medzinárodnému filmovému festivalu CINEMATIK. Ten sa vypracoval medzi najväčšie filmové podujatia na Slovensku. V tomto roku zaznamenal rekordnú 17 tisícovú účasť. A pri číslach ešte ostaneme: počas siedmich festivalových dní bolo premietnutých 112 filmov v 16 sekciách.

K festivalu už tradične patrí aj oceňovanie. Najlepším európskym filmom sa stala Veľká nádhra režiséra Paola Sorrentina. Rozhodli o tom 17 európski filmoví kritici. Ocenenie „Najlepší slovenský celovečerný dokumentárny film“ si odniesla Hrana - 4 filmy o Marekovi Brezovskom režiséra Patrika Lančariča. Primátor mesta Piešťany udelil cenu celovečernému debutu Mira Rema Comeback o živote dvoch recidivistov. Divákov si najviac získala čierna komédia Johna Michaela McDonagha Kalvária - o kňazovi, ktorému sa počas spovede niekto vyhráza smrťou. Po záverečnom oceňovaní festival vyvrcholil svetovou premiérou, tentokrát to bol film režiséra Jara Vojteka - Deti.

▲ Premietacia sála Domu umenia.
Projection hall at the House of Arts.
Der Kinosaal des Hauses der Kunst

Foto Cinematik - Marek Szold

Foto Cinematik - Marek Szold

Na ktoré filmy pôdeme?
Which movies are we going to?
Welche Filme schauen wir uns an?

Stúpajúca náročnosť dramaturgie festivalu vyvoláva už teraz veľkú zvedavosť divákov, čo ponúknu jeho organizátori na jubilejnom desiatom ročníku v roku 2015.

Čoraz viac fanúšikov si získava aj prehliadka filmov o astronómii - Astrofilm, ktorý už po siedmykrát obohacuje októbrové dianie v našom meste. Na jej organizácii sa podieľa Slovenská ústredná hviezdareň Hurbanovo. Aj preto okrem množstva filmov o hviezdach, slnečnej sústave, skrátka o vesmíre, súčasťou Astrofilmu je aj u širokej verejnosti veľmi populárne pozorovanie nočnej oblohy. Sú tam aj veľmi špecifické sprievodné výstavy. V tomto roku zaujala Nádhera neznámeho sveta i prehliadka rôznych ďalekohľadov z našich hviezdární.

▲ Barbora Hessová, producentka filmu *Comeback*, preberá Cenu primátora mesta Piešťany z rúk Rema Cicutta.
Barbora Hessová, producer of the film *"Comeback"*, receives the Town of Piešťany Mayor's Award from the hands of Remo Cicutto.
Barbora Hessová, Produzentin des Films „Comeback“, nimmt den Preis des Bürgermeisters der Stadt Piešťany aus den Händen von Remo Cicutto entgegen.

Sériu filmových festivalov uzatvára novembrový Eurotour, ktorý sa zameriava na filmy o cestovaní. Tento rok poznamenal Eurotour nečakaný odchod známeho cestovateľa a spisovateľa Františka Keleho, ktorý dva týždne pred začiatkom festivalu zahynul vo svojich milovaných Tatrách. Eurotour mu venoval spomienku vo forme výstavy fotografií i hovoreným slovom v podaní piešťanského cestovateľa Igora Čecha.

Plné kinosály, stovky spokojných divákov, množstvo zaujímavých filmov. To sú naše filmové festivaly. Aj tie dávajú čaro jesenným Piešťanom. A nielen to: dokazujú, že atmosféru v kinách nenahradia žiadne iné technické výdobytky. ■

This Piešťany movie marathon kicked off at the end of August with the 76th annual World Festival of

Amateur Film and the UNICA conference. During its long history, this is only the second time that it has taken place in Slovakia, thanks to the support of the Slovak Ministry of Culture and the National Cultural Centre. Experts as well as the general public were treated to over 130 films of various genres by film-makers from 29 countries. The films were shown in the House of Art. The award for Best Film at the UNICA Festival, as well as the Gold Medal in the University Student category, was won by young film-makers from the Republic of Korea for the film *"Sprout"*. A Gold Medal as well as the award for Best Film by a Young Film-Maker, was given to the Ukrainian film *"Not Less than 50 kg"* by Maryna Artemenko. Slovak film-makers had their greatest success in the competition *"World Minute Movie Cup"*. The group of finalists included two films from the Nicolaus Film Club Liptovský Mikuláš. Throughout the festival young film-makers had the opportunity to make

films, which they later presented to all delegates of the conference.

In September, the 9th annual international film festival CINEMATIK was held. This has become one of the largest film events in Slovakia. This year a record 17,000 participated in the event. And speaking of numbers, let's take a closer look at some of the figures: during the course of the seven-day festival, 112 films in 16 categories were shown. As per tradition, the festival also presented awards. The Best European Film was *"Great Beauty"* by director Paolo Sorrentino. The decision was made by 17 European film critics. The award for the Best Slovak Full Feature Documentary Film was won by the film *"Hrana"* (The Edge) – 4 films about Marek Brezovský by director Patrik Lančarič.

The Mayor of Piešťany also presented an award for the full-length feature debut by Miro Remo called *"Comeback"*, about the life of two habitual criminals. Spectators especially enjoyed the black

▲ Jaro Vojtek po premiére filmu Deti.
Jaro Vojtek after the premiere of the film "Deti" (Children).
Jaro Vojtek nach der Premiere seines Films „Deti“ (Kinder).

comedy by John Michael McDonagh called "Calvary" - about a priest whose life is threatened during confession. After the final awards were handed out, the festival reached its peak with the world premiere of a film by Jaro Vojtek – Deti (Children).

The increasing demands of staging the festival has already generated great curiosity among spectators about what the organizers will have to offer for the festival's 10th anniversary in 2015.

More and more fans have also been attracted to the presentation of films about astronomy – Astrofilm, which for the seventh time helped to enrich the October activities and events of our town. Also contributing to the organization of this event is the Slovak Central Observatory in Hurbanovo. This is why, in addition to the many films about stars, the solar system, in short, about space, another part of the Astrofilm festival, which has become very popular among the general public, is observing the night

sky. There are even other accompanying events. Of interest this year was "The Beauty of the Unknown World" and an overview of the various telescopes used in our observatories.

This series of film festivals concluded in November with Eurotour, which focuses on films about travelling. This year Eurotour was marked by the unexpected passing of the famous traveller and writer František Kele, who lost his life in his beloved Tatra Mountains two weeks before the start of the festival. In his memory, Eurotour dedicated an exhibition of photographs combined with narration by traveller Igor Čech from Piešťany.

Full movie theatres, hundreds of satisfied spectators, and a vast number of interesting films best describes our film festivals. They also add to the splendour of autumn in Piešťany. But not only this, as they also prove that the atmosphere in a cinema cannot be replaced by any other technical achievements. ■

Der Filmmarathon in Piešťany startete Ende August mit dem 76. Weltfestival des nichtkommerziellen Films - dem UNICA-Kongress. Im Verlauf seiner langen Geschichte wurde dieser Event erst zum zweiten Mal in der Slowakei veranstaltet, dank der Unterstützung des slowakischen Kultusministeriums und des Nationalen Aufklärungszentrums. Dem sachkundigen und Laienpublikum bot das Festival mehr als 130 Filme verschiedener Genres von Machern aus 29 Ländern rund um den Globus. Die Filmvorführungen fanden im Haus der Kunst statt. Den Preis für den besten Film des UNICA-Festivals und gleichzeitig auch die Goldmedaille in der Kategorie der Hochschulstudenten konnten junge Autoren aus Korea für den Film „Sprosse“ aus Piešťany mit nach Hause nehmen. Eine Goldmedaille sowie den Preis „Bester Film junger Autoren“ erhielt der ukrainische Streifen „Nicht weniger als 50 kg“ von Maryna Artemenko. Die slowakischen

▲ Primátor mesta Piešťany Remo Cicutto pripíja na úspech budúcoročného 10. ročníka MFF Cinematik. Vedľa neho Tomáš Klenovský, výkonný riaditeľ, Vladimír Štríc, umelecký riaditeľ a Božidara Turzonovová, čestná riaditeľka festivalu.

The Mayor of Piešťany Remo Cicutto toasts the success of next year's 10th anniversary of the MFF Cinematik. Next to him is Tomáš Klenovský, Executive Director, Vladimír Štríc, Art Director, and Božidara Turzonovová, Honorary Director of the festival.

Der Bürgermeister der Stadt Piešťany, Remo Cicutto, stößt auf den Erfolg des für das nächste Jahr geplanten 10. internationalen Filmfestivals Cinematik an. Neben ihm: der Geschäftsführer Tomáš Klenovský, der künstlerische Leiter Vladimír Štríc und die Ehrenleiterin des Festivals Božidara Turzonovová.

Filmemacher verzeichneten den größten Erfolg in der Kategorie Minutenfilme - World Minute Movie Cup. In die Finalrunde schafften es zwei Filme des Clubs „Nicolaus Film“ aus Liptovský Mikuláš. Während des Festivals haben die jungen Filmemacher auch die Möglichkeit gehabt, Filme zu erstellen. Diese präsentierten sie zum Schluss allen Kongress-Teilnehmern.

Der September gehörte bereits zum 9. Mal dem internationalen Filmfestival CINEMATIK. Dieses entwickelte sich zu einem der größten Filmevents in der Slowakei. In diesem Jahr verzeichnete es eine rekordverdächtige Besucherzahl von 17.000 Menschen. Um noch ein wenig bei den Zahlen zu bleiben: während der sieben Festivaltage wurden 112 Filme in 16 Kategorien gezeigt. Zum Festival gehört schon traditionell die Preisvergabe. Zum besten europäischen Film wurde „Die große Schönheit“ des Regisseurs Paolo Sorrentino gekürt. Das entschieden 17 europäische Filmkritiker. Die Auszeichnung „Bester slowakischer Dokumentarfilm“ bekam die Dokumentation „Kante - 4 Filme über Marek Brezovský“ von Regisseur Patrik Lančarič. Der Bürgermeister der Stadt Piešťany

verlieh einen Preis für das Filmdebüt „Comeback“ von Miro Remo, über das Leben zweier Wiederholungstäter. Des größten Zuspruchs unter den Zuschauern erfreute sich die schwarze Komödie „Am Sonntag bist du tot“ (Calvary) des Filmregisseurs John Michael McDonagh, über einen Geistlichen, der mit dem Tod bedroht wird während er eine Beichte abnimmt. Nach der finalen Preisverleihung fand das Festival in einer Weltpremiere seinen Höhepunkt, diesmal mit dem Film „Kinder“ des Regisseurs Jaro Vojtek.

Das steigende Niveau der Festival-dramaturgie lässt die Zuschauer bereits jetzt mit großer Spannung darauf warten, was ihnen das 10. Jubiläumsfestival im Jahr 2015 bieten wird.

Immer mehr Fans gewinnt auch die Filmschau „Astrofilm“ zum Thema Astronomie, die bereits zum siebten Mal das Oktober-Geschehen in unserer Stadt bereicherte. An der Organisation dieses Events beteiligt sich die Zentrale Slowakische Sternwarte in Hurbanovo. Deshalb ist neben den zahlreichen Filmen über Sterne, das Sonnensystem, kurz über das Universum, auch die bei der breiten Öffentlichkeit sehr beliebte Beobachtung

des Nachthimmels ein Bestandteil des „Astrofilms“. Darüber hinaus gibt es auch sehr spezifisch ausgerichtete Begleit-ausstellungen. In diesem Jahr begeisterten die „Schönheit der unbekannten Welt“ sowie die Exposition verschiedener Fernrohre aus unseren Sternwarten.

Die Filmfestival-Reihe schließt im November das Festival „Eurotour“, dessen Fokus auf Reisefilmen liegt. In diesem Jahr wird „Eurotour“ von dem unerwarteten Tod des bekannten Reisenden und Schriftstellers František Kele überschattet, der zwei Wochen vor dem Festivalbeginn in seinem geliebten Tatra-Gebirge ums Leben kam. Das Festival widmet ihm einen Nachruf in Form einer Foto-Ausstellung sowie einer Ansprache des Reisenden Igor Čech aus Piešťany.

Volle Kinosäle, hunderte zufriedene Zuschauer und eine Menge interessanter Filme. Das sind unsere Filmfestivals. Auch sie verleihen dem herbstlichen Piešťany seinen Zauber. Und nicht nur das: sie belegen, dass keine technischen Errungenschaften die Atmosphäre eines Kinos ersetzen können. ■

Udalosti - návštevy - stretnutia

Events - Visits - Meetings - Ereignisse - Besuche - Treffen

Foto Tibor Hloboň

Mariánske námestie statt fand, traten die Blaskapelle „Chťelničanka“, Zdeněk Sychra - ein langjähriges Mitglied des Singspiels am Theater „Nová scéna“ in Bratislava, Miriam Klimentová und die Band „Profil“ auf. Auch Verkaufsstände und Stände mit kulinarischen Köstlichkeiten sowie Attraktionen für Kinder fehlten nicht.

Slávnostnou svätou omšou v Kostole sv. Štefana, ktorú celebraval správca farnosti v Krušovciach Jozef Vlasák, sa v nedeľu 17. augusta predpoludním začali tohtoročné Piešťanské hody. V popoludňajšom kultúrnom programe na Mariánskom námestí vystúpili dychová hudba Chťelničanka, dlhoročný člen spevohry Novej scény v Bratislave Zdeněk Sychra, Miriam Klimentová a hudobná skupina Profil. Nechýbali ani predajné a občerstvovacie stánky, či atrakcie pre deti.

A festive Holy Mass in the Church of St. Stephen on August 17th, which was celebrated by the parish administrator from Krušovce, Jozef Vlasák, kicked off Piešťany's feast and town-fair this year. The afternoon cultural program on Mariánske Square included performances by the brass band Chťelničanka and the performer of musicals and long-time member of Nova Scéna in Bratislava Zdeněk Sychra. Of course, there were also stands and buffets as well as attractions for children.

Mit einer festlichen heiligen Messe in der Kirche des hl. Stephan, zelebriert von Jozef Vlasák, dem Verwalter der Pfarrgemeinde in Krušovce, begann am Sonntagvormittag, dem 17. August, das diesjährige Kirchweihfest „Piešťanské hody“. Im Rahmen eines Kulturprogramms, das am Nachmittag auf dem Platz

Predstavitelia Mesta Piešťany, poslanci MsZ, členovia ZO SZPB a ďalší oficiálni hostia si položením vencov k Pamätníku osloboditeľov na Námestí SNP pripomenuli vo štvrtok 28. augusta 70. výročie vypuknutia Slovenského národného povstania. Po pietnom akte v centre mesta položili kytice kvetov aj k Pamätníku padlých rumunských vojakov počas II. svetovej vojny na Žilinskej ceste a k Pamätníku padlých príslušníkov piešťanského leteckého pluku počas SNP v mestskom parku.

Representatives of the town of Piešťany, members of the local council, and other official guests, on August 28th, observed the 70th anniversary of the outbreak of the Slovak National Uprising by laying a wreath at the Freedom Fighters' Memorial on SNP Square. After such a reverent act in the centre of the town, they then laid bouquets of flowers at the World War II memorial for fallen Romanian soldiers on Žilinská Street as well as at the Memorial for fallen members of Piešťany's Aviation Regiment during the SNP in the town park.

Mit der Niederlegung von Kränzen am Mahnmal für die Befreier am Platz Námestie SNP gedachten die Vertreter der Stadt, Abgeordnete der Stadtvertretung, Mitglieder der Grundorganisation des SZPB (Slowakischer Verband der antifaschistischen Kämpfer; Anm. d. R.) und weitere offizielle Gäste am Donnerstag, dem 28. August, dem 70. Jahrestag des Ausbruchs des Slowakischen Nationalaufstandes. Nach der Gedenkfeier im Zentrum der Stadt legten sie weitere Blumengestecke am Mahnmal für gefallene rumänische Soldaten des 2. Weltkrieges in der Žilinská cesta und am Mahnmal für die im Slowakischen Nationalaufstand gefallenen Angehörigen der Fliegerregiments von Piešťany im Stadtpark nieder.

Foto Tibor Hloboň

Foto Tibor Hloboň

Po Krajinškom moste v Piešťanoch po dvojmesačnej uzávierke od 31. augusta opäť jazdia autá. Na túto stavebnú akciu prispel majiteľ a investor, Trnavský samosprávny kraj, zo svojho rozpočtu sumou 215 tisíc eur. Nakoniec bola zvýšená o ďalšieho pol milióna z rezervy predsedu vlády. Most prešiel čiastočnou opravou, počas ktorej boli o.i. jazdné pruhy na celom takmer 270-metrovom úseku rozšírené z bývalých 2x2,5 m na 2x3 m. Životnosť mosta sa predĺžila o 20 rokov.

Two months after it was closed on August 31st, the "Krajinský" (County) Bridge in Piešťany is once again open to car traffic. The bridge's owner and investor, the Trnava Self-Governing Region, contributed 215,000 Euros from its budget to this construction work. Ultimately, this amount was increased another half million Euros from the reserves of the Prime Minister. The bridge underwent partial repair, during which time the lanes, for a stretch of nearly 270 metres, were widened from their original 2x2.5 m to 2x3 m. By doing so, the life expectancy of the bridge has been prolonged 20 years.

Über die Krajinský Brücke in Piešťany fließt seit dem 31. August nach einer zweimonatigen Vollsperrung erneut der Verkehr. An dieser Baumaßnahme beteiligte sich der Besitzer und Investor, der Selbstverwaltungslandesbezirk Trnava, aus seiner Haushaltskasse mit einer Summe von 215.000 Euro. Diese wurde schließlich um eine weitere halbe Million aus der finanziellen Reserve des Ministerpräsidenten angehoben. Die Brücke wurde einer Teilsanierung unterzogen, in deren Verlauf unter anderem die Fahrbahnen in ihrem gesamten, knapp 270 m langen Verlauf von den ursprünglichen 2x2,5 m auf 2x3 m erweitert wurden. Die Lebensdauer der Brücke verlängerte sich dadurch um 20 Jahre.

Udalosti - návštevy - stretnutia

Events - Visits - Meetings - Ereignisse - Besuche - Treffen

Foto Tibor Hlobeň

Už tradične sa v sobotu 6. septembra konal v priestoroch Vojenského historického múzea na piešťanskom letisku Deň ozbrojených zložiek a záchranných systémov s deťmi. Záštitu nad 8. ročníkom prevzali minister obrany SR Martin Givčák a primátor Mesta Piešťany Remo Cicutto. Diváci videli zblízka historické exponáty vojenskej techniky a na trávnatých plochách sledovali pripravené atrakcie, ktoré prezentovali okrem vojakov aj záchranári v hasičských uniformách.

As per tradition, on Saturday September 6th, the "Day of Armed Forces and Rescue Systems" was held for children within the premises of the Military History Museum in Piešťany. Sponsorship of this 8th annual event was provided by the Slovak Minister of Defence Martin Givčák and the Mayor of Piešťany Remo Cicutto. Spectators had a chance to see up close historical exhibits of military equipment and, outside on the grassy fields, they could observe prepared attractions, which were presented not only by soldiers, but also by rescuers in fire fighter uniforms.

Schon traditionell fand am Samstag, dem 6. September, in den Räumen des Militärhistorischen Museums am Flughafen von Piešťany der Tag der Streitkräfte und der Rettungssysteme mit Kindern statt. Die Schirmherrschaft über dessen 8. Folge übernahmen der slowakische Verteidigungsminister Martin Givčák und der Bürgermeister der Stadt Piešťany Remo Cicutto. Die Besucher haben historische Ausstellungsstücke aus dem Bereich der Militärtechnik aus der Nähe betrachtet und verfolgten die vorbereiteten Attraktionen, die von Soldaten und Rettungskräften in Feuerwehruniformen auf den Grasflächen präsentiert wurden.

Foto Tibor Hlobeň

Prvá októbrová sobota patrila v Piešťanoch aj tradičnému Dňu zdravia, ktorý sa konal v priestoroch kultúrno-spoločenského centra Fontána. Hlavným zmyslom Dňa zdravia bolo predstavenie výsledkov práce a kontaktov na organizácie, ktoré sa starajú o zdravotne postihnutých. Návštevníci mohli ochutnať produkty zdravej výživy, dokonca aj indických špeciálností, kúpiť si magnetoterapeutické šperky, ale aj pozrieť masážne prístroje či poradiť sa o správnych rehabilitačných cvičeniach.

In Piešťany the first Saturday in October belongs to the traditional "Day of Health", which took place within the premises of the Cultural and Social Centre Fontána. The main idea behind the "Day of Health" was to present results of work and contacts for organizations, which care for the disabled. Visitors could sample nutritious products, even Indian specialties, as well as purchase magneto-therapeutic jewellery, have a look at massage devices, and even get advice about suitable rehabilitation exercises.

Der erste Oktobersamstag gehörte in Piešťany dem traditionellen Tag der Gesundheit, veranstaltet im Kulturgesellschaftlichen Zentrum „Fontána“. Der Hauptzweck des Tages der Gesundheit lag in der Präsentation der Arbeit und der Verbindung zu Organisationen, die sich um gesundheitlich beeinträchtigte Menschen kümmern. Die Besucher konnten Produkte probieren, die zu einer gesunden Ernährung gehören, darunter sogar einige indische Spezialitäten, magnetische Schmuckstücke für therapeutische Zwecke erwerben, verschiedene Massagegeräte sehen oder sich Ratschläge zu geeigneten physiotherapeutischen Übungen holen.

Foto Stano Malák

Vystúpenia tímov zo Slovenska aj Čiech, zaujímavé workshopy, súťaže pre deti aj dospelých boli v sobotu 11. októbra súčasťou bohatého programu oficiálneho otvorenia Street Workout ihriska na Vážskej ulici na nábreží Váhu pod valom za Kruhovkou. Tento šport si mládež rýchlo osvojí vďaka jednoduchému a rýchlemu účinku na fyzickú kondíciu a silu. Používa sa len váha tela, cviky a pohyby sú prirodzené a komplexne precvičujú celé skupiny svalov.

On Saturday, October 11, performances by teams from Slovakia and the Czech Republic, interesting workshops, competitions for children and adults were all part of the rich program accompanying the opening of the Street Workout playground on Vážska Street on the bank of the River Váh below the embankment just past the Kruhovka overpass. Thanks to its simple and fast effect on physical condition and strength, young people will quickly be attracted to this sport. You only use your own body weight and the exercises and movements are natural and comprehensively exercise entire groups of muscles.

Auftritte von slowakischen und tschechischen Teams, interessante Workshops und Wettbewerbe für Kinder und Erwachsene gehörten am Samstag, dem 11. Oktober, zu dem abwechslungsreichen Programm anlässlich der offiziellen Eröffnung des Street Workout-Sportplatzes in der Vážska Straße am Waag-Ufer, unter dem Deich hinter „Kruhovka“. Diese Sportart eignen sich Jugendliche schnell an, dank des einfachen und schnellen Effekts beim Aufbau der physischen Kondition und Kraft. Genutzt wird dabei allein das Körpergewicht, die Übungen und Bewegungen sind natürlich, wobei ganze Muskelgruppen trainiert werden.

Udalosti - návštevy - stretnutia

Events - Visits - Meetings - Ereignisse - Besuche - Treffen

Foto Tibor Hloboň

◀ V Piešťanoch v sobotu 11. októbra na celoslovenskom stretnutí reumatikov v Hudobnom pavilóne Harmony na Kúpeľnom ostrove udelili novinársku poctu KROK za rok 2013 žurnalistom, ktorí sa vo svojej tvorbe venovali problematike reumatizmu. Dve z cien v kategórii printových médií ostali v Piešťanoch. Ocenenie získala Drahomíra Moretová a prvenstvo patrí Kornelovi Duffekovi. Oba ocenené materiály vyšli v štvrťročníku Revue Piešťany.

In Piešťany on Saturday, October 11th, at the nationwide meeting of rheumatism sufferers in the Harmony Music Pavilion on the Spa Island the journalistic awards KROK 2013 were presented to journalists, who have dedicated their work to the topic of rheumatism. Two awards in the category "print media" remained in Piešťany. Drahomíra Moretová was presented with an award and first place went to Kornel Duffek. Both prize-winning articles appeared in the quarterly "Revue Piešťany".

Am Samstag, dem 11. Oktober, wurde im Rahmen eines landesweiten Treffens der Rheumatiker im Musikpavillon „Harmony“ auf der Kurinsel in Piešťany der Journalistenpreis „KROK“ für das Jahr 2013 an jene Journalisten verliehen, die sich mit der Problematik des Rheumatismus befassten. Zwei der Kornel Duffek. Beide prämierten Beiträge erschienen in der vierteljährlich publizierten Zeitschrift „Revue Piešťany“.

Auszeichnungen in der Kategorie Printmedien blieben im heimischen Piešťany. Eine Auszeichnung erhielt Drahomíra Moretová und der erste Platz gehört Kornel Duffek. Beide prämierten Beiträge erschienen in der vierteljährlich publizierten Zeitschrift „Revue Piešťany“.

Priestory denného centra Svornosť na Vážskej ulici dostali nový vzhľad. ▶ Mesto Piešťany investovalo do zariadenia približne 5000 eur, ušetrených pri elektronických aukciách. Denné centrum sa zmenilo vďaka vymaľovaniu stien a novému interiérovému vybaveniu, vrátane nábytku. Stretávajú sa tu starší i mladší Piešťanci z občianskych združení či neziskových organizácií, otvorené je aj pre ľudí so zaujímavými koničkami či nápadmi.

The premises of day care Svornosť centre on Vážska Street have a new look. The Town of Piešťany invested approximately 5,000 Euros into the facilities, saved up via electronic auctions. The daily centre has a new appearance thanks to newly painted walls and a new interior design including furniture. Piešťany's old and young inhabitants from civic associations and non-profit organizations meet here, and it is also open to people with interesting hobbies and ideas.

Die Räumlichkeiten der Tageszentrums „Svornosť“ (Eintracht) in der Vážska Straße bekamen eine neue Gestalt. Die Stadt Piešťany investierte in die Einrichtung ca. 5000 Euro, die bei Elektronik-Auktionen zusammen kamen. Das Tageszentrum veränderte sich dank frisch gestrichener Wände und neuer Innenausstattung, einschließlich Möbel. Es ist ein Treffpunkt für ältere und jüngere Einheimische, die verschiedenen Bürgerinitiativen oder Non-Profit-Organisationen angehören, aber auch für Menschen mit interessanten Hobbies oder Ideen.

Foto Tibor Hloboň

Foto Tibor Hloboň

◀ Jubilejné, desiate stretnutie zástupcov patientskych organizácií a občianskych združení, zameraných na starostlivosť o seniorov, s predstaviteľmi miestnej samosprávy obohatil podpis Memoranda o partnerstve a spolupráci medzi Mestom Piešťany a Mestskou organizáciou Jednoty dôchodcov Slovenska v Piešťanoch. Dokument podpísali primátor Piešťan Remo Cicutto a predseda Mestskej organizácie Jednoty dôchodcov Slovenska v Piešťanoch Pavol Hložka.

The jubilee, tenth meeting of representatives of patient organizations and civic associations focusing on the care of seniors, was greatly enhanced by the signing, together with local government officials, of a Memorandum for Partnership and Agreement between the Town of Piešťany and the municipal organization the Slovak Union of Pensioners in Piešťany. The document was signed by Piešťany Mayor Remo Cicutto and chairman of the municipal organization the Slovak Union of Pensioners in Piešťany Pavol Hložka.

Das 10. Treffen der Vertreter von Patientenorganisationen und Bürgervereinigungen, mit Ausrichtung auf die Seniorenpflege, mit den Vertretern der kommunalen Selbstverwaltung bereicherte die Unterzeichnung eines Memorandum über die Partnerschaft und

Zusammenarbeit zwischen der Stadt Piešťany und der kommunalen Organisation der Slowakischen Rentner-Union in Piešťany. Das Dokument wurde von dem Bürgermeister von Piešťany, Remo Cicutto, und dem Vorsitzenden der kommunalen Organisation der Slowakischen Rentner-Union in Piešťany, Pavol Hložka, unterzeichnet.

■ Na tohtoročnom Európskom festivale humoru a satiry - Kremnických gagoch 2014 - boli venované dve podujatia spomienke na legendárneho výtvarníka, karikaturistu a zakladateľa slovenského komiksu Jozefa Babuška (1921 – 2013), známejšieho pod umeleckým menom Jozef Schek.

To prvé sa konalo v Uličke slávnych nosov, kde bol odhalený jeho reliéfny portrét. Vytvoril ho mladý umelec Milan Brogyányi (obr.). Jeho práca sa vymyká z radu ostatných „nosov“ svojím výtvarným poňatím a tiež tým, že sa na zobrazeného ani nesnaží podobať.

Druhé podujatie, ktoré oživilo spomienku na priekopníka nášho komiksu, bol komponovaný program o Jozefovi Schekovi, pripravený režisérom Jakubom Nvotom pod názvom Jožinko, dieťa, ktoré nikdy nezostarne. Svieže predstavenie sa uskutočnilo v zaplnenom Klube Labyrint, a jeho názov evokuje Babuškov najznámejší komiks Jožinko, dieťa svojich rodičov.

Tieto podujatia navštívila aj skupina Babuškových priaznivcov z Piešťan, z mesta, kde priekopník komiksu žil 62 rokov. ■

A Tribute to Jožinko the Creator

■ At the European festival of humour and satire - Kremnické Gagy 2014 - two events were dedicated to the legendary artist, cartoonist, and founder of Slovak comics Jozef Babušek (1921 - 2013), better known by his artistic pseudonym Jozef Schek.

The first event took place on the "Alley of Famous Noses", where a relief portrait of him was unveiled. It was done by the young artist Milan Brogyányi (pic.). His work stands out from the other "noses" for its creative conception as well as for the fact that he didn't even try to accurately depict his subject.

The second event, which revived the memory of the pioneer of our comic books, was a composed program about Jozef Schek, put together by the director Jakub Nvota under the title "Jožinko, a Child Who Never Ages" (Jožinko, dieťa, ktoré nikdy nezostarne). This refreshing performance took place in the crowded Club Labyrint (Labyrinth), and name of

Foto Tibor Hloben

Pocta stvoriteľovi Jožinka

Kornel Duffek

the performance itself evokes Babušek's most famous comic "Jožinko, Child of His Parents" (Jožinko, dieťa svojich rodičov). A group of Babušek fans from Piešťany, where the comic book pioneer lived for 62 years, also visited these events. ■

Eine Würdigung für den Schöpfer von „Jožinko“

■ Auf dem diesjährigen Europäischen Humor- und Satirefestival - „Kremnické gagy 2014“ (Kremnitzer Gags) - wurden zwei Veranstaltungen dem Gedenken an den legendären Zeichner, Karikaturisten und Begründer des slowakischen Comics, Jozef Babušek (1921 – 2013) gewidmet, der vielmehr unter dem Künstlernamen Jozef Schek bekannt war.

Die erste fand im „Gässchen der berühmten Nasen“ (zu Slowakisch: Ulička

slávnych nosov) statt, wo sein Reliefportrait enthüllt wurde. Dieses schuf der junge Künstler Milan Brogyányi (auf unserem Bild). Seine Arbeit hebt sich aus der Reihe der anderen „Nasen“ durch ihre künstlerische Auffassung hervor und auch dadurch, dass sie nicht einmal ansatzweise eine äußere Ähnlichkeit mit dem Dargestellten anstrebt.

Die zweite Veranstaltung zur Erinnerung an den Wegbereiter des slowakischen Comics, war ein komponiertes Programm über Jozef Schek, vorbereitet von Regisseur Jakub Nvota, unter dem Titel „Jožinko, ein Kind, das niemals alt wird“ (Originaltitel: Jožinko, dieťa, ktoré nikdy nezostarne). Diese frische Darbietung fand in dem bis zum letzten Platz gefüllten „Klub Labyrint“ statt, und ihr Titel evoziert Babušek's bekanntesten Comic „Jožinko, das Kind seiner Eltern“ (Originaltitel: Jožinko, dieťa svojich rodičov).

Beide Events besuchte auch eine Gruppe von Babušek's Fans aus Piešťany, wo der Pionier des Comics 62 Jahre lang lebte. ■

Organové dni Piešťany 2014

Kornel Duffek

■ V auguste a koncom septembra 2014 prebiehal v Piešťanoch XV. ročník Medzinárodného organového festivalu. Pri zrode tohto podujatia stál Stanislav Šurin z Bachovej spoločnosti na Slovensku. Počet koncertov sa ustálil na čísle 6, z čoho polovica sa koná s podporou mesta Piešťany v Kostole sv. Cyrila a Metoda a ďalšie tri v Dome umenia.

Festival otvoril známy poľský organista Bogdan Narloch, umelecký a organizačný riaditeľ Medzinárodného organového festivalu v Koszaline, ktorý patrí medzi najstaršie v Európe.

Dalia Jatautaitė z Litvy zaradila do svojho koncertu aj niekoľko pre nás málo známych skladateľov zo svojej vlasti.

Stanislav Šurin vystúpil so skvelým poľským huslistom Mariuszom Monczakom.

Miláčik piešťanského obecnstva David di Fiore, ktorého pedálová technika je omračujúca, musel po koncerte zahrať ešte tri prídavky.

Prijemným prekvapením festivalu bol titulárny organista dublinskej katedrály Gerard Gillen, Írsko, ktorý ukázal, že aj po

sedemdesiatke sa dá udržať brilantná technika.

Záverečný koncert patril nášmu Martinovi Bakovi (na obr.), kompletnému organistovi, ktorý predviedol aj svoje improvizáčne schopnosti. ■

Piešťany Organ Days 2014

■ In August and late September 2014, the 15th annual International Organ Festival took place in Piešťany. The man responsible for initiating this event is Stanislav Šurin from the Bach Society in Slovakia. There were 6 concerts, of which half took place, with the support of the town of Piešťany, in the St. Cyril and Methodius Church, with the other three being performed in the House of Art.

The festival was opened by the renowned Polish organist Bogdan Narloch, who is also the artistic and organizational director of the International Organ Festival

in Koszalin, which is among the oldest in Europe.

Dalia Jatautaitė from Lithuania included in her concert works by a few of her compatriots, who for us are lesser-known composers from her homeland.

Stanislav Šurin performed with the outstanding Polish violinist Mariusz Monczak.

David di Fiore, a favourite of the Piešťany audience, had to play three encores after his performance. His pedal technique is stunning.

A pleasant surprise at the festival was the titular organist of the Dublin Cathedral Gerard Gillen from Ireland, who showed that even after seventy it's possible to maintain brilliant technique.

The final concert belonged to Martin Bak (in the picture), a full-scale organist who also demonstrated his improvisational skills. ■

Orgeltage Piešťany 2014

■ Von August bis Ende September 2014 verlief in Piešťany das XV. internationale Orgelfestival. An der Wiege dieser Veranstaltung stand Stanislav Šurin von der slowakischen Bach-Gesellschaft. Die Anzahl der Konzerte pegelte sich bei sechs ein, wovon die eine Hälfte mit Unterstützung der Stadt Piešťany in der hl. Cyrill und Methodius-Kirche veranstaltet wird, drei weitere Konzerte finden im Haus der Kunst statt.

Das Festival wurde von dem bekannten polnischen Organisten Bogdan Narloch eröffnet, dem künstlerischen und organisatorischen Leiter des Internationalen Orgelfestivals in Koszalin, das zu den ältesten in Europa zählt.

Dalia Jatautaitė aus Litauen präsentierte im Rahmen ihres Konzertes auch die Kompositionen einiger bei uns wenig bekannter Komponisten aus ihrer Heimat.

Stanislav Šurin trat mit dem herausragenden polnischen Geiger Mariusz Monczak auf.

Der Liebling des einheimischen Publikums, David di Fiore, musste nach dem Konzert noch drei Zugaben spielen. Seine Pedaltechnik ist phänomenal.

Für eine angenehme Überraschung beim Festival sorgte der Titularorganist der Dubliner Kathedrale, Gerard Gillen, der zeigte, dass sich auch jenseits der Siebzig noch eine brillante Technik halten lässt.

Das Abschlusskonzert gehörte unserem Organisten Martin Bako (auf unserem Foto), der auch seine Improvisierungskunst dargeboten hat. ■

RADOŠINA.

CESTA — ČLOVEČINOU —

50 ROKOV RADOŠINSKÉHO
NAIVNÉHO DIVADLA

Foto Divadelný ústav Bratislava

Tri „štácie“ Stanislava Štepku v Piešťanoch

The Three “Stations” of Stanislav Štepka in Piešťany
Stanislav Štepka's drei Stationen in Piešťany

Kornel Duffek

Štvrtého septembra pricestoval zakladateľ a princípál Radošinského naivného divadla Stanislav Štepka do Piešťan, aby tu absolvoval bohatý pracovný program.

On September fourth, the founder and principal of the Radošina Naive Stanislav Štepka arrived in Piešťany to carry out a very rich workload.

Am 4. September ist der Gründer und Prinzipal der Theatergruppe „Radošinské naivné divadlo“, Stanislav Štepka, in Piešťany eingetroffen, um hier ein reichhaltiges Arbeitsprogramm zu absolvieren.

Začal sa stretnutím s členkami miestneho Medzinárodného klubu žien (PIWC). Dámy si určili aj tému, o ktorej by chceli besedovať: „Pán Štepka a ženy v jeho živote“. Väčšina mužov by od takej háklivej témy asi najradšej odskočila. Vzácný hosť však ukázal svoje rozprávačské a herecké umenie a dlho a zábavne hovoril o ženách v jeho živote - začal matkou, pokračoval manželkou a dcérou. Potom prešiel na nezabudnuteľnú Katarínu Kolníkovú a skončil pri všestranne talentovanej Maruške Nedomovej. Určite si niečo nechal aj pre seba.

Jeho piešťanská misia potom pokračovala vernisážou výstavy k 50. výročiu Radošinského naivného divadla pod názvom Cesta človečinou. Expozíciu veľmi starostlivo pripravil kolektív Divadelného ústavu v Bratislave. O tom, ako vznikala výstava, ktorá prehľadne zdokumentovala celú históriu divadla, prehovoril jeden z jej kurátorov Martin Timko. Na výstave boli prezentované aj plagáty „dvorného“ výtvarníka Radošincov, výborného Svetozára Mydla, a trojrozmerné predmety priamo z inscenácií.

Vernisáž bola vhodnou príležitosťou aj na oslavy 70. narodenín Stanislava Štepku, bez ktorého by nebolo Radošinské naivné divadlo. Oslávenec zaspomínal na začiatky, problémy v časoch „normalizácie“, keď mali zákaz vystupovať v Topoľčianskom okrese, odchod do Bratislavy a poloilegálne predstavenia vo vysokoškolských internátoch, až po postupné získavanie uznania a popularity.

Nezabudol ani na svoj osobitný vzťah k Piešťanom, ktoré sú od jeho rodiska vzdialené iba 12 km. Boli prvým mestom, ktoré v živote videl, keď ako malý chlapec prišiel s rodinou na voze z obce Radošina. Neskôr tu dostal základy hudobného vzdelania a dochádzal na piešťanské gymnázium, kde aj maturoval.

Tunajší bohatý kultúrny život v ňom tiež zanechal stopy. Povedal aj to, že Radošinci vždy veľmi radi hrajú v Dome umenia, lebo piešťanské obecnstvo je vraj mimoriadne srdečné. No a nakoniec - to už zo skromnosti nepovedal - v tomto meste mu bol v roku 2013 udelený titul Čestný občan.

Potom už prišli na rad gratulácie. Od primátora mesta Rema Cicutta dostal dve perá - jedno, aby mal s čím písať divadelné hry a druhé, aby napísal niečo aj o sebe.

Touto srdečnou oslavou však celkom nesplnil Stanislav Štepka svoje poslanie v Piešťanoch. Na jeho divadelný súbor ešte čakalo vystúpenie vo veľkej sále Domu umenia. Na programe bola jeho hra Sčista-jasna. Už dlho pred predstavením prúdili do tohto kultúrneho stánku návštevníci a Radošincov opäť čakala plná sála.

Po absolvovaní všetkých troch podujatí nasledujúcich za sebou si celkom iste jubilant Stanislav Štepka vydýchol. Veď aj pre oveľa mladšieho by to bola náročná šichta. ■

He began by meeting with the members of the local International Women's Club (PIWC). The women specified the topic that they wanted to discuss: "Mr. Štepka and the Women in his Life". Most men would rather avoid such a delicate subject. The distinguished guest, however, demonstrated his artistic and story-telling skill by speaking long, and entertainingly about the women in his life - he began with

Foto Ctibor Bachratý

his mother and continued with his wife and daughter. He later moved on to the unforgettable Katarína Kolníková and finished with and ended up at the versatile and talented Maruška Nedomová. Although, it's certain that he also kept some things to himself.

His mission in Piešťany continued with the opening of an exhibition commemorating the 50th anniversary of the Radošina Naive Theatre entitled "The Path of Humanity". The exhibition was very carefully planned by a team from the Theatre Institute in Bratislava. One of the event's curators talked about how this exhibition, which comprehensively documents the entire history of the theatre, all came about. Also on display at the exhibition were posters by the "court" artist for the Radošina Naive Theatre actors, the excellent Svetozár Mydlo, as well as three-dimensional items from the stage.

The opening also proved to be a suitable opportunity to celebrate Stanislav Štepka's 70th birthday, without whom there would be no Radošina Naive Theatre. The guest of honour recalled the beginnings, the problems, and the period of "normalization", when they were forbidden to perform in the district of Topoľčiany as well as their move to Bratislava and the semi-illegal performances in the university dormitories and how they gradually earned recognition and popularity.

He also didn't forget his personal relationship with Piešťany, which is only 12 km from his birthplace. It was the first town he saw in his life, when, as a small boy, he came here in a cart with his parents from the village Radošina. Later, he received a basic musical education here and attended the Piešťany secondary school, from which he also graduated. The rich local, cultural life also left its traces on him. He also mentioned that the Radošina Naive Theatre actors always enjoyed performing in the House of Art, because the Piešťany audience is always extremely cordial and welcoming. And finally - something he did not mention due to his modesty - it was in this town, in 2013, that he was awarded the title of Honorary Citizen.

After this came the congratulations. He received two pens from the Mayor of the town Remo Cicutto - one so that he could write plays and a second so that he could write something about himself.

This heart-warming celebration did not completely fulfil Stanislav Štepka's mission in Piešťany. His theatrical ensemble

was still to give a performance in the House of Art and listed on the program was his play "Sčista-jasna" ("Out-of-Blue"). Theatre-goers began flowing into this cultural institution long before the start of the performance. Once again, the Radošina Naive Theatre actors performed to a full house.

It is most certain that after completing these three events, one after the other, the guest of honour Stanislav Štepka breathed a sigh of relief. After all, even for a much younger man it would have been demanding. ■

Dieses begann mit einem Treffen mit den Mitgliedern des Frauenclubs (PIWC). Die Frauen bestimmten auch das Thema, über das sie gerne sprechen wollten: „Stanislav Štepka und die Frauen in seinem Leben“. Die meisten Herren würden um solch ein heikles Thema vermutlich am liebsten einen großen Bogen machen. Der ehrenwerte Gast jedoch bewies sein erzählerisches und schauspielerisches Können und sprach lange und mit viel Humor über die Frauen in seinem Leben - beginnend mit der Mutter, über die Ehefrau bis hin zu seiner Tochter. Dann ging er in seiner Erzählung auf die unvergessliche Katarína Kolníková über und seine Schilderungen endeten bei der allseitig talentierten Maruška Nedomová. Etwas behielt er aber sicher auch für sich.

Seine Mission in Piešťany ging mit der Vernissage der Ausstellung zum 50. Gründungstag der Theatergruppe „Radošinské naivné divadlo“, unter dem Titel „Cesta človečinou“, weiter. Die Exposition wurde mit viel Sorgfalt von dem Kollektiv des Theaterinstitutes in Bratislava vorbereitet. Über das Entstehen dieser Ausstellung, die anschaulich die gesamte Geschichte des Theaters dokumentiert, sprach einer ihrer Kuratoren, Martin Timko. Zu den Ausstellungsexponaten gehörten unter anderem Plakate des „Hofmalers“ der Theatergruppe, des exzellenten Svetozár Mydlo, sowie dreidimensionale Gegenstände aus den Originalaufführungen.

Gleichzeitig war die Vernissage eine gute Gelegenheit, um den 70. Geburtstag Stanislav Štepka's zu feiern, ohne den, es die

Foto Viera Dusíková

Foto Viera Dusíková

Theatergruppe „Radošinské naivné divadlo“ nicht gegeben hätte. Der Jubilar erinnerte sich an die Anfänge der Gruppe, die Probleme in den Zeiten der „Normalisierung“, als sie eine Auftrittssperre für den Kreis Topoľčany hatten, den Umzug nach Bratislava und die halblegalen Aufführungen in Studentenheimen, bis hin zur allmählich wachsenden Anerkennung und Popularität.

Und auch seine besondere Beziehung zu Piešťany, das nur 12 km von seinem Geburtsort entfernt liegt, vergaß er nicht. Es war die erste Stadt, die er in seinem Leben gesehen hatte, als er als kleiner Junge mit seiner Familie auf einem Pferdewagen aus dem Dorf Radošina kam. Später erhielt er hier die Grundlagen einer musikalischen Ausbildung und besuchte das Gymnasium von Piešťany, wo er auch sein Abitur ablegte. Das hiesige facettenreiche Kulturleben prägte ihn ebenfalls. Štepka sagte auch, dass das Ensemble immer sehr gern im Haus der Kunst spielt, da das Publikum in Piešťany besonders herzlich sei. Und zuletzt - das zu erwähnen gestattete ihm seine Bescheidenheit nicht - in dieser Stadt erhielt er im Jahr 2013 den Titel „Ehrenbürger“.

Danach waren Gratulationen an der Reihe. Von dem Bürgermeister der Stadt, Remo Cicutto, bekam der Jubilar zwei Kugelschreiber geschenkt - den einen, um Theaterstücke schreiben zu können und einen zweiten, damit er auch etwas über sich schreiben kann.

Mit dieser herzlichen Feier war der Auftrag Stanislav Štepka's in Piešťany noch nicht ganz erfüllt. Auf sein Theaterensemble wartete noch ein Auftritt im großen Saal des Hauses der Kunst. Auf dem Programm stand das von ihm geschriebene Theaterstück „Sčista-jasna“ (zu Deutsch: Aus heiterem Himmel). Schon sehr früh vor dem Beginn der Aufführung strömten Besucher in die Kulturstätte. Auf die Theatergruppe aus Radošina wartete wieder einmal ein voller Zuschauerraum.

Nach dem Absolvieren aller drei nacheinander folgenden Veranstaltungen konnte sich der Jubilar Stanislav Štepka guten Gewissens eine Verschnaufpause gönnen. Denn dies wäre auch für manch einen viel jüngeren eine „schwere Schicht“ gewesen. ■

The Oldest Postcard
of Piešťany Has
Returned Home

Die älteste
Ansichtskarte von
Piešťany kehrt heim

Peter Bartoš

Najstaršia pohľadnica Piešťan sa vrátila domov

Repro Peter Bartoš

V zbierkach pohľadníc, či už súkromných alebo muzeálnych, sa vyskytuje veľa vzácných pohľadníc. Za najcennejšie sa považujú litografické pohľadnice, ktoré na konci 19. a začiatkom 20. storočia si vydávali sami tlačiarne. Litografie boli tlačené metódou kameňotlač, najskôr ako jednofarebné, neskôr ako plnofarebné pohľadnice. Prvé takéto pohľadnice boli odoslané v Rakúsku okolo roku 1870, na území Slovenska v rámci Rakúsko-Uhorska sa začali používať v 90. rokoch 19. storočia. Keďže sa z jedného vzoru metódou kameňotlač dalo vyrobiť približne 100 kusov pohľadníc, do dnešných dní sa ich nezachovalo veľa. Litografické pohľadnice v Uhorsku boli najčastejšie vydávané pre väčšie mestá a kúpele.

Jedna zo vzácných litografií, ktorú som získal z Nemecka, je trojokienková pohľadnica, odoslaná z Piešťan pravdepodobne 9.8.1892. Známka s dátumom odoslania je síce odlepená a z odosielajúcej

V sieťach zberateľov pohľadníc sa občas zaleskne vzácny úlovok. Jedným z takýchto skvostov je aj doteraz najstaršia známa pohľadnica Piešťan, odoslaná v roku 1892.

Now and again, in the network of postcard collectors, there shines a rare gem. One such gem is the oldest, so far, known postcard of Piešťany, sent in 1892.

In den Netzen der Ansichtskarten-Sammler schimmert manchmal ein kostbarer Fang hervor. Zu solchen Prachtstücken zählt auch die bisher älteste bekannte Ansichtskarte mit einem Piešťany-Motiv, versendet im Jahr 1892.

pečiatky sa zachovala len časť s odtlačkom roku odoslania – 92, ale celý dátum 10. 8. 1892 je dobre viditeľný na príchodnej pečiatke do mesta odoslania Hennersdorf (Sliezsko). Na strane dlhej adresy používanej na pohľadniciach do roku 1905 je vytlačený erb maďarskej kráľovskej pošty s nápisom MAGYAR KIR.POSTA. Pod ním je nápis v

maďarčine – korenšpondenčná karta a nakoniec rukou napísaný adresát.

Na prednej strane pohľadnice je vyobrazený veľký panoramatický pohľad na časť Piešťan – Teplic koncom 19. storočia s dobre viditeľnou hlavnou Teplickou ulicou s budovou Curhotela (dlhé roky tam sídlilo riaditeľstvo kúpeľov) a nábrežím rieky Váh. V ľavom hornom rohu

obrázka je viditeľný Kostol sv. Štefana v starých Piešťanoch. V ľavom dolnom rohu pohľadnice je vo výreze zobrazený infanteristický vozík, ktorý ťahajú a tlačia krojované postavy infanteristov. V ľavom hornom rohu pohľadnice sú vo výreze vyobrazené Napoleonské kúpele koncom 19. storočia. V ľavej spodnej časti pohľadnice je uvedený vydavateľ litografických pohľadníc, viedenská firma Lesh & Schwidernoch.

Ide o raritnú 122-ročnú najstaršiu známu pohľadnicu Piešťan, ktorá je snom každého zberateľa. Ich vyhľadávanie a získavanie je v súčasnosti už veľmi náročné. ■

Many rare postcards can turn up in postcard collections, whether they be private or in museums. Lithographic postcards, which were printed

shows only a part of the year it was sent -92, however, the date August 10, 1892, is clearly visible on the stamp marking its arrival in the town where it was sent to - Hennersdorf (Sliezsko). On the side with the long addresses, which were used on postcards up until 1905, is the printed emblem of the Royal Hungarian Post Office with the words MAGYAR KIR. POSTA. Under this is an inscription in Hungarian - "correspondence card" and finally the handwritten name of the recipient.

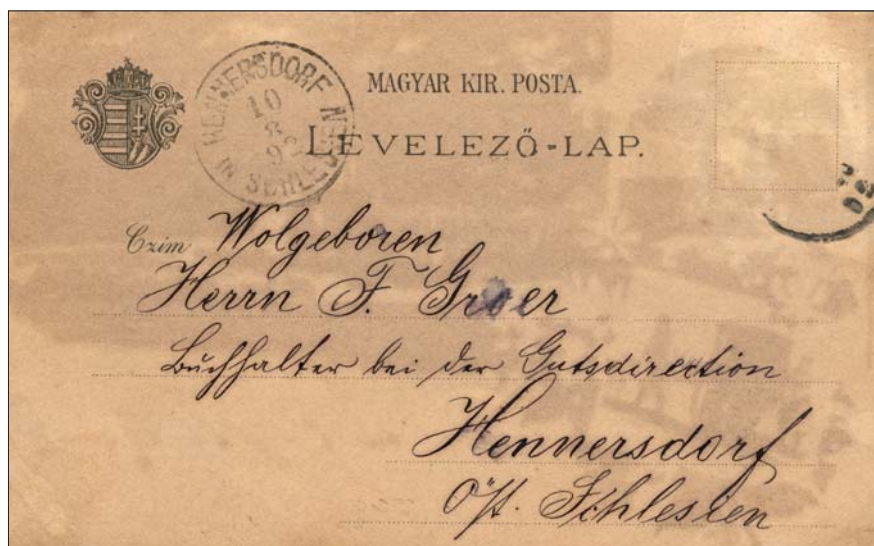
Depicted on the front of the card is a large panoramic view of a part of Piešťany - Teplice at the end of the 19th century, and clearly visible is Teplice's main street and the Curhotel building (for many years the headquarters of the spa's management) as well as the bank of the Váh River. In the upper left corner of the picture St. Stephen's Church in Old Piešťany can be seen. In the lower left-hand corner of the postcard is a cropped depiction of a rickshaw cart, which were

Postkarten, die Ende des 19. und Anfang des 20. Jahrhunderts direkt von den Druckern herausgegeben wurden. Lithografien wurden im Steindruckverfahren - zuerst einfarbig, später als vollfarbige Ansichtskarten - gedruckt. Die ersten Postkarten dieser Art wurden in Österreich, um das Jahr 1870 versendet, auf dem Gebiet der heutigen Slowakei, damals noch Bestandteil der Österreichisch-Ungarischen Monarchie, wurden sie in den 90er Jahren des 19. Jahrhunderts in Umlauf gebracht. Da sich mit der Steindrucktechnik etwa 100 Ansichtskarten von einem Motiv herstellen ließen, sind bis zum heutigen Tag nicht viele davon erhalten geblieben. Lithografische Postkarten wurden in Ungarn für größere Städte und Kurorte herausgegeben.

Eine seltene Lithographie, die ich in Deutschland erworben habe, ist eine Postkarte mit 3-geteilter Ansicht, versendet aus Piešťany vermutlich am 9.8.1892. Die Briefmarke mit dem Versanddatum wurde zwar entfernt und von dem Versandstempel ist nur ein Teil mit dem Abdruck des Versandjahres -92- erhalten geblieben, aber das vollständige Datum 10.8.1892 ist auf dem Eingangsstempel des Bestimmungsortes - der Stadt Hennersdorf (Schlesien) deutlich erkennbar. Auf der Seite der langen Adresse, wie sie auf Postkarten bis 1905 verwendet wurde, befindet sich das aufgedruckte Wappen der Ungarischen königlichen Post mit der Aufschrift MAGYAR KIR. POSTA. Darunter steht die Aufschrift „Korrespondenzkarte“ auf Ungarisch und anschließend die handgeschriebene Anschrift des Empfängers.

Auf der Vorderseite der Ansichtskarte befindet sich die Abbildung einer Panoramaaussicht auf einen Teil von Piešťany-Teplice zum Ende des 19. Jahrhunderts, mit der gut erkennbaren Hauptstraße „Teplická ulica“ und dem Gebäude des Kurhotels (dieses diente lange Jahre als Sitz der Kurdirektion) sowie dem Ufer des Flusses Waag. In der linken oberen Ecke des Bildes ist die Kirche des hl. Stephan in Alt Piešťany zu sehen. In der linken unteren Ecke der Postkarte ist in einem Ausschnitt ein Infanteriewagen abgebildet, gezogen von in Trachten gekleideten Infanteristen. In der linken oberen Ecke der Karte befindet sich ebenfalls in einem Ausschnitt die Abbildung des Napoleonbades aus der Zeit am Ende des 19. Jahrhunderts. Im linken unteren Bereich der Ansichtskarte steht die Angabe zum Herausgeber der lithographischen Karten - der Wiener Firma Lesh & Schwidernoch.

Bei dieser Postkarte handelt es sich um eine 122 Jahre alte Rarität, die der Traum eines jeden Sammlers ist. Die Suche und der Erwerb solcher Seltenheiten ist heutzutage schon ein äußerst schwieriges Unterfangen. ■

Repro Peter Bartoš

only by typographers at the end of the 19th and beginning of the 20th century, are considered to be the most valuable. Lithographs were printed using a lithographic limestone press (or a metal plate with a smooth surface), first solid colour prints and later full-coloured ones. The first such postcard was sent in Austria around 1870. Within the territory of Slovakia, as part of the Austro-Hungarian Empire, these postcards first came into use in the 1990's. Since approximately 100 postcards could be printed from a single pattern on the lithographic limestone press, not many can be found today. Lithographic postcards in the Hungarian Kingdom were most often printed for larger towns and spas.

One of the rare lithographs, which I acquired in Germany is a triple-framed postcard sent from Piešťany, most likely, on August 9, 1892. The stamp with the date has since come off and only a part of the postmark stamp has been preserved, which

pulled and pushed by rickshaw drivers dressed in folk costume. In the upper left corner of the postcard is a cropped depiction of the Napoleon Spa at the end of the 19th century. In the lower left part of the postcard the name of the printer of this lithographic postcard is inscribed - the Vienna Firm of Lesh & Schwidernoch.

This is a rare, 122-year old (the oldest known) postcard of Piešťany, which is the dream of every collector. Looking for and ultimately acquiring them has become very difficult. ■

In verschiedenen Sammlungen von Ansichtskarten, ob in Privatbesitz oder unter den Museumsexponaten, kommen zahlreiche wertvolle Ansichtskarten vor. Als die kostbarsten gelten lithographische

Foto František Debre

Ruiny Starého kláštera boli sprístupnené

The Ruins of the Old Monastery Have Been Open
to the Public

Die Ruinen des Alten Klosters wieder für die Öffentlichkeit
zugänglich

Kornel Duffek

Pri príležitosti Dní európskeho kultúrneho dedičstva bola 18. septembra 2014 sprístupnená jediná stredoveká kultúrna pamiatka v Piešťanoch - Starý kláštor. Napriek svojmu zaužívanému názvu ide o stredoveký kostol s príslušným cintorínom, ktorý zničila veľká povodeň v roku 1813. Zrútené klenby a celé múry z kvalitne vypálenej tehly boli sekundárne použité pri stavbe náhradného kostola, klasicistickej stavby, zasvätenej sv. Štefanovi kráľovi. Kostol stavali v rokoch 1828 - 1832.

On September 18, 2014, on the occasion of the "Days of European Cultural Heritage" the only medieval cultural landmark in Piešťany - the Old Monastery - was open to the public. Despite its rather ordinary name, it is a medieval church with an adjacent cemetery, which was destroyed by a devastating flood in 1813. The collapsed arcs and walls were made of quality, kiln-fired bricks, which were used again in the construction of a replacement church, which was built in the classic style and dedicated to St. Stephen the King. This church was built between 1828 and 1832.

Anlässlich der Tage des Europäischen Kulturerbes wurde am 18. September 2014 das einzige mittelalterliche Kulturdenkmal in Piešťany - das Alte Kloster (zu Slowakisch: Starý kláštor) - für die Öffentlichkeit zugänglich gemacht. In Widerspruch zu seiner gebräuchlichen Bezeichnung handelt sich um eine mittelalterliche Kirche mit anliegendem Friedhof, die durch ein verheerendes Hochwasser im Jahre 1813 zerstört wurde. Die eingestürzten Gewölbe und ganze Mauern aus hochwertigen gebrannten Ziegeln wurden für den Bau einer neuen, dem hl. König Stephan geweihten klassizistischen Kirche, sekundär verwendet. Diese wurde in den Jahren 1828 bis 1832 errichtet.

Foto Kornel Duffek

▲ Klenbový svorník zo Starého kláštora s hlavou Krista na križi. Kópiu v skutočnej veľkosti do pieskovca vytesal akademický sochár a reštaurátor Juraj Síleš.
The arched keystone of the Old Monastery with the head of Christ on the cross. A full-size copy carved in sandstone by the academic sculptor and restorer Juraj Síleš.
Der Scheitelstein vom Gewölbe des Alten Klosters mit dem Kopf Christi am Kreuz; die Kopie in Originalgröße hat der Bildhauer und Restaurator Juraj Síleš in den Sandstein gehauen.

A však aj to, čo zo stredovekého kostola zostalo, pôsobí monumentálnym dojmom. Po vzniku prvej Československej republiky okolité pozemky tak nešťastne rozparcelovali, že sa Starý kláštor dostal do dvora súkromnej osoby a bol neprístupný nielen verejnosti, ale aj jednotlivým záujemcom. Táto situácia sa napravila, až keď Mesto Piešťany začiatkom deväťdesiatych rokov 20. storočia odkúpilo tam stojaci dom aj so záhradou. V druhej etape bol dom zbúraný. Uvoľnila sa tak celá parcela a mohol pokračovať aj archeologický prieskum na dovtedy zastavanej ploche.

Na sprístupnenie ruiny gotického kostola sa prišlo pozrieť množstvo návštevníkov. Balneologické múzeum v Piešťanoch, ktoré spravuje túto pamiatku, pripravilo pestrý a zaujímavý program. Vladimír Krupa, riaditeľ múzea, spojil svoju prednášku s premietaním fotografií z archeologických výskumov. Bola nainštalovaná aj malá výstava s ôsmimi panelmi.

Vydarené podujatie pokračovalo prehliadkou torza objektu, na ktorom sa ešte zachovali fragmenty zo sochárskej výzdoby a kamenné časti klenby. ■

As such, whatever remained of that medieval church, now makes a huge impression. After the establishment of the first Czechoslovak Republic the surrounding land was so badly divided into parcels that the Old Monastery ended up in the yard of a private individual and was not only inaccessible to the public, but interested individuals as well. This situation wasn't corrected until the early 1990's, when the town of Piešťany bought the house together with the surrounding garden. Afterwards, the house was demolished. The entire parcel of land was now unencumbered and open to further archaeological research on the, at the time, still standing structure.

Lots of people came to see the newly accessible ruins of this Gothic church. The Balneological Museum in Piešťany, which manages this landmark, prepared a diverse and interesting programme. Vladimír Krupa,

the director of the museum, combined his lecture with a showing of photographs of the archaeological excavations. A small exhibition of eight panels was also on display.

This successful event continued with a tour of the main body of the edifice, upon which a fragment of the sculptural ornamentation and stone parts of the arch are still preserved. ■

■

Aber selbst das, was von der mittelalterlichen Kirche übrig blieb, wirkt monumental. Nach der Gründung der 1. Tschecho-

slowakischen Republik wurden die umliegenden Grundstücke so unglücklich aufgeteilt, dass das Alte Kloster im Hof eines Privatbesitzers stand und nicht nur der Öffentlichkeit, sondern auch einzelnen Interessenten unzugänglich war. Dieser Umstand wandelte sich erst zum Besseren als die Stadt Piešťany, Anfang der 90er Jahre des 20. Jahrhunderts, das dort stehende Haus samt Garten erwarb. Im nächsten Schritt folgte der Abriss des Hauses. Dadurch wurde das ganze Grundstück frei und die archäologischen Untersuchungen auf der bis dato bebauten Fläche konnten fortgesetzt werden.

Zu der Freigabe der Ruine dieser

gotischen Kirche kamen zahlreiche Besucher. Das Balneologische Museum in Piešťany, welches das Denkmal verwaltet, bereitete ein abwechslungsreiches und interessantes Programm vor. Der Museumsleiter Vladimír Krupa verband seinen Vortrag mit der Projektion von Aufnahmen der archäologischen Untersuchungen. Zusätzlich wurde eine kleine Ausstellung auf acht Paneelen installiert.

Die gelungene Veranstaltung ging weiter mit der Besichtigung des Kirchenrumpfs, auf dem noch ein Fragment der figuralen Verzierung und steinerne Teile des Gewölbes erhalten geblieben sind. ■

Foto František Debre

Piešťanská záhradná architektka dotvorila DANUBIANU

Piešťany Landscape Architect
Designed for DANUBIANA

Landschaftsarchitektin aus
Piešťany gab „DANUBIANA“
den letzten Schliff

Martin Valo

Múzeum moderného umenia DANUBIANA, vybudované na umelom polostrove medzi plavebnou dráhou Dunaja a Čunovským jazerom, privítalo 5. septembra 2014 stovky významných hostí na otvorení dostavby tohto kultúrneho stánku. Jeho zakladatelia, holandský zberateľ a mecenáš výtvarného umenia Gerald H. Meulensteen a slovenský gallerista Vincent Polakovič veľmi starostlivo vybrali architektov, ktorí mali celý areál dotvoriť.

On September 5, 2014, the museum of modern art DANUBIANA, built on an artificial peninsula between the navigable artery of the Danube River and Čunovo Lake, welcomed hundreds of distinguished guests for the opening of an addition to this cultural institution. Its founders, a Dutch collector and patron of the fine arts Gerald H. Meulensteen and the Slovak gallerist Vincent Polakovič, very carefully put together a group of potential architects to design and shape the appearance of the entire area.

Das Museum der modernen Kunst „DANUBIANA“, errichtet auf einer künstlich angelegten Halbinsel zwischen der Fahrwinne der Donau und dem See „Čunovské jazero“, begrüßte am 5. September 2014 hunderte bedeutende Gäste bei der Eröffnung der finalen Gestaltung dieser Kulturstätte. Ihre Begründer, der niederländische Sammler und Mäzen der bildenden Künste Gerald H. Meulensteen und der slowakische Galerist Vincent Polakovič wählten mit viel Sorgfalt die Architekten, die dem Areal den letzten Schliff verleihen sollten.

▲ Anna Stašková pri aranžovaní interiérovej výzdoby.
Anna Stašková while arranging interior decorations.
Anna Stašková bei der Innenraumgestaltung

Medzi vyzvanými sa ocitla aj piešťanská záhradná inžinierka Anna Stašková. Po dlhej diskusii vo výberovej komisii sa pán Meulensteen, ako spoluinvestor a európsky gallerista, vyslovil pre návrh parkovej úpravy areálu práve od piešťanskej architektky a navyše jej zveril aj realizáciu tohto pomerne náročného diela. Rozhodlo ekologické poňatie návrhu a bohaté skúsenosti autorky s realizáciou krajinných úprav.

V Piešťanoch kedysi Anna Stašková stála za výsadbou zelene na sídlisku „Prednádražie“, za dotvorením cintorína na Bratislavskej ulici umeleckým hájom, vyprojektovala riešenie zelene na časti Kúpeľného ostrova a na mnohých verejných priestranstvách. Neskôr v piešťanskom ateliéri Stavoprojektu, vedeného Ľubomírom Mrňom, bola autorkou rozsiahlej rekonštrukcie parku v Trenčianskych Tepliciach, v Trenčíne, zámockých parkov v Želiezovciach, Uhrovci a v Brunovciach, ale aj návrhov rekonštrukcie a rozšírenia viacerých cintorínov. Od roku 1991 už ako súkromná projektantka a súčasne realizátorka záhradnej architektúry dotvárala rekonštrukciu areálu hradu Devín, rekonštrukcie parku v Trnave, areálov Výskumného ústavu jadrových elektrární v Trnave, rekreačného strediska v Modre-Harmónii a desiatok záhrad súkromných domov takmer na celom západnom Slovensku. Svoje návrhy realizuje väčšinou sama, so svojou minifirmou.

Účastníci otvorenia vynovenej DANUBIANY vyzdvihovali, ako jej riešenie dotvára mohutné skulptúry vystavené v exteriéri. Nová Danubiana uprostred vód Dunaja je príkladom citlivej práce záhradného architekta s umeleckými dielami, ktoré napriek ich rozdielnosti a extravagantnosti dokáže zjednocovať a spriatelíť s okolitou prírodou. Mäkké krivky záhonov a trávnatých plôch spolu s výsadbou, väčšinou pôvodných podunajských druhov drevín sa tu stali

Foto Martin Valo

▲ Parková úprava areálu DANUBIANY v čase jej dokončenia.
Park modifications around DANUBIANA at the time of completion.
Die parkähnliche Gestaltung des DANUBIANA-Geländes zum Zeitpunkt ihrer Fertigstellung

rovnako výstavným exponátom ako nebývalé množstvo moderných diel. Na pamätnom kameni si tak dnes návštevníci môžu popri menách významných architektov a stavebnej firmy prečítať aj názov „Proxima Piešťany“, za ktorým sa skrýva úspešná Anna Stašková. ■

Among those selected to vie for this honour was the Piešťany landscape architect Anna Stašková. After much discussion by the selection committee Mr. Meulenstein, as a co-investor and European gallerist, announced that the park would be designed according to the plan by the Piešťany architect, and, furthermore, that she would also be entrusted with the implementation of this rather demanding work. A decisive factor in the ultimate decision was surely the ecological concept as well as the designer's vast experience with carrying out landscaping projects.

Some time ago in Piešťany, Anna Stašková was behind the planting of greenery in the residential district „Prednádražie“, for creating an „urn grove“ in the cemetery on Bratislavská Street, and she also designed a plan for greenery on part of the Spa Island and for many other public places in Piešťany. Later, while in the Piešťany studio of Ľubomír Mrňo, she designed extensive renovations of the parks in Trenčianske Teplice and Trenčín, the manor house parks in Želiezovce, Uhrovec and Brunovce as well as designs for the renovation and extension of many cemeteries. Since 1991, as a private

designer and current implementer of landscape architecture, she has put the finishing touches on renovations around Devín Castle, carried out renovations of the park in Trnava, as well as the area around the Research Institute of Nuclear Power Plants in Trnava, the recreation centre in Modra-Harmónia, and dozens of private homes, all over western Slovakia. She carries out her designs mostly alone with her mini-company.

Participants at the opening of the renewed DANUBIANA praised the way the work was completed as well as how it complimented the massive sculptures exhibited outside. The new Danubiana, surrounded by the waters of the Danube, is an example of how a landscape architect sensitively works with pieces of art, which despite their difference and extravagance, can still be joined and amicably harmonized with their natural surroundings. The soft curves of the beds and grassy areas together with plants, and types of trees mostly indigenous to the Danube floodplain now stand here on display just like the unprecedented numbers of modern works of art. Today visitors can also read on the memorial stone, alongside the names of eminent architects and construction companies, the name „Proxima Piešťany“, behind which is the creative Anna Stašková. ■

Unter den Berufenen befand sich auch die Landschaftsingenieurin Anna Stašková aus Piešťany. Nach einer langen Diskussion innerhalb der Auswahlkommission sprach sich G. H. Meulenstein als Co-Investor und europäischer Galerist für den Entwurf der Piešťaner Landschaftsarchitektin aus, der eine parkähnliche Gestaltung des Areal

vorsieht, darüber hinaus betraute sie auch mit der Umsetzung dieses relativ anspruchsvollen Vorhabens. Entscheidend dafür waren das umweltfreundliche Konzept des Entwurfs sowie die umfangreichen Erfahrungen der Autorin im Bereich der Landschaftsgestaltung.

In Piešťany leitete Anna Stašková bereits das Projekt der Begrünung des Wohnviertels „Prednádražie“, der Erweiterung des Friedhofs in der Bratislavská Straße durch einen Urnenwald und entwarf Lösungen für die Begrünung eines Teils der Kurinsel und zahlreicher öffentlicher Plätze. Später, im Atelier des Unternehmens „Stavoprojekt“ in Piešťany, geleitet von Ľubomír Mrňo, zeichnete sie als Autorin einer umfangreichen Neugestaltung eines Parks in Trenčianske Teplice und eines in Trenčín, der Schlossparks in Železovce, Uhrovec und Brunovce, aber auch als Autorin von Entwürfen für die Neugestaltung und Erweiterung mehrerer Friedhöfe. Seit 1991, bereits als private Projektplanerin und gleichzeitig Auftragnehmerin im Bereich der Landschaftsarchitektur tätig, übernahm sie die Gestaltung des Burgareals im Rahmen der Rekonstruktion der Burg Devín, die Neugestaltung des städtischen Parks in Trnava und der Gelände des Forschungsinstituts der Atomwerke in Trnava und des Erholungszentrums in Modra-Harmónia sowie die von Dutzenden Gärten von Privathäusern in der gesamten Westslowakei. Ihre Entwürfe setzt sie meist persönlich um, mit Hilfe ihrer eigenen kleinen Firma.

Die Teilnehmer der Eröffnung des neu gestalteten „DANUBIANA“ lobten die Art, wie ihr Entwurf an die imposanten, im Außenbereich ausgestellten Skulpturen anschließt. Das neue „Danubiana“ inmitten der Donau-Gewässer steht als Beispiel für die einfühlsame Arbeit eines Landschaftsarchitekten mit Kunstwerken, die er trotz ihrer Unterschiedlichkeit und Extravaganz vereinheitlichen und mit der umgebenden Natur in Einklang bringen kann. Die weichen Umriss der Blumenbeete und Grasflächen, ergänzt durch die Bepflanzung mit vorwiegend einheimischen Holzarten der Donau-Region, avancierten hier genauso zum Ausstellungsexponat wie die ungewöhnlich zahlreichen modernen Kunstwerke. Und so können Besucher heute auf einem Gedenkstein neben den Namen herausragender Architekten und einer Baufirma auch den Namen „Proxima Piešťany“ lesen, für den die kreative Anna Stašková steht. ■

▼ Projekt, ktorý ukazuje areál v horizonte 10 rokov.
The project, which shows the appearance of the area after 10 years.
Dieses Modell zeigt das Gelände in einem Zeitverlauf von 10 Jahren

STO ROKOV GOLFU V

Foto archiv Balneologické múzeum Piešťany - Eva Drobňá

▲ Klubový dom Piešťanského golfového klubu v roku 1914 so slávnostnou výzdobou, akvarel
The Piešťany Golf Club's club house in 1914 with festive decorations, a watercolour.
Das festlich geschmückte Clubhaus des Golfclubs von Piešťany im Jahr 1914; Aquarell

HUNDRED YEARS OF GOLF IN PIEŠŤANY

HUNDERT JAHRE GOLF IN PIEŠŤANY

Vladimír Krupa

V Piešťanoch sme si 26. júla 2014 pripomenuli 100 rokov od otvorenia prvého golfového ihriska. Prvá písomná správa o golfe na území Slovenska sa viaže k 29. júlu 1906, keď sa v Tatranskej Lomnici pri príležitosti otvorenia kúpeľnej sezóny hral golf. Nie však na ihrisku, ale údajne len na pokosenej lúke.

On July 26, 2014 we commemorated the 100th anniversary since the opening of the first golf course in Piešťany. The first written record of golf in Slovakia dates back to July 29, 1906, when golf was played in Tatranská Lomnica to open the spa season, however, not on a golf course, but reportedly on a mowed meadow.

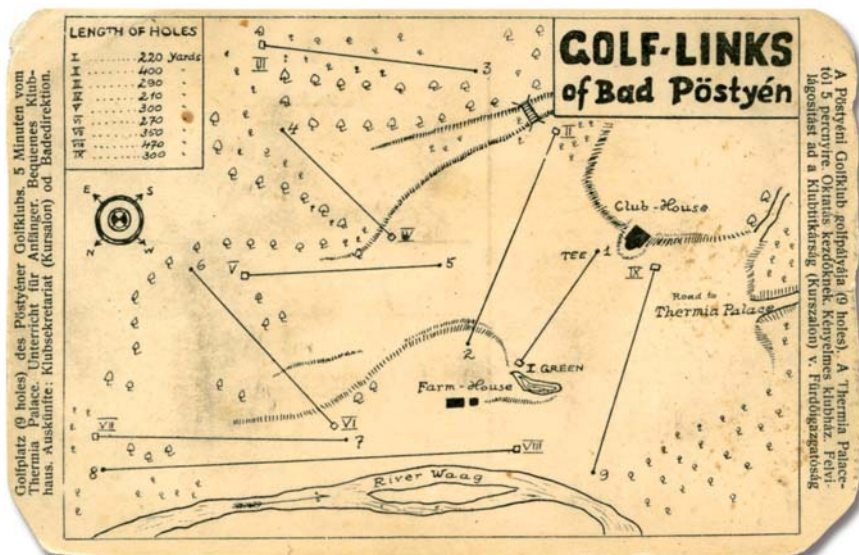
Am 26. Juli 2014 gedachten wir des 100. Jahrestages der Eröffnung des ersten Golfplatzes in Piešťany. Die erste schriftliche Erwähnung von Golf auf dem Gebiet der Slowakei ist mit dem 29. Juli 1906 verbunden, an dem in Tatranská Lomnica, anlässlich der Eröffnung der Kursaison, Golf gespielt wurde. Das Spiel wurde jedoch nicht auf einem Golfplatz, sondern laut Angaben lediglich auf einer gemähten Wiese ausgetragen.

PIEŠŤANOCH

V rámci Slovenska je preto veľmi zaujímavá história golfu v Piešťanoch, ktorá súvisí s rozvojom tunajších kúpeľov koncom 19. a začiatkom 20. storočia. Jeden z vtedajších

nájomcov a zároveň aj riaditeľov kúpeľov - Imrich Winter - počas obchodnej cesty do USA a do Veľkej Británie navštívil aj golfové ihriská, ktoré ho inšpirovali pre udomácnenie golfu aj v Piešťanoch.

Foto archív Balneologické múzeum Piešťany - Eva Drobná

▲ Mapa golfového ihriska na dobovej pohľadnici
Map of the golf course on a vintage postcard.
Ein kleiner Umriss des Golfplatzes auf einer zeitgenössischen Postkarte

V roku 1913 vznikol v Piešťanoch golfový klub (ďalej len PGK) a v rokoch 1913 – 1914 vybudovali na Kúpeľnom ostrove golfové ihrisko. Ľudovít a Imrich Winterovci pri príležitosti slávnostného otvorenia golfového ihriska zorganizovali priamo na ihrisku „letúnsky deň“. Letecký deň sa konal v nedeľu 26. júla 1914.

A práve po tejto demonštrácii pokroku leteckej techniky sa 28. júla 1914 do Piešťan dostala správa o vyhlásení vojny. Rakúsko-Uhorsko vyhlásilo vojnu Srbsku. Táto situácia ovplyvnila aj vývoj golfu v Piešťanoch. Úspešne sa mohol rozvíjať až po skončení vojny a usporiadaní pomerov v novovzniknutom štáte. Muselo byť zrekonštruované samotné golfové ihrisko a odznova sa musela rozbehnúť aj činnosť PGK.

Postupne sa začala zvyšovať návštevnosť kúpeľov Piešťany. Ich nájomcovia v rámci podpory rozvoja kúpeľníctva a vyplnenia voľného času kúpeľných hostí obnovili činnosť Piešťanského golfového klubu. Medzivojnové obdobie bolo obdobím najväčšej slávy a rozvoja piešťanského golfu. Čestným predsedom klubu bol gróf Viliam Erdődy, vlastník piešťanských kúpeľov, prezidentom bol prednosta okresu Vojtech

Foto archív Balneologické múzeum Piešťany - Eva Drobná

▲ Pohľad na časť golfového ihriska, v pozadí Moravany nad Váhom, akvarel členky PGK Hildy Hutterer, medzivojnové obdobie
A view of part of the golf course, in the background is Moravany nad Váhom, a watercolour by member of the PGK Hilda Hutterer, from the inter-war period.
Blick auf einen Teil des Golfplatzes, im Hintergrund zu sehen: Moravany nad Váhom; ein Aquarell des Golfclub-Mitglieds Hilda Hutterer, Zwischenkriegszeit

▲ Na golfovom ihrisku, druhý sprava Imrich Winter.
On the golf course, the second from the right is Imrich Winter.
Auf dem Golfplatz, zweiter v. r. Emmerich Winter

Skyčák a viceprezidentom I. Winter. Čestnými členmi klubu boli významní ľudia I. ČSR – politici, priemyselníci, napr. Jan Masaryk „československý minister v Londýne“, barón Franz Ringhoffer starší (kapitán družstva Pražského golfového klubu). V čestnom výbore PGK mali zastúpenie predstavitelia golfových klubov zo susedných štátov: z Rakúska - Viedenský golfový klub Krieau, z Nemecka - Golfový klub Berlín - Wannsee, Golfový klub Salzbrunn. Aj z vlasti golfu - Veľkej Británie – boli v čestnom výbore zástupcovia viacerých klubov. V Piešťanoch sa konalo niekoľko golfových súťaží ročne. Golfovú sezónu otvárala súťaž o Piešťanský jarný pohár (koncom mája), v polovici júla (vo vrcholnom období letnej kúpeľnej sezóny) sa konala Medzinárodná letná súťaž o New York Herald Cup, okrem toho sa konala súťaž o majstra Slovenska, súťaž o Erdődyho putovný pohár a súťaž o Pohár Jána Masaryka. V Piešťanoch sa stretávali mnohé významné osobnosti, z domácich návštevníkov treba spomenúť grófa Pavla Pálffyho, Dr. Bohuslava Ryznára, sekčného šéfa Ministerstva zahraničných vecí ČSR, grófa Viliama Erdődyho (donátora Erdődyho putovného pohára), baróna Franza Ringhoffera juniora, Jána Masaryka (v Piešťanoch sa hralo aj o pohár Jána Masaryka), slávneho českého maliara Alfonsa Muchu, Alexandra Schuberta a iných.

Členovia a hráči golfového klubu boli z rôznych krajín Európy i zo zámoria - z Nemecka, Rakúska,

Maďarska, Rumunska, Veľkej Británie a Francúzska. Boli tu i kúpeľní hostia z menších krajín - zo Švédska, Holandska, Švajčiarska. Zámorské krajiny zastupovali hostia z USA, Kanady a Austrálie.

Z dobových materiálov z medzivojnového obdobia sa dozvedáme množstvo informácií aj o piešťanskom golfovom ihrisku. Malo 9 jamiek, celkovú dĺžku dráh 2 652 metrov (2 918 yardov) s 37 údermi pre jedno kolo (par). Na jeho rekonštrukciu po roku 1918 boli potrebné značné prostriedky. Winterovcom sa ich podarilo získať aj od bohatých jednotlivcov a firiem. Pozornosť sa venovala nielen golfu, ale aj prírodnému prostrediu golfového ihriska. V publikácii o piešťanskom golfe je romanticky opísaná krajina v okolí ihriska – pohľady na Malé Karpaty a Považský Inovec, široké koryto rieky Váhu a majestátne obrovské topole. Pre rodinných príslušníkov hráčov golfu ponúkali kúpele „tenis, jazdecký, strelecký, lovecký, vodný šport, vyučovanie spoločenských tanco v i výlety plťou po Váhu“. Je to dôkaz toho, aké široké boli už vtedy možnosti zábavy a rozptýlenia. Pozoruhodné aj podľa dnešných meradiel.

Rok 1948 priniesol veľké spoločensko-politické zmeny. Golf bol označený za šport buržoázie, preto sa nepatrilo ho hrať.

Po roku 1989 sa obnovili tradície golfu v Piešťanoch. Nové golfové ihrisko vybudované priamo v Piešťanoch je situované v severnej časti

Kúpeľného ostrova. Slávnostne bolo otvorené 21. júla 2004. Má 9 jamiek s dĺžkou 2055 metrov a par 33. Ihrisko má vybudované potrebné zázemie pre členov klubu – klubový dom, nádherné prostredie, upravené gríny, ferveje. ■

This is why, for Slovakia, the history of golf in Piešťany is very interesting as it is also related to the development of the local spas at the end of the 19th and beginning of the 20th centuries. One of the lease-holders, as well as the director of the spa – Imrich Winter during a business trip to the USA and Great Britain also visited golf courses, which inspired him to bring the sport to Piešťany.

In 1913, a golf club (hereinafter referred to as PGK) was established in Piešťany and between 1913 and 1914 a golf course was built on the Spa Island. During the ceremonial opening of the golf course, Ludovít and Imrich Winter took the opportunity to also organize, directly on the course, an "Aircraft Day". The air show took place on July, 26, 1914.

On July 28, 1914, immediately after this demonstration of the latest achievements in aviation technology, word came to Piešťany about the declaration of war. This situation also had an impact on the development of golf in

Piešťany. In effect, its successful development could only begin after the war had ended, terms had been agreed to and the new state had been created. The golf course itself also had to be rebuilt and the activities of the PGK had to be started up again.

Gradually visitor traffic to Piešťany began to increase. The lease-holders, as part of their support for the development of the spas, as well as a way to fill the free time of spa guests, renewed the activities of the Piešťany Golf Club. The inter-War period saw the greatest development of golf in Piešťany and, in fact, was its hey-day. The Honorary Chairman of the golf club was Count Viliam Erdődy, owner of the Piešťany Spa, and the President was the district superintendent Vojtech Skyčák and the Vice-President was Imrich Winter. Several prominent figures from the first Czechoslovak state were honorary members – including politicians and industrialists, for example Jan Masaryk the “Czechoslovak Minister in London”, Baron Franz Ringhoffer Sr. (team captain of the Prague Golf Club). The Honorary Committee of the PGK included representatives from golf clubs from neighbouring countries: from Austria – the Vienna Golf Club Krieau, and from Germany – the Berlin Golf Club – Wannsee, and the Salzbrunn Golf Club. There were even members on the committee from the homeland of golf – Great Britain – which was represented by several clubs. Several golf tournaments were held in Piešťany each year. The golf season was opened with the competition called the Piešťany Spring Cup (at the end of May), in mid-July (at the peak of the summer spa season) the international summer competition called the New York Herald Cup took place, and, in addition to these, other tournaments included the Slovak Championship, the Erdődy Challenge Cup, and the Jan Masaryk Cup. Many important, local personalities met in

Piešťany such as Count Pavol Pálffy, Dr. Bohuslav Ryznár, section chief of the Czechoslovak Ministry of Foreign Affairs, Count Viliam Erdődy (benefactor of the Erdődy Challenge Cup), Baron Franz Ringhoffer Junior, Ján Masaryk (the Jan Masaryk Cup was also played in Piešťany), the famous Czech painter Alfons Mucha, Alexander Schubert and others.

Members of the golf club were from different European countries as well as from overseas – from Germany, Austria, Hungary, Romania, Great Britain and France. There were also spa guests from smaller countries – from Sweden, Holland, and Switzerland. Overseas countries were represented by the USA, Canada, and Australia.

From historical materials, compiled during the inter-War period, we have learned a lot of information about the Piešťany Golf Course. It had 9 holes, the overall length of the course was 2,652 metres (2,918 yards) and it had a 37 par for one round. Considerable resources were required for its reconstruction after 1918. The Winters managed to acquire these from wealthy individuals and companies. Attention was paid not only to golf, but to the natural environment of the golf course as well. In a publication about the Piešťany Golf Course there is a romantic description of the landscape around the course – the view of the Small Carpathians and the Považský Inovec Mountains, the wide stretch of the Váh River, and the huge majestic poplars. The Spa offered the family members of golf players “tennis, horseback riding, shooting, hunting, water sports, dance lessons, and raft trips on the Váh”. This is proof of the wide range of diversions and entertainment that existed at the time - remarkable even by today's standards.

The year 1948 brought great social and political change. Golf was deemed a sport of the bourgeoisie, which is why it was frowned upon.

After 1989, the tradition of golf in Piešťany was renewed. A new golf course was built in Piešťany and situated on the northern part of the Spa Island. It was ceremoniously opened on July 21, 2004. It has 9 holes and a length of 2,055 metres with a par of 33. The course has everything a club member could ask for – a club house, beautiful surroundings, and well-maintained and landscaped greens and fairways. ■

Im Rahmen der Slowakei ist daher die Geschichte des Golfs in Piešťany sehr interessant, die mit dem Aufschwung des hiesigen Heilbades zum Ende des 19. und Beginn des 20. Jahrhunderts einhergeht. Einer der damaligen Pächter und gleichzeitig auch einer der Heilbad-Direktoren – Emmerich Winter – besuchte während seiner Geschäftsreise in die USA und Großbritannien auch einige Golfplätze, die ihn dazu inspirierten, Golf auch in Piešťany heimisch zu machen.

Im Jahr 1913 entstand in Piešťany ein Golfclub (weiter nur PGK) und in den Jahren 1913–1914 wurde auf der Kurinsel ein Golfplatz errichtet. Anlässlich dessen Eröffnung veranstalteten die Brüder Ludwig und Emmerich Winter direkt auf der Spielfläche einen „Fliegetag“. Dieser fand am Sonntag, dem 26. Juli 1914 statt.

Und ausgerechnet nach dieser Demonstration des Fortschrittes der Luftfahrttechnik erreichte Piešťany am 28. Juli 1914 die Nachricht von der Kriegserklärung. Österreich-Ungarn erklärte Serbien den Krieg. Diese Situation hatte auch Auswirkungen auf die Entwicklung des Golfsportes in Piešťany. Erfolgreich weiterentwickeln konnte er sich erst nach dem Ende des Krieges und der Ordnung der Verhältnisse in dem neu gegründeten

Foto archív Balneologické múzeum Piešťany - Eva Drobná

▲ Víťazi golfových turnajov a súťaží s cenami, 30. roky 20. storočia
Winners of golf tournaments and competitions with their prizes, 1930's.
Gewinner der Golfturniere und Wettbewerbe mit ihren Trophäen, 30er Jahre des 20. Jahrhunderts

▲ Posedenie na terase klubového domu Piešťanského golfového klubu, medzivojnové obdobie.
Sitting on the terrace of the club house of the Piešťany Golf Club, inter-war period.
Ein geselliges Beisammensein auf der Terrasse des Clubhauses auf dem Golfplatz von Piešťany, Zwischenkriegszeit

Staat. Der Golfplatz musste neu gemacht werden und auch die Tätigkeit des PGK musste wieder bei Null beginnen.

Mit der Zeit wuchs allmählich die Besucherzahl im Heilbad Piešťany. Dessen Pächter haben zur Unterstützung des Aufschwungs des Kurwesens und der Ausfüllung der Freizeit von Kurgästen die Tätigkeit des Golfclubs von Piešťany wieder aufleben lassen. Die Zwischenkriegszeit war die Zeit des größten Ruhms und der Blüte des Golfsports in Piešťany. Der Ehrenvorsitzende des Clubs war Graf William Erdödy, der Besitzer des Heilbades Piešťany, die Funktion des Clubpräsidenten hatte der Kreisvorstand Vojtech Skyčák inne und die des Vizepräsidenten bekleidete I. Winter. Zu den Ehrenmitgliedern des Clubs zählten hochrangige Persönlichkeiten der I. Tschechoslowakischen Republik, Politiker und Industrielle, darunter z. B. Jan Masaryk - der „tschechoslowakische Minister in London“ und Baron Franz Ringhoffer d. Ä. (Mannschaftskapitän des Prager Golfclubs). Im Ehrenausschuss des PGK hatten die Golfclubs aus den benachbarten Ländern ihre Vertretung: aus Österreich der Wiener Golfclub Krieau, aus Deutschland der Golfclub Berlin-Wannsee oder der Golfclub Salzbrunn. Und auch die Heimat des Golfs – Großbritannien – hatte im Ehrenausschuss Vertreter mehrerer Clubs. In Piešťany wurden jährlich mehrere Golfturniere ausgetragen. Die Golfsaison wurde mit dem Turnier um den „Piešťaner Frühlingpokal“ (Ende

Mai) eröffnet, Mitte Juli (am Höhepunkt der Sommer-Kursaison) fand das internationale Sommerturnier um den „New York Herald Cup“ statt, darüber hinaus wurden das Slowakische Meisterturnier, das Turnier um den „Erdödy-Wanderpokal“ sowie das Turnier um den „Jan Masaryk-Pokal“ ausgetragen. In Piešťany trafen sich zahlreiche bedeutende Persönlichkeiten, von den Einheimischen waren es unter anderem Graf Paul Pálffy, Dr. Bohuslav Ryznár, Sektionschef im Außenministerium der Tschechoslowakischen Republik, Graf William Erdödy (Sponsor des Erdödy-Wanderpokals), Baron Franz Ringhoffer Jun., Jan Masaryk (in Piešťany wurde auch um den Jan Masaryk-Pokal gespielt), der berühmte tschechische Maler Alfons Mucha und Alexander Schubert.

Die Mitglieder und Spieler des Golfclubs kamen aus verschiedenen europäischen Ländern und aus Übersee - aus Deutschland, Österreich, Ungarn, Rumänien, Großbritannien und Frankreich. Auch Kurgäste aus kleineren Ländern waren dabei - aus Schweden, der Niederlande und der Schweiz. Die Übersee-Länder vertraten Gäste aus den USA, Kanada und Australien.

Aus zeitgenössischen Quellen der Zwischenkriegszeit erhalten wir auch viele Informationen über den Golfplatz von Piešťany. Dieser hatte 9 Löcher, mit Bahnen in Gesamtlänge von 2.652 m (2.918 Yards) und 37 Schlägen pro Runde (Par). Seine Erneuerung im Jahr 1918 forderte erhebliche finanzielle Mittel. Den Winters

gelang es, hierfür auch wohlhabende Privatpersonen und Unternehmen zu gewinnen. Aufmerksamkeit wurde nicht nur dem Golfsport, sondern auch der den Golfplatz umgebenden Natur gewidmet. In einer Publikation über den Golf in Piešťany wird die umgebende Landschaft des Golfplatzes romantisch beschrieben – der Blick auf die Kleinen Karpaten und das Gebirge Považský Inovec, der breite Flusslauf der Waag und die majestätischen, hochragenden Pappeln. Für die Familienangehörigen der Golfspieler bot das Heilbad Tennis, Reiten, Schießen, Angeln, Wassersport, Gesellschaftstanz sowie Ausflüge mit einem Floß auf der Waag an. Dies zeigt, wie breit gefächert das Freizeit- und Unterhaltungsangebot bereits zu der damaligen Zeit war. Auch an den heutigen Standards bemessen immer noch bemerkenswert.

Das Jahr 1948 brachte große gesellschaftlich-politische Veränderungen mit sich. Der Golf wurde als ein Sport der Bourgeoisie bezeichnet und es war nicht angebracht, ihm zu frönen.

Nach dem Jahr 1989 wurde die Tradition des Golfs in Piešťany wieder zum Leben erweckt. Ein neuer Golfplatz, errichtet direkt in Piešťany, befindet sich im nördlichen Teil der Kurinsel. Seine feierliche Eröffnung fand am 21. Juli 2004 statt. Die Anlage bietet 9 Löcher und eine Bahn-Länge von 2.055 m (Par 33). Der Golfplatz verfügt über die dazugehörige Ausstattung für Clubmitglieder - ein Clubhaus, eine wunderschöne Umgebung sowie gepflegte Greens und Fairways. ■

Osemdesiatiny architekta Ľubomíra Mrňa

The Architect Ľubomír Mrňa
is Eighty

Zum 80. Geburtstag von Architekt
Ľubomír Mrňa

Medzi tohtoročnými jubilantmi patrí neprehliadnutelné
miesto piešťanskému architektovi Ľubomírovi Mrňovi,
ktorý sa dňa 19. 11. 2014 dožil 80 rokov.

Among those celebrating jubilee birthdays this year is
the Piešťany architect Ľubomír Mrňa, who turned 80 on
November 19, 2014

Unter den diesjährigen Jubilaren gebührt ein unüber-
sehbarer Platz dem Architekten Ľubomír Mrňa aus
Piešťany, der am 19. 11. 2014 seinen 80. Geburtstag feierte

Kornel Duffek

Rodák z Oravského Podzámku ako 15-ročný chlapec prichádza s rodičmi do Piešťan, kde potom na tunajšom gymnáziu aj maturuje. V štúdiách pokračuje na Fakulte architektúry a pozemného staviteľstva Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave, ktorú úspešne ukončil v roku 1959. Hneď po ukončení štúdia nastúpil na Slovenský ústav pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody v Bratislave. V tom čase sa uskutočňoval prieskum a súpis pamiatok na Slovensku vrátane zamerania, popisu a fotografovania. Práce vykonával vo vtedajších krajoch Banská Bystrica a Nitra.

V roku 1969 získal na Stavebnej fakulte SVŠT vedeckú hodnosť v odbore urbanizmus. V tom čase už pracoval v Projektovom stredisku pre Československé štátne kúpele a žriedla na Slovensku so sídlom v Piešťanoch. Tu pracoval do 31. 12. 1963. Potom došlo k viacerým organizačným zmenám, až nakoniec vzniklo piešťanské stredisko Stavoprojektu Trnava (Ateliér 07), ktorý v rokoch 1975 – 1988 náš architekt aj viedol.

Pre Piešťany vyprojektoval Dom kožušín (s Ing. arch. Horákovou), objekt Stavoprojektu, Exercičný dom SJ, Kaplnku Sedembolestnej Panny Márie v Piešťanoch a kostolík v m. č. Kocurice. Mimo Piešťan vyprojektoval niekoľko nemocníc s poliklinikou, obytných domov a ďalších stavieb.

Z jeho nerealizovaných projektov v Piešťanoch spomenieme aspoň Galériu a byt Ľudovíta Fullu a Hvezdáreň, ktorá mala stáť na Červenej veži. Okrem toho vypracoval reanimáciu budov medzi Winterovou a Beethovenovou ulicou.

Významná je publikačná činnosť Ľ. Mrňa. Doteraz vydal dve publikácie – Stavebné pamiatky Piešťan - Obraz kúpeľného mesta (2005) a Architekt Pavel Weisz, piešťanský rodák (2007). Okrem toho čaká na vydanie kniha Staviteľa Piešťan, ktorá bola na pokračovanie už publikovaná v periodiku Piešťanský týždeň. Pripravuje sa tiež vydanie publikácie Slávne kúpele Slovenska. Časť venovanú Piešťanom pripravil jubilant spolu s odborným pracovníkom Balneologického múzea v Piešťanoch Martinom Kostelným.

▲ Kostolík v mestskej časti Kocurice.
The little church in the part of town known as Kocurice.
Die kleine Kirche im Stadtteil Kocurice

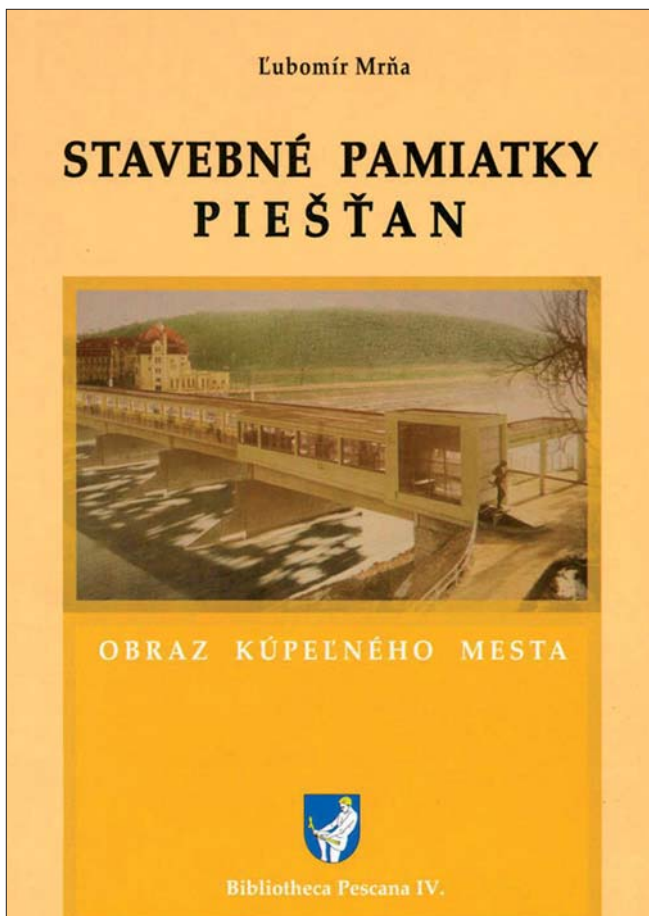
Foto archív Ľ.M.

Práce architekta Mrňu boli viackrát ocenené. O jeho rešpekte v odborných kruhoch svedčia rôzne poverenia v redakčných radách časopisov Projekt, Pamiatky a múzeá, Kultúrny život.

Pri príležitosti 75. narodenín venoval Balneologickému múzeu archív svojich prác, z ktorých múzeum pripravilo samostatnú výstavu.

Architekt Mrňa je nositeľom Ceny mesta Piešťany z roku 2003. Ad multos annos! ■

Foto archív Ľ.M.

▲ Titulná strana publikácie Ľ. Mrňu Stavebné Pamiatky Piešťan - Obraz kúpeľného mesta (2005).
The title page of Ľ. Mrňa's book "Architectural Landmarks of Piešťany - A Picture of the Spa Town" (2005).
Die Titelseite der Publikation Ľ. Mrňa's „Baudenkmäler von Piešťany - das Bild einer Kurstadt“ (2005)

This native of Oravský Podzámok, came to Piešťany with his parents when he was 15 and graduated from the local secondary school. He continued his studies at the Faculty of Architecture and Building Construction at the Slovak Technical University in Bratislava, which he successfully completed in 1959. Immediately after graduation he joined the Slovak Institute of Landmark and Environment Conservation and Protection in Bratislava. At this time, a survey and inventory of landmarks in Slovakia was being conducted including the examination, description, and photographing of these landmarks. This work was carried out in the regions, as they were marked then, of Banská Bystrica and Nitra.

In 1969, he received a scientific degree in the field of urban design from the Faculty of Civil Engineering at SVŠT (Slovak University of Technology). During this time he was also working at the Project and Design Centre for Czechoslovak State Spas and Fountains in Slovakia, which was headquartered in Piešťany. He worked here until December 31, 1963. Afterwards, there were several organizational changes, which ultimately resulted in the creation of the Piešťany division of Stavoprojekt Trnava (Building Design Trnava, Studio 07), which our architect managed from 1975 to 1988. For Piešťany he designed the "Dom kožušín" (The House of Furs, with Ing. arch. Horáková), the Stavoprojekt building, the Exercičný dom SJ (The Retreat Centre of the Society of Jesus), the Chapel of the Virgin Mary

in Piešťany, and the little church in the part of town known as Kocurice. Outside of Piešťany, he designed several hospitals with polyclinics, residential homes, and many other buildings.

Some of his unrealized projects in Piešťany include a Gallery, a flat for Ľudovít Fulla, and an observatory, which should have been located on "Červená veža" (Red Tower) hill. Other than this, he created renovation designs for the buildings between Winterova and Beethovenova Street.

Also of importance are Ľ. Mrňa's publications. So far, he has issued two publications – Architectural Landmarks of Piešťany - A Picture of the Spa Town (2005) and The Architect Pavel Weisz, a Piešťany Native (2007). In addition to these, a new book will soon be released – The Builders of Piešťany – which was already published as a continuing series in the periodical "Piešťany Week". Also being prepared for release is "Famous Spas in Slovakia". The part of this book that is dedicated to Piešťany was prepared by our birthday honoree in conjunction with an expert staff member from the Balneological Museum in Piešťany Martin Kostelný. Mrňa's work as an architect has been recognized and awarded many times. The respect he is shown in professional circles is evidenced by the various assignments and amount of authority he has been given on the editorial boards of magazines such as Projekt (Project), Pamiatky a múzeá (Monuments and Museums), Kultúrny život (Cultural Life).

For his 75th birthday he donated to the Balneological Museum an archive of his work, which the museum turned into an independent exhibition. The architect Mrňa also holds the Award of the Town of Piešťany 2003. Ad multos annos!! (We wish you) many more years!!! ■

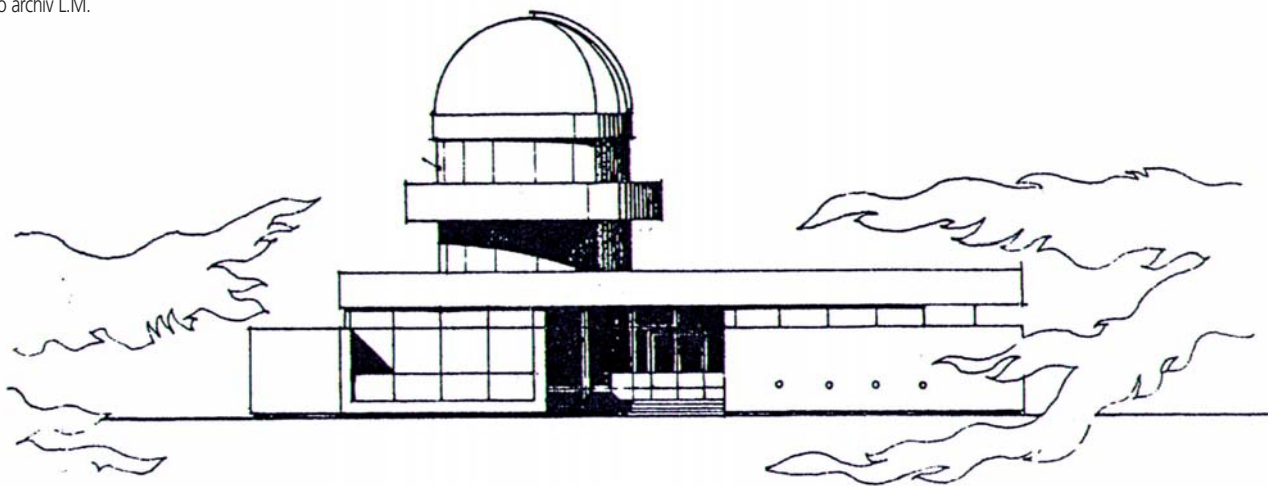
Der in Oravský Podzámok geborene Ľubomír kam als 15-jähriger Junge mit seinen Eltern nach Piešťany, wo er später auf dem hiesigen Gymnasium auch sein Abitur ablegte. Seine Ausbildung setzte er mit dem Studium an der Fakultät für Architektur und Bauingenieurwesen der Slowakischen Hochschule für Technik (SVŠT) in Bratislava fort, das er im Jahr 1959 erfolgreich abschloss. Unmittelbar nach der Beendigung seines Studiums trat er eine Stelle am Slowakischen Amt für Denkmalpflege und Naturschutz in Bratislava an. Zu der Zeit führte er eine Untersuchung und Bestandaufnahme der Denkmäler in der Slowakei durch, einschließlich deren Vermessung, Beschreibung und Fotodokumentation. Mit diesen Arbeiten war er in den damaligen Landbezirken Banská Bystrica und Nitra beschäftigt.

Im Jahr 1969 erlangte Ľubomír Mrňa an der Fakultät für Bauwesen der SVŠT einen wissenschaftlichen Grad auf dem Fachgebiet Urbanismus. Zu dieser Zeit arbeitete er bereits im Projektzentrum für Tschechoslowakische staatliche Heilbäder und Quellen in der Slowakei, mit Sitz in Piešťany. Hier wirkte er bis zum 31. 12. 1963. Danach kam es zu mehreren organisatorischen Veränderungen, bis zuletzt die Piešťaner Niederlassung des „Stavoprojekt Trnava“ (Atelier 07) entstand, die unser Architekt in den Jahren 1975 – 1988 auch leitete.

Für Piešťany entwarf er zusammen mit Ing. Arch. Horáková das „Pelz-Haus“ (Dom kožušín), das Objekt des „Stavoprojekt“, das Exerzitienhaus der Gesellschaft Jesu, die Kapelle Sieben Schmerzen Mariens sowie die kleine Kirche im Stadtteil Kocurice. Darüber hinaus entwarf er mehrere Krankenhäuser mit Polikliniken, Wohnhäuser und weitere Bauwerke außerhalb von Piešťany.

Von seinen nicht realisierten Entwürfen für Piešťany erwähnen wir an dieser Stelle zumindest die Galerie und Wohnung von Ľudovít Fulla und eine Sternwarte, die auf dem Hügel „Červená veža“ stehen sollte. Zudem entwarf er Pläne für die Wiederbelebung der Gebäude zwischen den Straßen Winterova und Beethovenova.

Bedeutend ist auch die Publikationstätigkeit von Ľ. Mrňa. Bislang veröffentlichte er zwei Publikationen – „Stavebné pamiatky Piešťan - Obraz kúpeľného mesta“ (Baudenkmäler von Piešťany – das Bild einer Kurstadt,

▲ Nerealizovaný projekt Hvezdárne v Piešťanoch na Červenej veži, ktorý vznikol na podnet piešťanského astronóma Milana Antala.
The unrealized project for an observatory in Piešťany, which design was initiated by the Piešťany astronomer Milan Antal.
Das nicht realisierte Projekt der Sternwarte in Piešťany, auf dem Hügel „Červená veža“, das von dem ortsansässigen Astronomen Milan Antal initiiert wurde

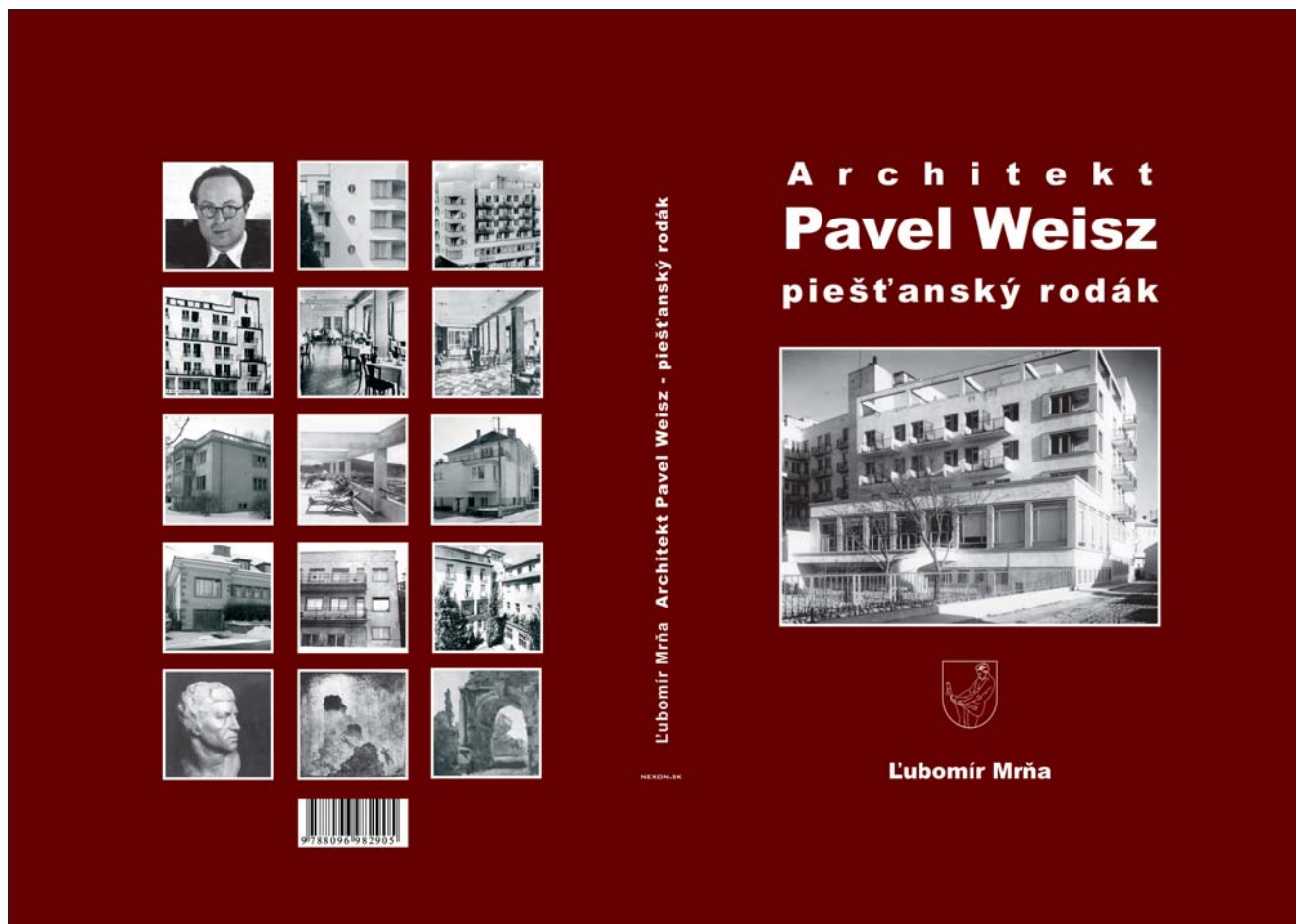
2005) und „Architekt Pavel Weisz - piešťanský rodák“ (Architekt Pavel Weisz - ein gebürtiger Piešťaner, 2007). Auf eine Veröffentlichung wartet zudem das Buch „Stavitelia Piešťan“ (Die Baumeister von Piešťany), das als fortlaufende Serie bereits in dem Periodikum „Piešťanský týždeň“ veröffentlicht wurde. Vorbereitet wird ebenfalls die Herausgabe der Publikation „Slávne kúpele Slovenska“ (Berühmte Heilbäder der Slowakei). An dem darin Piešťany gewidmeten Abschnitt arbeitete der Jubilar zusammen mit dem fachkundigen Mitarbeiter des Balneologischen Museums in Piešťany, Martin Kostelný.

Die Arbeiten des Architekten Mrňa wurden mehrfach ausgezeichnet. Von seinem Ansehen in Fachkreisen zeugen verschiedene Betätigungsfelder in den Redaktionen der Zeitschriften „Projekt“, „Pamiatky a múzeá“ (Denkmäler und Museen) und „Kultúrny život“ (Kulturleben).

Anlässlich seines 75. Geburtstages widmete er dem Balneologischen Museum ein Archiv seiner Arbeiten, aus denen das Museum eine eigenständige Ausstellung vorbereitete.

Architekt Mrňa ist Träger des Preises der Stadt Piešťany im Jahr 2003.
Ad multos annos! ■

▼ Obálka knihy Architekt Pavel Weisz, piešťanský rodák (2007).
The cover of the book „The Architect Pavel Weisz, a Piešťany Native“ (2007).
Das Cover der Buches „Architekt Pavel Weisz - ein gebürtiger Piešťaner“ (2007)

Toto malé múzeum bolo pôvodne umiestnené v čakárni, ktorá bola zároveň chodbou do zrkadliska v dnešných Napoleonských kúpeľoch č. 1. Barly boli umiestnené vo viacerých drevených skrinách s presklenými dverami. Ku každej bol pripojený ďakovný list uzdraveného kúpeľného hosťa alebo aspoň jeho meno s dátumom liečebného pobytu. Všetky barly boli očíslované. Pôvodne boli čísla vytlačené na papieri a nalepené priamo na drevo. Neskôr boli nahradené kovovými štítkami. Pritom prišlo k zmene poradia jednotlivých bariel a je pravdepodobné, že niektoré boli vyradené a vystavené ostali iba tie najzaujímavejšie.

Po výstavbe komplexu hotela Thermia Palace a liečebného domu Irma boli barly umiestnené v dvoch skrinách v hale v Irme. V rámci nej boli viackrát presunuté. V roku 1933 sa nachádzali v blízkosti prechodu do hotela Thermia Palace. Na štíte skriň bol uvedený názov múzea v štyroch jazykoch. Ešte v časoch Rakúsko-Uhorska v maďarskom, nemeckom, francúzskom a anglickom jazyku: „Mankó-museum. Krücken-Museum. Musée de béquilles. Museum of crutches.“ Neskôr bola angličtina nahradená slovenčinou. Okolo roku 1938 už vitríny zmizli a barly boli voľne naukladané vo výklenku oproti schodisku. Krátko na to boli opatrené jednotnými štítkami z hrubšieho papiera, na ktorých boli strojom naklepané základné údaje o pôvodnom užívateľovi, pričom názov krajiny bol uvedený v slovenskom a nemeckom jazyku. Po skončení 2. svetovej vojny boli nemecké názvy vynechané. Takto ostali umiestnené až do roku 1966. V tom období sa už propagácia a reklama kúpeľov uberali iným smerom a vystavené barly údajne pôsobili na niektorých pacientov depresívne. Preto sa ich vedenie kúpeľov počas rekonštrukcie vaňového oddelenia v roku 1966 rozhodlo z haly odstrániť a zbierku darovať Balneologickému múzeu. Časť z nich je v ňom aj v súčasnosti vystavená. Zbierka pozostávala z približne 70 kusov starých bariel, palíc a dláh. Dopĺňať sa prestala koncom 30. rokov 20. storočia, aj keď i neskôr ojedinele pribudlo niekoľko kusov. Do Balneologického múzea sa ich nakoniec do dnešného dňa dostalo 46, ktoré určite patrili do pôvodne vystavenej zbierky, vrátane kusov s kovovým štítkom s číslom 1 a najvyššie s číslom 66. Na siedmich kusoch je zreteľné i pôvodné najstaršie označenie. Zachovali sa i viaceré ďakovné listy

Označenie bariel používané pri vzniku múzea.
Labelling of crutches used when first establishing the museum.
Die zur Zeit der Entstehung des Museums verwendete Kennzeichnung der Krücken

Foto Eva Drobňá

Unikátne Múzeum bariel

Unique Museum of Crutches
Ein einzigartiges Museum für Krücken

Martin Kostelník

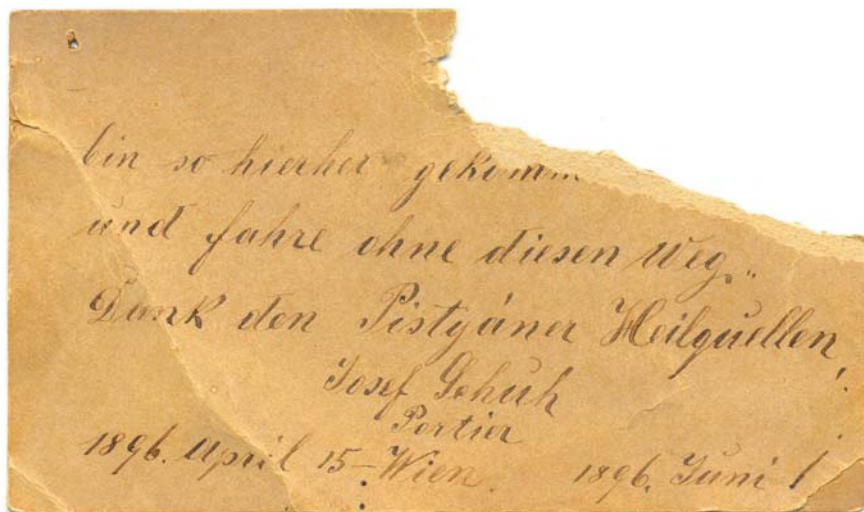

Foto Eva Drobňá

▲ Štítok barly 2: Najstarší zachovaný ďakovný list z roku 1896, zanechal ho Jozef Schuh z Viedne.
The crutches labelled no. 2: The oldest preserved thank you letter from 1896, left by Jozef Schuh from Vienna.
Das Schild auf Krücke Nr. 2: der älteste Dankesbrief aus dem Jahr 1896, hinterlassen von Josef Schuh aus Wien

Múzeum bariel vzniklo z iniciatívy budovateľov piešťanských kúpeľov Winterovcov v rokoch 1895 - 1896. Aj týmto spôsobom sa snažili podporiť propagačnú líniu reprezentovanú novým symbolom kúpeľov - barlolámačom.

The museum of crutches came about upon the initiative of the Winter family, the builders of the Piešťany Spa, between the years 1895 and 1896. This was another way in which they tried to support the promotional campaign using the spa's new symbol – the "Crutch-Breaker".

Das Krücken-Museum entstand in den Jahren 1895 – 1896 auf Initiative der Winters, die das Heilbad Piešťany aufgebaut haben. Auch auf diese Art versuchten sie die Werbelinie, in deren Mittelpunkt der Krückenbrecher als neues Symbol der Heilbades stand, zu unterstützen.

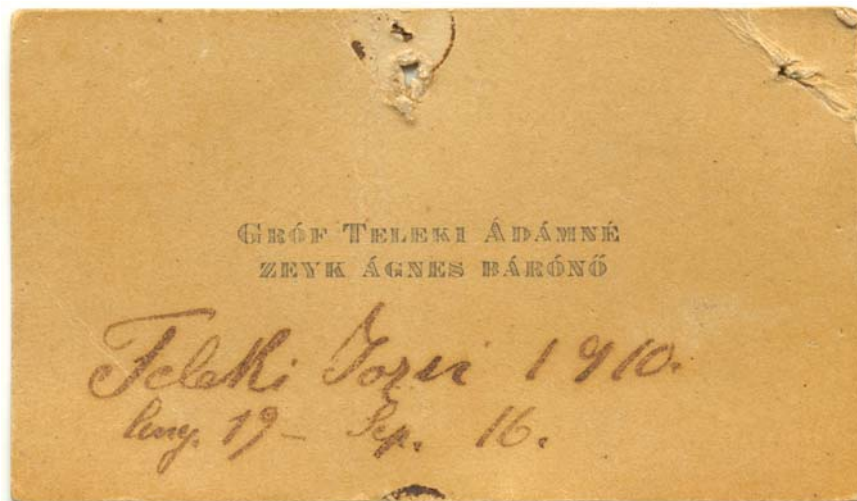
písané v maďarskom, nemeckom, slovenskom, českom, anglickom alebo rumunskom jazyku. Najstarší z nich je v nemeckom jazyku a zanechal ho Jozef Schuh, portier z Viedne, ktorý sa tu liečil od 15. apríla do 1. júna 1896. Patril k barle s poradovým číslom 2. Okrem neho tu svoje barly a pochvalné vyjadrenia nechali nielen obyčajní ľudia, ale aj viaceré významné osobnosti. Patrí

medzi ne napríklad barónka Agnes Teleki, rodená de Zeyk, Ahmed Sedik Effendi z Turecka, rakúsky operný spevák Richard Tauber, berlínska herečka Henny Porten, slovenský politik Ferdiš Juriga, kanonik Ľudovít Okánik z Bratislavy a mnohí ďalší z rôznych krajín sveta. Niektorí, podľa vzoru barlolámača, barly alebo paličku zlomili vo dvojje, a tak ich darovali múzeu. ■

▲ Volne uložené barly už bez vitrín koncom 30. rokov 20. storočia.
The loosely stacked crutches without their showcase cabinets at the end of the 1930's.
Krücken, die bereits ohne Vitrinen ausgestellt wurden, Ende der 30er Jahre des 20. Jahrhunderts

Foto Eva Drobňá

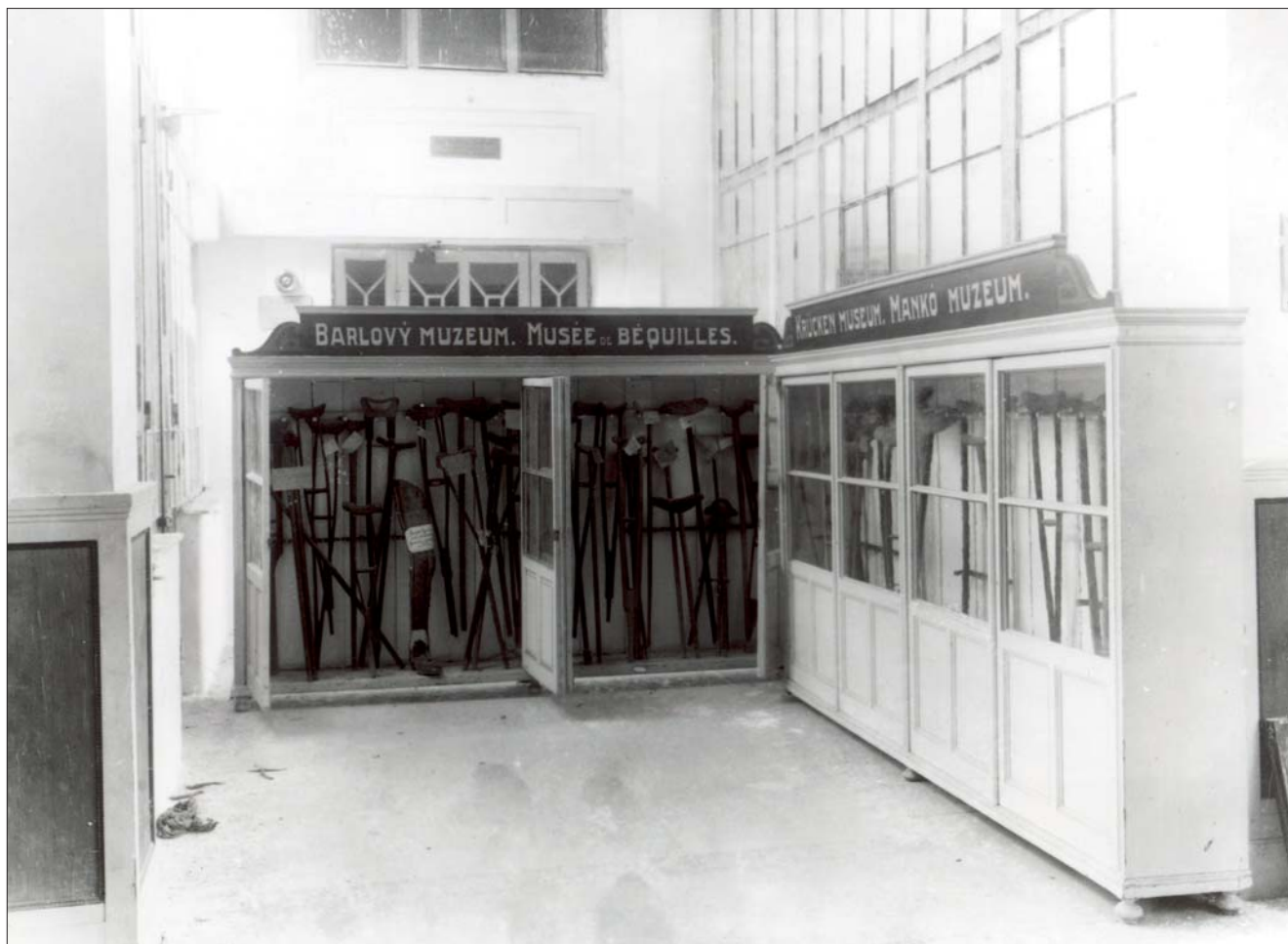
▲ Štítok barly 10: Vízitka barónky Ágnes Zeyk de Zeykfalva, manželky grófa Adama Telekiho, ktorá absolvovala liečebný pobyt v dňoch 19. augusta - 16. septembra so svojim 8-ročným synom Jozefom Telekim.
The crutches labelled no. 10: The visit-card for the Baroness Ágnes Zeyk de Zeykfalva, wife of Count Adam Teleki, who underwent treatment from August 19th to September 16th with her 8-year old son Jozef Teleki.
Das Schild auf Krücke Nr. 10: die Visitenkarte der Baronin Ágnes Zeyk de Zeykfalva, Gemahlin des Grafs Adam Teleki, die ihren therapeutischen Aufenthalt zwischen dem 19. August und 16. September, zusammen mit ihrem 8-jährigen Sohn Josef Teleki, absolvierte

This little museum was originally located in the waiting room, which was also the corridor leading to the mirror pool in the present-day Napoleon Spa I. The crutches were placed in several wooden cabinets with glass doors. Each had a letter of thanks from the healed

spa guest or, at least, the person's name and date of treatment. All crutches were numbered. Originally the numbers were printed on paper and affixed directly on the wood. These were later replaced with metal labels. At this time, there was also a reordering of the individual crutches and it

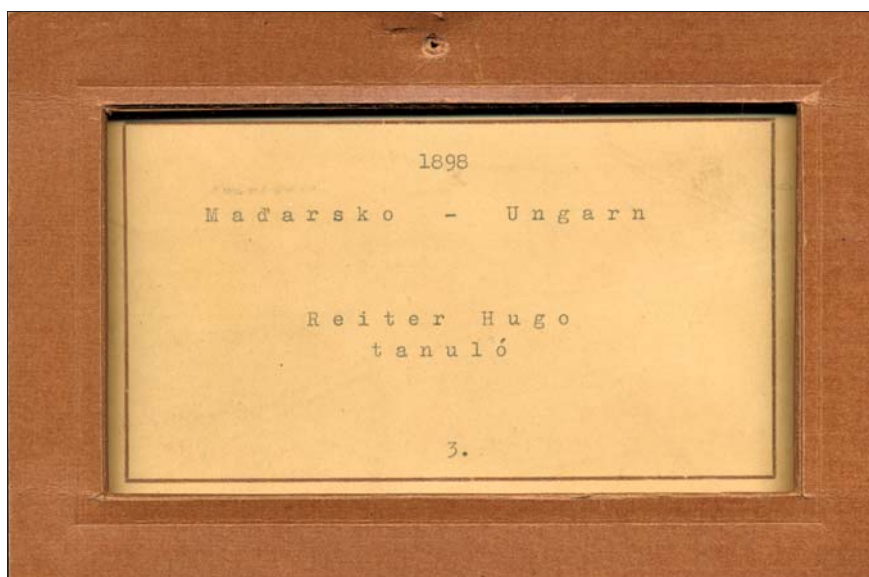
is likely that some were removed and only the most interesting remained in the collection.

After construction of the Hotel Thermia Palace and the Spa Treatment House Irma complex, the crutches were placed in two cabinets in a hall in the Irma Spa. They were moved several times within this spa complex. In 1933, they were located near the hall leading to the Hotel Thermia Palace. The metal label on the screen showed the name of the museum in four languages. Still in Hungarian from the times of the Austro-Hungarian Monarchy, and also in German, French, and English: "Mankó-muzeum. Krücken-Museum. Musée de béquilles. Museum of crutches". Later the English version was replaced with Slovak. Around 1938, the cabinets disappeared and the crutches were loosely stacked in a corner next to the staircase. Shortly after this, they were given uniform labels of thicker paper, upon which were type written basic information about the original user, with the name of the country printed in both Slovak and German. After the end of World War II, the German descriptions were removed. This is how they remained until 1966. During this time the promotion and marketing of the Spa had moved in a different direction and the exhibited crutches allegedly were depressing to some patients. This is why, in 1966, during reconstruction of the bath section, the spa management decided to remove the collection from the hall and donate it to the Balneological Museum. Some of them are, even

▲ Vitríny s barlami v liečebnom dome Irma, 20. roky 20. storočia.
Showcase cabinets with crutches in the Irma Spa House 1920.
Vitrinen mit Krücken im Kurhaus Irma, 20er Jahre des 20. Jahrhunderts

now, presently on display. The collection consisted of approximately 70 old crutches, canes and splints. Further additions had ceased by the end of the 1930s, though later a few pieces were added here and there. Up until today, 46 have ended up in the Balneological Museum, all of which certainly belonged to the originally exhibited collection including some with metal labels numbered 1 with the highest number being 66. The seventh one is clearly the oldest originally labelled. Several of the thank you letters written in Hungarian, German, Slovak, Czech, English and Romanian, have also been preserved. The oldest of these is written in German and was left by Jozef Schuh, a doorman from Vienna, who was treated here from April 15th to June 1st, 1896. He used the crutches labelled number 2. In addition to his crutches and letter of thanks, many others were also left behind, not only by ordinary people, but also by a number of prominent personalities including the Baroness Agnes Teleki (maiden name Zeyk), Ahmed Sedik Effendi from Turkey, the Austrian opera singer Richard Tauber, the Berlin actress Henny Porten, the Slovak politician Ferdiš Juriga, the canon (senior parish priest) Ľudovít Okánik from Bratislava and many others from different countries. Some of them, using the "Crutch-Breaker" as a model, broke their crutches or canes in two and then donated them to the museum. ■

▲ Štítok používaný od 40. rokov 20. storočia do zániku expozície v roku 1966.
Label used from 1940 until the end of the exhibition in 1966.

Ein Metallschild wie es seit den 40er Jahren des 20. Jahrhundert, bis zur Auflösung der Exposition im Jahr 1966, verwendet wurde.

Foto Eva Drobňá

Dieses kleine Museum war ursprünglich in einem kleinen Warteraum untergebracht, welcher gleichzeitig als Korridor zum Spiegelbad im heutigen Napoleonbad I diente. Die Krücken waren in mehreren Holzschränken mit verglasten Türen ausgestellt. An jeder war ein Dankesbrief des genesenen Kurgastes oder zumindest dessen Name mit dem Datum des Kuraufenthaltes angebracht. Alle Krücken trugen eine Nummer. Ursprünglich wurden diese

Nummern auf Papierschildern gedruckt und auf das Holz geklebt. Später sind sie durch Metallschilder ersetzt worden. Dabei änderte sich die Reihenfolge der einzelnen Krücken und es ist anzunehmen, dass einige davon aussortiert wurden und nur die interessantesten blieben ausgestellt.

Nachdem der Komplex mit dem Hotel Thermia Palace und dem Kurhaus Irma erbaut wurde, wanderten die Krücken in zwei Schränke in der

▲ Z pôvodných vitrín umiestnených v Napoleonských kúpeľoch I.
Some of the original showcase cabinets located in the Napoleon Spa I.
Eine der ursprünglichen Vitrinen aus dem Napoleonbad I

▲ Detail barly herečky Henny Porten.
Detail of the actress Henny Porten's crutch.
Ein Detail der Krücke von Schauspielerin Henny Porten

Reprofoto Eva Drobná

Halle von Irma. Innerhalb des Hauses wechselten sie dann mehrmals ihren Platz. Im Jahr 1933 befanden sie sich in der Nähe des Durchgangs zum Hotel Thermia Palace. Auf den Giebeln der Schränke stand der Name des Museums in vier Sprachen. Bereits zu den Zeiten Österreich-Ungarns in der ungarischen, deutschen, französischen und englischen Sprache: „Mankó-muzeum. Krücken-Museum. Musée de béquilles. Museum of crutches.“ Später wurde die englische Version durch die slowakische ersetzt. Um das Jahr 1938 verschwanden die Vitrinen dann und die Krücken lehnten frei in der Nische gegenüber der

Treppe. Kurz darauf wurden sie mit einheitlichen Schildern aus dickerem Papier versehen, auf denen sich maschinell getippte Grundinformationen über den ursprünglichen Nutzer befanden, wobei der Landesname in der slowakischen und der deutschen Sprache angegeben war. Nach dem Ende des 2. Weltkrieges fielen die Deutschversionen der Namen weg. So platziert blieben die Krücken bis 1966. Zu der Zeit schlugen die Markt- und Werbestrategie des Heilbades neue Wege ein und die ausgestellten Krücken versetzten angeblich einige Kurgäste in depressive Stimmung. Deshalb beschloss die Leitung des Heilbades, sie im

Zuge der Renovierung der Wannenabteilung im Jahre 1966, aus der Halle zu entfernen und die Sammlung dem Balneologischen Museum zu widmen. Ein Teil ist dort heute auch ausgestellt. Die Sammlung bestand aus etwa 70 alten Krücken, Stöcken und Schienen. Seit dem Ende der 30er Jahre des 20. Jahrhunderts wurde der Bestand nicht mehr erweitert, auch wenn später noch vereinzelt Stücke hinzukamen. Ins Balneologische Museum gelangten bis zum heutigen Tag 46 Stücke, die mit Sicherheit zu der ursprünglich ausgestellten Sammlung gehörten, einschließlich der Exponate mit dem Metallschild mit der Nummer 1 und der höchsten Nummer 66. Auf sieben Ausstellungsstücken ist auch die einstige älteste Kennzeichnung sichtbar. Erhalten geblieben sind auch mehrere, in der ungarischen, deutschen, slowakischen, tschechischen, englischen und rumänischen Sprache verfassten Dankesbriefe. Der älteste von ihnen ist auf Deutsch geschrieben und wurde von Josef Schuh hinterlassen, einem Portier aus Wien, der hier vom 15. April bis 1. Juni 1896 eine Kurtherapie absolvierte. Der Brief gehörte zur Krücke mit der Ordnungsnummer 2. Neben ihm haben hier ihre Krücken und Dankesbriefe nicht nur gewöhnliche Kurgäste hinterlassen, sondern auch mehrere bedeutende Persönlichkeiten. Dazu gehört zum Beispiel die Baronin Agnes Teleki, geborene de Zeyk; Ahmed Sedik Effendi aus der Türkei; der österreichische Opernsänger Richard Tauber, die Berliner Schauspielerin Henny Porten, der slowakische Politiker Ferdiš Juriga, der Kanoniker Ludovít Okánik aus Bratislava und viele andere aus verschiedenen Ländern der Welt. Einige brachen ihre Krücken oder ihren Stock - nach dem Vorbild des Krückenbrechers - in zwei Teile und widmeten sie so dem Museum. ■

Známa postava piešťanského umeleckého života Ctibor Krčmár už takmer štvrtstoročie nie je medzi nami. Tento rok si ho pripomíname v súvislosti s jeho nedožitými 90. narodeninami. Bol jedným z najvýznamnejších akademických maliarov, akí kedy v Piešťanoch žili.

The well-known figure in Piešťany's artistic life Ctibor Krčmár has not been with us now for nearly quarter of a century. This year we remember him in honour of what would have been his 90th birthday. He was one of the most significant academic painters who ever lived in Piešťany.

Eine bekannte Figur der Künstlerszene von Piešťany, Ctibor Krčmár, weilt beinahe ein Vierteljahrhundert nicht mehr unter uns. In diesem Jahr gedenken wir seiner zum 90. Geburtstag. Ctibor Krčmár war einer der bedeutendsten akademischen Maler, die je in Piešťany lebten.

Majster palety Ctibor Krčmár by mal 90 rokov

▲ Ctibor Krčmár vo svojom ateliéri, okolo roku 1960
Ctibor Krčmár in his studio, around 1960
Ctibor Krčmár in seinem Atelier, um das Jahr 1960

Foto Kornel Duffek

Master of the Palette Ctibor Krčmár Would Be 90 Years Old
Ctibor Krčmár - der Meister der Farbpalette wäre 90 geworden

Kornel Duffek

▲ Hudobný pavilón s parku 1959, olejomalba 50 x 70 cm
Music Pavilion in the Park 1959, oil painting 50 x 70 cm
Musikpavillon im Park, 1959, Ölgemälde 50 x 70 cm

◀ Autoportrét
1954, olejomalba,
70 x 63 cm
Self-portrait 1954,
oil painting,
70 x 63 cm
Selbstportrait
1954, Ölgemälde,
70 x 63 cm

Rodák zo Semerova (11. 11. 1924) prešiel veľmi dôkladným výtvarným vzdelaním. Ešte počas gymnaziálnych štúdií ho otec zaviedol k vtedy už uznávanému a váženému bratislavskému maliarovi Gustávovi Mallému, ktorý ho prijal do svojej súkromnej školy. Nadaný žiak hneď po ukončení 2. svetovej vojny odchádza do Prahy, kde je prijatý na Štátnu grafickú školu. Od roku 1948 už študuje na vytúženej Akadémii výtvarných umení v Prahe, najskôr u profesora Otakara Nejedlyho a po jeho odchode do dôchodku u profesora Vladimíra Sychru.

Do Piešťan prichádza po ukončení pražských štúdií v roku 1952 za rodičmi, ktorí sa tu po vojne usadili. Aj jemu sa tu zapáčilo a mestu zostal verný až do svojej smrti 25. 7. 1990.

Začiatkom 50. rokov, keď mal začať samostatne tvoriť, bola u nás situácia vo výtvarnom živote dosť komplikovaná. Od umelcov sa žiadalo, aby svoje diela podriadili štýlu „socialistického realizmu“. Bol to akýsi naturalistický heroizmus, ktorý mal popisným spôsobom oslavovať prácu. Našťastie sa tolerovala aj krajinomalba a ľudové motívy. A práve to využil mladý umelec ako východisko pre svoje smerovanie. Spoznával

okolité obce, kde sa inšpiroval ľudovou architektúrou (Jar v Prašníku) alebo žánrovými výjavmi (Pasenie pri Váhu, Pranie na potoku vo Veselom). Potom zaostriť pozornosť na samotné Piešťany a namaloval viaceré pekné zákutia kúpeľného mesta. Inšpiračný zdroj našiel aj v regióne Kysúc, odkiaľ pochádzal jeho otec, a kde ešte v tých časoch boli drevenice aj mimo skanzenov.

Šesťdesiate roky priniesli celkové spoločenské uvoľnenie, ktoré sa prejavilo aj v umeleckej tvorbe. I u Ctibora Krčmára badať expresívnejší a pastóznejší výtvarný prejav a jeho rukopis sa vyhŕňa do typického a nezameniteľného „krčmárovského“ štýlu. Začína vystavovať (Piešťany, Nitra, Stará Turá) a z príležitosti päťdesiatin mu pripravil Slovenský zväz výtvarných umelcov aj prezentáciu v Bratislave. V tom období začína malovať svoj veľký cyklus „Z detských čias“. Na obrazoch zachytával miznúci svet, ktorý v jeho mladosti ešte živo pulzoval.

Keď sa v roku 1960 transformovala Hudobná škola na Ľudovú školu umenia, nastúpil do výtvarného odboru, kde učil niekoľko rokov. So žiakmi si veľmi rozumel, keďže detská duša mu zostala aj v dospelosti, čo sa prejavilo aj v jeho tvorbe. V partnerských vzťahoch nemal šťastie - po krátkom manželstve sa rozviedol a jeho neskoršie pokusy o nadviazanie dlhodobiejšieho vzťahu zostali bezúspešné.

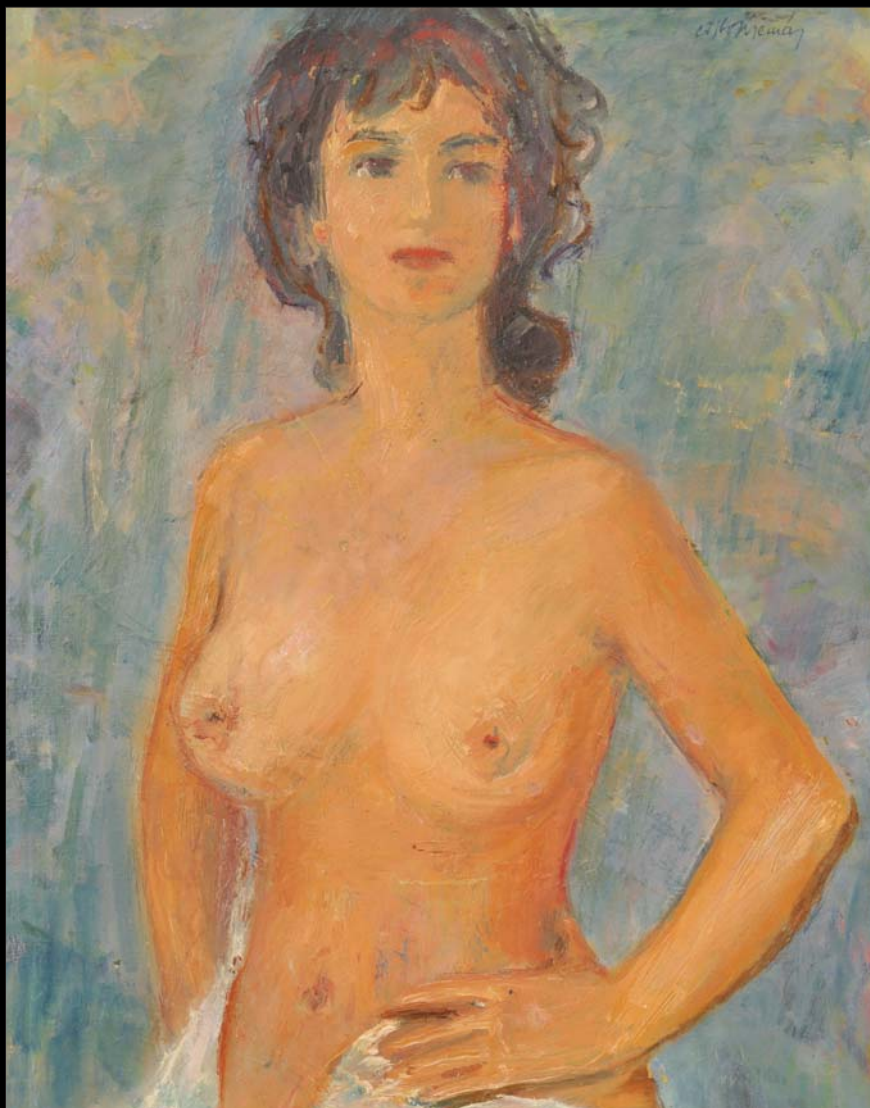
Po jeho náhlej smrti - zomrel v rodičovskom dome na Teplickej ulici č. 42 - venovala rodina obrazy, ktoré ešte zostali v ateliéri, Galérii Jána Koniarka v Trnave. Časť z nich potom získalo Balneologické múzeum v Piešťanoch. Ešte za života umelca odkúpilo Mesto Piešťany päť jeho obrazov, šiesti je z pozostalosti. Dodnes zdobia zasadaciu sieň. Veľa obrazov sa nachádza v súkromných zbierkach a objavujú sa aj v aukčných katalógoch.

Ctibor Krčmár je pochovaný na piešťanskom Novom cintoríne na Bratislavskej ulici. ■

This native of Semerovo (born November 11, 1924) underwent a very thorough artistic education. During his high school studies, his father introduced him to the, at the time, renowned and respected Bratislava painter Gustáv Mallý, who accepted him at his private school. Immediately after World War II, the gifted student set off for Prague, where he was admitted to the State School of Graphics. In 1948, he began studying at the coveted Academy of Fine Arts in Prague, initially under Professor Otakar Nejedly and later, after his retirement, with Professor Vladimír Sychra.

He came to Piešťany, in 1952, after his studies in Prague to be with his parents, who had settled here after the war. He liked it here and remained faithful to the town until his death on July 25, 1990.

In the early 1950's, when he should have begun creating independently, the situation in the artistic life was rather complicated. Artists

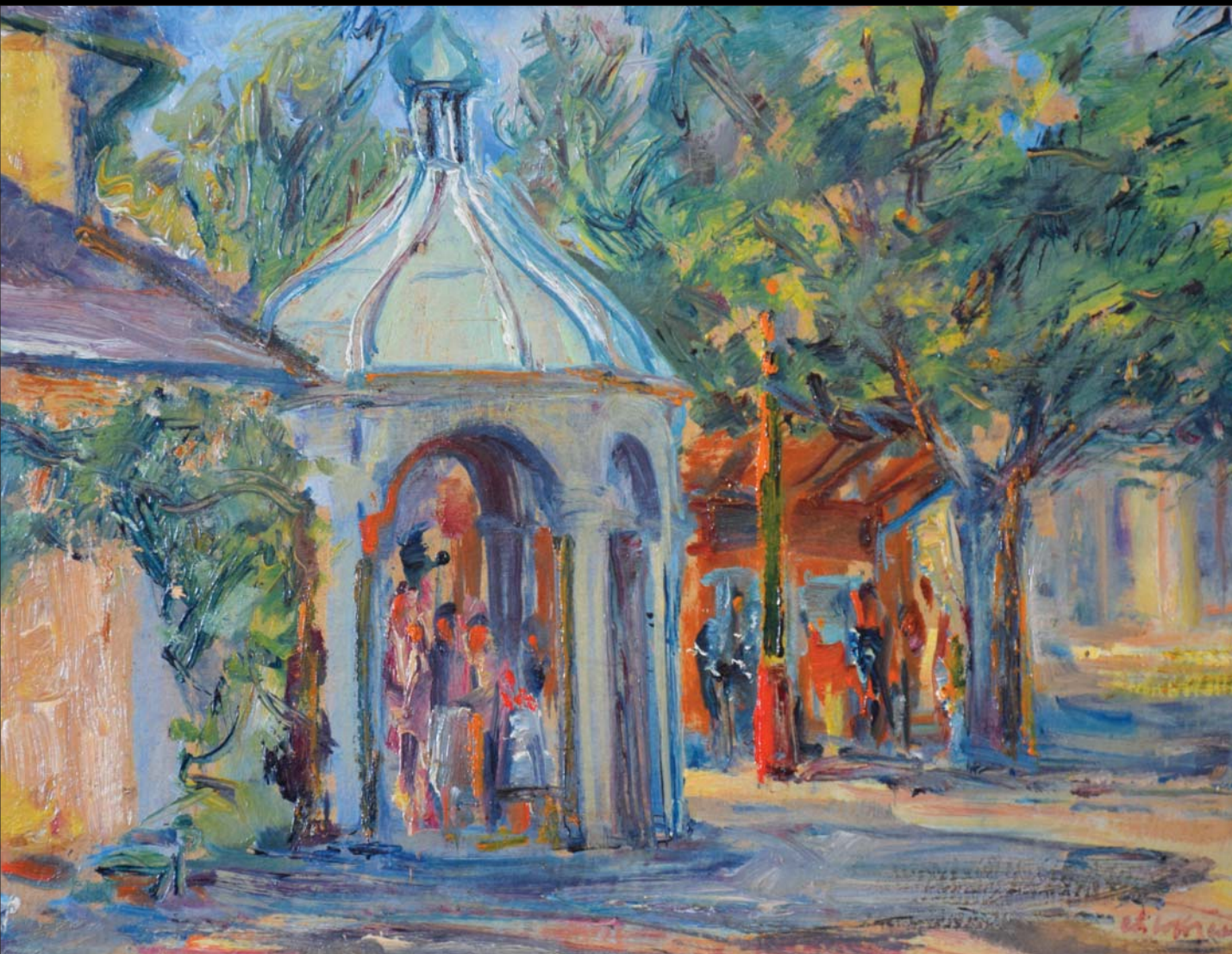

▲ Akt 1967, olejomalba, 85 x 67 cm
Nude 1967, oil painting, 85 x 67 cm
Akt 1967, Ölgemälde, 85 x 67 cm

▼ Letné popoludnie 1979, olejomalba, 53 x 70 cm
Summer Afternoon 1979, oil painting, 53 x 70 cm
Ein sommerlicher Nachmittag 1979, Ölgemälde, 53 x 70 cm

Foto Eva Drobná, súkromný majetok

▲ Piešťanský motív, olejomalba, 30 x 40 cm
A Piešťany motif, oil painting, 30 x 40 cm
Ein Motiv aus Piešťany, Ölgemälde, 30 x 40 cm

were required to create works in line with "socialist realism". It was a kind of naturalistic heroism, which had a descriptive way of celebrating work. Fortunately, landscape paintings and art with folk motifs were also tolerated. It was precisely this type of art that the young artist chose as the basis for his artistic direction. He explored the surrounding villages, where he was inspired by folk architecture (Jar v Prašniku/April in Prašník) and genre scenes (Pasenie pri Váhu/Grazing by the Vah, Pranie na potoku vo Veselom/Laundry in the Stream in Veselé). Later he turned his focus to Piešťany painting several of the lovely and quaint nooks and crannies of the spa town. He also found a source of inspiration in the Kysuce region, where his father was from and, where, at the time, there were still real wooden houses and not just the ones in the open-air museums.

The 1960's brought a relatively freer and looser society, which was also reflected in artistic works. This more expressive and colourful artistic expression could also be seen in the works of Tíbor Krčmár. His writing was

also well defined as that of a typical and unmistakable „Krčmár's" style. He began exhibiting his works (Piešťany, Nitra, Stará Turá) and on the occasion of his 50th birthday the Slovak Association of Creative Artists prepared a presentation for him in Bratislava. At this time, he also began painting his large series "Z detských čias" (From Childhood). In the paintings he captured the disappearing world, which had once, in his youth, throbbed so vibrantly.

In 1960, when the Music School was transformed into the People's School of Art, he joined the art department, where he taught for several years. He got on very well with the students since his childish spirit had remained with him even as an adult, which could also be seen in his art work. However, he was not so lucky in love – after a brief marriage he divorced and his later attempts at long-term relationships were also unsuccessful.

After his sudden death - he died at his parents' house at 42 Teplická Street - his family donated paintings, which were still in the studio to the Ján Koniarek Gallery in Trnava.

Some of these were later obtained by the Balneological Museum in Piešťany. While he was still alive, the town of Piešťany bought five of his paintings and later a sixth from his estate. They still adorn the conference halls. Many of his paintings can be found in private collections and also, from time to time, turn up in auction catalogues.

Tíbor Krčmár is buried in Piešťany's New Cemetery on Bratislavská Street. ■

Er wurde in Semerov (am 11. 11. 1924) geboren und genoss eine sehr umfangreiche künstlerische Ausbildung. Schon während seiner Gymnasialzeit brachte ihn sein Vater zu dem damals bereits anerkannten und geachteten, in Bratislava wirkenden Maler Gustáv Mallý, der ihn an seiner Privatschule aufnahm. Unmittelbar nach dem Ende des 2. Weltkrieges ging der begabte Schüler nach

Prag und setzte dort seine Ausbildung auf der Staatlichen Schule für Grafik fort. Ab 1948 studierte er bereits an der ersehnten Akademie für bildende Künste in Prag, zuerst bei Professor Otakar Nejedlý und nach dessen Pensionierung bei Professor Vladimír Sychra.

Nach Piešťany kam er nach dem Abschluss seines Prager Studiums im Jahre 1952, seinen Eltern folgend, die sich hier nach dem Krieg niederließen. Auch er fühlte sich hier sehr wohl und blieb der Stadt bis zu seinem Tod am 25. Juli 1990 treu.

Anfang der 50er Jahre, als sein selbstständiges Schaffen beginnen sollte, war die Situation im Bereich der bildenden Künste in unserem Land relativ kompliziert. Von den Künstlern wurde verlangt, dass sie ihre Werke dem Stil des „sozialistischen Realismus“ unterordnen. Dies war eine Art naturalistischen Heroismus, der in beschreibender Weise die Arbeit lobpreisen sollte. Glücklicherweise wurden darüber hinaus auch die Landschaftsmalerei und volkstümliche Motive toleriert. Und ebendiesen Umstand nutzte der junge Künstler als Ausweg für seine Orientierung. Er lernte die umgebenden Ortschaften kennen und ließ sich dort durch die

Volksarchitektur (Frühling in Prašník) oder Genreszenen (Weiden an der Waag, Waschen im Bach von Veselý) inspirieren. Dann konzentrierte er seine Aufmerksamkeit auf Piešťany und verewigte mehrere schöne Winkel der Kurstadt in Gemälden. Eine Inspirationsquelle fand er auch in der Region Kysuce, aus der sein Vater stammte und in der sich zu jener Zeit auch noch jenseits der Freilichtmuseen Holzhütten befanden.

Die 60er Jahre brachten eine allgemeine Entspannung in der Gesellschaft, was sich auch im künstlerischen Schaffen widerspiegelte. Auch im kreativen Ausdruck von Ctibor Krčmár zeigen sich eine markantere Expressivität und Pastosität und seine Darstellungsweise nahm die Züge des typischen und unverwechselbaren „Krčmárschen Stils“ an. Er begann auszustellen (Piešťany, Nitra, Stará Turá) und anlässlich seines 50. Geburtstages bereitete der Slowakische Verband bildender Künstler auch in Bratislava eine Präsentation seiner Werke vor. Zu dieser Zeit begann er seinen großen Zyklus „Aus Kinderzeiten“ zu malen. Auf seinen Gemälden hielt er jene schwindende Welt fest, die zu seinen Jugendzeiten noch lebendig pulsierte.

Als im Jahr 1960 aus der Musikschule die Volksschule für Kunst wurde, trat Ctibor Krčmár dort eine Stelle in der Abteilung für bildende Künste an, wo er mehrere Jahre lang unterrichtete. Mit den Schülern verstand er sich sehr gut, was er seiner kindlichen Seele verdankte, die er auch im Erwachsenenalter in sich trug und die sich ebenfalls in seinem Schaffen widerspiegelte. In Partnerbeziehungen hatte er kein Glück – einer kurzen Ehe folgte die Scheidung und seine späteren Versuche eine langfristige Beziehung aufzubauen blieben erfolglos. Nach Krčmárs plötzlichem Tod – er starb in seinem Elternhaus in der Teplická Straße 42 – widmete seine Familie die noch im Atelier befindlichen Gemälde der „Ján Koniarek Galérie“ Trnava. Einen Teil davon erwarb später das Balneologische Museum in Piešťany. Noch zu Lebzeiten des Künstlers kaufte die Stadt Piešťany fünf seiner Gemälde, ein sechstes stammt aus dem Nachlass. Diese sind bis heute eine Zierde des Sitzungssaals. Zahlreiche Bilder befinden sich in privaten Sammlungen und tauchen auch in Auktionskatalogen auf.

Seine letzte Ruhestätte fand Ctibor Krčmár auf dem „Neuen Friedhof“ in der Bratislavská Straße in Piešťany. ■

▼ Zátisie 1982, olejomalba, 50 x 70 cm
Still-Life 1982, oil painting, 50 x 70 cm
Stilleben 1982, Ölgemälde, 50 x 70 cm

Foto Eva Drobná, súkromný majetok

Spomienka na historika a publicistu Jána Šípoša

Remembering
the Historian and Journalist
Ján Šípoš

Erinnerung
an den Historiker und
Publizisten Ján Šípoš

Vladimír Krupa

Ing. Ján Šípoš sa narodil 14. mája 1924 v kúpeľnom meste Trenčianske Teplice. Jeho rodičia pracovali v tunajších kúpeľoch. Po ukončení štúdia na meštianskej škole v rodnom meste odchádza na Obchodnú akadémiu v Trenčíne. Štúdium na Vysokej škole obchodnej v Bratislave ukončil roku 1949 štátnou záverečnou skúškou. Už počas štúdií pracoval cez prázdniny v kúpeľoch Trenčianske Teplice na kultúrno-propagačnom oddelení a zaujala ho história kúpeľov.

Ing. Ján Šípoš was born on May 14, 1924 in the spa town Trenčianske Teplice. His parents worked at the local spa. After completing his studies at the municipal school in his home town, he enrolled in the Business Academy in Trenčín. He completed his studies at the Business University in Bratislava in 1949 by completing the final state examination. During his studies, he spent his summers working in the cultural-promotional department of the spa in Trenčianske Teplice, where he became interested in the history of the spa.

Ing. Ján Šípoš wurde am 14. Mai 1924 in der Kurstadt Trenčianske Teplice geboren. Seine Eltern waren in der örtlichen Kureinrichtung beschäftigt. Nach seinem Abschluss an der Städtischen Schule in seiner Heimatstadt, setzte er seine Ausbildung an der Wirtschaftsakademie in Trenčín fort. Ein Studium an der Hochschule für Wirtschaft in Bratislava schloss er im Jahr 1949 mit einem Staatsexamen ab. Bereits zu seiner Studienzeit arbeitete er während der Semesterferien im Heilbad Trenčianske Teplice in der Abteilung für Kultur und Öffentlichkeitsarbeit und interessierte sich für die Geschichte der Heilbäder.

V rokoch 1949 až 1960 pôsobil na Povereníctve zdravotníctva, naposledy vo funkcii vedúceho Plánovacieho a finančného oddelenia Hlavnej správy kúpeľov, odborných liečebných ústavov a žriediel. V Piešťanoch začal roku 1960 pracovať vo Výskumnom (dnešnom Národnom) ústave reumatických chorôb a ako vedúci študijného oddelenia tu pôsobil až do roku 1967. Po dvoch rokoch pôsobenia na Strednej hotelovej škole bol poverený vedením Hotela Thermia Palace. Trvalo bol do tejto funkcie menovaný v roku 1971.

Popri svojej práci sa venoval histórii, zaujímal sa o filateliu a numizmatiku, zbieral historické pohľadnice Piešťan a Trenčianskych Teplíc a zaujímala ho aj dobová literatúra o kúpeľoch, vydávaná v 18., 19. a 20. storočí.

Bol členom Vládneho výboru pre cestovný ruch, tajomníkom Balneohistorickej sekcie Slovenskej spoločnosti pre dejiny vied a techniky pri SAV. Podieľal sa na organizovaní dvoch významných balneohistorických konferencií - v Trenčianskych Tepliciach (1979) a v Piešťanoch (1983).

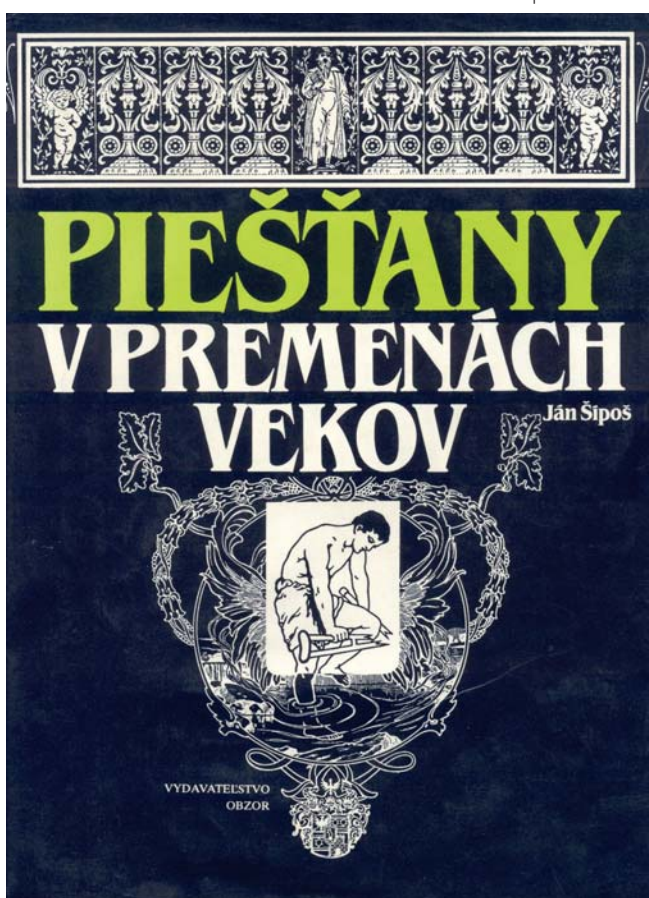
Svoje záujmy a získané poznatky zúročil v publikačnej činnosti. Napísal stovky samostatných článkov, ale i takých, ktoré tvorili seriály. Množstvo ich uverejnil v časopise Slovenské kúpele, kde bol predsedom redakčnej rady. Pravidelne publikoval v časopisoch Krásy Slovenska, Národné poistenie, Panoráma a v časopise Piešťany. Mimoriadne úspešný bol jeho seriál Kúpele Piešťany za éry Winterovcov v časopise Piešťany, uverejňovaný v rokoch 1987 - 1990, ktorý prvýkrát po desaťročiach znovuobjavil túto podnikateľskú rodinu a priblížil čitateľom jej podiel na rozvoji Piešťan v časoch, kedy mali prenajaté kúpele (1890 - 1940). Článkami a štúdiami prispieval aj do zborníka Balneologického múzea. Venoval sa nielen histórii Piešťan a rodných Trenčianskych Teplíc, ale

i dejinám a kultúre slovenských kúpeľov. Je autorom viacerých samostatných publikácií - kníh o Trenčianskych Tepliciach (Pri prameni uzdravujúcom, 1942; Trenčianske Teplice, 1965), reprezentačnej publikácie Slovenské kúpele (1979), Sprievodcu po Piešťanoch (1986). Výsledkom dlhoročného štúdia v archívoch, predovšetkým v archíve kúpeľov Piešťany, je jeho kniha Piešťany v premenách vekov (1992), ktorej vydania sa však autor, žiaľ, už nedožil. Zameriaval sa v nej na históriu piešťanských kúpeľov, ktorú zasadil do širšieho kontextu histórie mesta i Uhorska či Slovenska.

Za jeho dôslednú prácu mu bolo udelených viacero ocenení. Spomeňme aspoň niektoré z nich: medailu Najlepší pracovník odboru (udelená Slovakotermou, 1974), Vzorový pracovník cestovného ruchu (udelil minister obchodu SSR, 1978), medaila Tomáša Jordana z Klausenburgu (udelená riaditeľom kúpeľov Trenčianske Teplice za dlhoročnú propagáciu kúpeľov, 1983), medaila Za zásluhy o rozvoj mesta Piešťany (udelená radou Mestského národného výboru, 1983), štátne vyznamenanie Za vynikajúcu prácu (udelené prezidentom ČSSR, 1984).

V tomto roku si pripomíname 90. výročie narodenia tohto významného historika, publicistu a mimoriadne kultúrneho človeka, ktorý významne prispel k poznaniu histórie Piešťan, ale nielen jej. Nemali by sme na to zabúdať. ■

Repro Eva Drobná

▲ Šipošova monografia Piešťany v premenách vekov (1992) je najväčšou a doteraz neprekonanou prácou o histórii Piešťan.

The monograph by Šipoš called "Piešťany in the Years of Transformation" (1992) is the largest and, till now, still unsurpassed work about the history of Piešťany.

Šipoš's Monographie „Piešťany im Wechsel der Zeitalter“ (1992) ist die umfangreichste und bis heute unübertroffene Arbeit über die Geschichte von Piešťany.

Between 1949 and 1960, he worked in the Ministry of Health, ultimately as the Head of the Planning and Finance Department for the Central Administration of Spas, Therapeutic Institutes and Thermal Springs. He started working in Piešťany in 1960 in the Research (today known as the "National") Institute of Rheumatic Diseases, as head of the academic department, where he remained until 1967. After two

years working at the Hotel High School, he was put in charge of the Hotel Thermia Palace. He was permanently appointed to this position in 1971.

In addition to his work, he also devoted his time and efforts to history and, since he was interested in philately and numismatics, he also collected historical postcards of Piešťany and Trenčianske Teplice. He was also interested in period literature about the spas, which was published in the 18th, 19th, and 20th centuries.

He was a member of the Government Committee for Tourism and a secretary in the Balneological Section of the Slovak Society for the History of Science and Technology at the Slovak Academy of Science (SAV). He was involved in organizing two major balneo-historical conferences – in Trenčianske Teplice (1979) and Piešťany (1983).

He shared his acquired knowledge and interests in various publications. He wrote hundreds of individual articles as well as some that became series. A large number of them were published in the journal Slovenské kúpele ("Slovak Spas"), where he was the chairman of the editorial board. He was also regularly published in the magazines Krásy Slovenska, Národné poistenie, Panoráma and in the magazine Piešťany ("The Beauties of Slovakia", "National Assurance", "Panorama", and "Piešťany"). Of particular success was his series "The Piešťany Spa During the Era of the Winter Family" in the magazine "Piešťany", which was published between the years 1987 and 1990 and, which, for the first time in decades, rediscovered this entrepreneurial family providing readers with a better picture of the part they played in the development of Piešťany while they were the major lease-holder of the spa (1890 – 1940). With his articles and studies he also contributed to the collective volumes of the Balneological Museum. He devoted his attention not only to the history of Piešťany and his hometown of Trenčianske Teplice, but also to the history and culture of Slovak spas in general. He is also the author of several separate publications - a book about Trenčianske Teplice ("Pri prameni uzdravujúcom", (Near the Healing Spring), 1942, Trenčianske Teplice, 1965), representative publications "Slovenské kúpele" (Slovak Spas, 1979), "Sprievodca po Piešťanoch" (A Guide to Piešťany, 1986). The culmination of his long years of poring over the archives, especially the Piešťany Spa archives, is his book "Piešťany v premenách vekov" (Piešťany in the Years of Transformation, 1992), whose publication the author, unfortunately, did not live to see. The book focuses on the history of the Piešťany Spa, which he put into the broader context of the history of the town as well as that of the Austro-Hungarian Empire and Slovakia.

He won several awards for his rigorous and thorough work. Here we can mention a few of them: the medal for the Best Employee in the Department (awarded by Slovakterma, 1974), Exemplary Employee for Tourism (presented by the Minister of Commerce SSR, 1978), the Tomáš Jordan of Klausenburg Medal (awarded by the Director of the Trenčianske Teplice Spa for his many years of promoting the spa, 1983), a medal for contributions made to the development of the town of Piešťany (awarded by the Municipal National Committee, 1983), and national recognition for outstanding work (presented by the President of ČSSR, 1984).

This year marks the 90th anniversary of the birth of this important historian, journalist and extraordinarily cultured man, who significantly contributed to expanding the knowledge of the history of Piešťany and beyond. This is something that we should not forget. ■

In den Jahren 1949 bis 1960 wirkte er im Beauftragtenamt für Gesundheitswesen (ein Regierungsorgan der ehem. Tschechoslowakei bis 1960; Anm. d. R.), zuletzt in der Funktion als Abteilungsleiter für Planung und Finanzen in der Zentralverwaltung der Heilbäder, spezialisierter therapeutischer Institute und Quellen. In Piešťany übernahm er im Jahr 1960 die Stelle als Leiter der Studienabteilung im Forschungsinstitut für rheumatische Erkrankungen (heutiges Nationalinstitut für rheumatische Erkrankungen), die er bis 1967 ausübte. Nach einer zweijährigen Wirkung an der Fachschule für Hotelwesen wurde er mit der Leitung des Hotels Thermia Palace betraut. Seine dauerhafte Ernennung in diese Position erfolgte im Jahr 1971.

Neben seiner Arbeit befasste sich Šipoš mit der Geschichte, interessierte sich für Philatelie und Numismatik, sammelte historische Ansichtskarten mit Motiven der Städte Piešťany und Trenčianske Teplice und sein Interesse galt auch der zeitgenössischen Literatur zum Thema Heilbäder, publiziert im 18., 19. und auch im 20. Jahrhundert.

Er war Mitglied des Regierungsausschusses für Reiseverkehr, Sekretär der Balneologisch-Historischen Sektion der Slowakischen Gesellschaft für Wissenschafts- und Technikgeschichte an der Slowakischen Akademie der Wissenschaften (SAV). Er beteiligte sich an der Veranstaltung zweier bedeutender balneologisch-historischer Konferenzen – in Trenčianske Teplice (1979) und in Piešťany (1983).

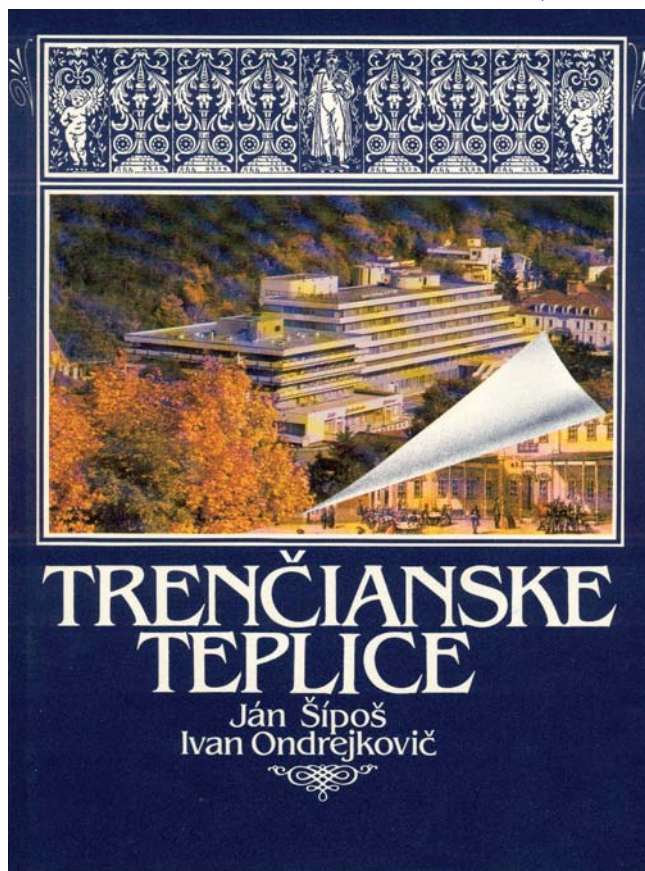
Seine Interessen und die erworbenen Kenntnisse verwertete Šipoš in der Publikationstätigkeit. Er verfasste hunderte Einzelbeiträge, aber auch Artikel, die ganze Serien bildeten. Viele von ihnen veröffentlichte er in der Zeitschrift „Slovenské kúpele“ (Slowakische Heilbäder), in deren Redaktion er den Vorsitz hatte. Regelmäßig publizierte er auch in den Zeitschriften „Krásy Slovenska“ (Schönheiten der Slowakei), „Národné poistenie“ (Volksversicherung), „Panoráma“ und „Piešťany“. Besonders erfolgreich war seine Serie „Das Heilbad Piešťany zur Zeit der Winter-Ära“, veröffentlicht in den Jahren 1987 – 1990 in dem Periodikum „Piešťany“, in der er diese Unternehmerfamilie nach Jahrzehnten „wiederentdeckte“ und den Lesern ihren Anteil an der Entwicklung von Piešťany, in ihrer Zeit als Pächter des Heilbades (1890 – 1940), näher brachte. Artikel und Studien schrieb er auch für den Sammelband des Balneologischen Museums. Er befasste sich nicht nur mit der Geschichte von Piešťany und seiner Heimatstadt Trenčianske Teplice, sondern auch mit der Geschichte und der Kultur der slowakischen Heilbäder. Šipoš ist Autor mehrerer eigenständiger Publikationen - Bücher über Trenčianske Teplice („Pri prameni uzdravujúcom“ - An der heilenden Quelle, 1942; Trenčianske Teplice, 1965), der repräsentativen Publikation „Slovenské kúpele“ (Slowakische Heilbäder, 1979) sowie eines Führers durch Piešťany (1986). Das Ergebnis einer langjährigen Recherche in Archiven, allen voraus im Archiv des Heilbades Piešťany, ist sein Buch „Piešťany v premenách vekov“ (Piešťany im Wechsel der Zeitalter, 1992), dessen Herausgabe der Autor selbst leider nicht mehr erlebte. Sein Augenmerk richtete sich darin auf die Geschichte des Heilbades Piešťany, eingebettet in den breiteren Kontext der Stadtgeschichte und der Geschichte Ungarns und der Slowakei.

Für seine sorgfältige Arbeit erhielt er mehrere Auszeichnungen wie die Medaille „Bester Sektionsmitarbeiter“ (verliehen von Slovakoterma, 1974), „Beispielhafter Mitarbeiter des Reiseverkehrs“ (verliehen vom slowakischen Handelsminister, 1978), die „Thomas Jordan von Klausenburg-Medaille“ (verliehen vom Direktor des Heilbades Trenčianske Teplice für langjährige Öffentlichkeitsarbeit im Dienste der Kureinrichtung, 1983), die „Medaille für

besondere Verdienste um die Entwicklung der Stadt Piešťany“ (verliehen vom Rat des Städtischen Nationalausschusses, 1983) und die Staatliche Auszeichnung für herausragende Arbeit (verliehen vom Präsidenten der Tschechoslowakischen Republik, 1984), um nur einige zu nennen.

In diesem Jahr gedenken wir des 90. Geburtstages dieses bedeutenden Historikers, Publizisten und der Kultur besonders verbundenen Menschen, der unter anderem einen wichtigen Beitrag zur Veranschaulichung der Geschichte von Piešťany leistete. Dies sollte nicht in Vergessenheit geraten. ■

Repro Eva Drobná

▲ Svojomu rodisku - Trenčianskym Tepliciam - venoval tiež reprezentatívnu publikáciu.
His birthplace - Trenčianske Teplice - to which he also dedicated a representative book.
Seiner Heimatstadt Trenčianske Teplice widmete er ebenfalls eine repräsentative Publikation.

▼ Návšteva prezidenta Gustáva Husáka v Piešťanoch (1984). Rokovanie v salóniku Thermia Palace. Vpravo za vrchstolom Ing. Ján Šipoš.

A visit by President Gustáv Husák to Piešťany (1984). Discussions in the lounge of the Thermia Palace. On the right behind the head table is Ing. Ján Šipoš.

Präsident Gustáv Husák während seines Besuches in Piešťany (1984); eine Sitzung im kleinen Salon des Hotels Thermia Palace, an der Stirnseite des Tisches rechts: Ing. Ján Šipoš

Repro Eva Drobná

Vtáctvo Slňavy, 425-hektárovej vodnej plochy pod Piešťanmi, ktorá vznikla v roku 1960 prehradením rieky Váh, sa už 35 rokov teší ochrane. Znova a znova nás táto lokalita presviedča o svojom mimoriadnom význame.

Birds at Slňava, the 425 hectare body of water just below Piešťany, which was created in 1960 by the damming of the Váh River, has enjoyed protection for the past 35 years. Again and again this area convinces us of its extraordinary importance.

Die Vogelfauna des Stausees „Slňava“, eines 425 Hektar großen Wasserreservoirs unterhalb der Stadt Piešťany, das 1960 durch die Stauung des Flusses Waag entstand, unterliegt seit bereits 35 Jahren dem Naturschutz. Immer und immer wieder überzeugt uns diese Lokalität von ihrer außerordentlichen Bedeutung.

▲ Pár húsky štíhlej v letku.
A pair of Egyptian Geese in flight.
Ein Nilgans-Pärchen im Flug

Hniezdenie mýtickej húsky štíhlej na piešťanskej Slňave

Nesting of the Mythical Egyptian Goose
at the Slňava Reservoir in Piešťany
„Slňava“ in Piešťany als Nistplatz der
mythischen Nilgans

Pavel Kaňuščák

Najčerstvejšou správou je, že tu opäť zahniezdil nový druh, a to vôbec prvýkrát na území Slovenska. Ide o húska štíhlu (*Alopochen aegyptiaca*), ktorej pôvodným domovom je južná Európa a Afrika, kde je bežná po Saharu v údolí Nílu. V starovekom Egypte bola chovaná ako strážca, domáci spoločník, ale tiež ako posvätný vták zasvätený bohyni Eset. V priebehu 17. storočia sa rozšírila v južnej Európe do Vojvodiny, Maďarska a Rumunska. V 18. storočí bola introdukovaná do Veľkej Británie a v súčasnosti je rozšírená vo Francúzsku, Holandsku, Belgicku a Nemecku. Introdukovaná bola aj do USA, Austrálie a na Nový Zéland.

Po prvýkrát sme húska štíhlu pre okolie Piešťan zaznamenali v roku 2013. Vtedy sa na podmáčanom poli pri Slňave vyskytol 5. marca 1 exemplár. Na tej istej lokalite sa o dva mesiace zdržiavali 2 exempláre. V roku 2014 sa od 24. februára týždeň vyskytovali 2 exempláre na vodnej ploche pri reštaurácii Rybársky dvor. Pozorovania vyvrcholili dňa 22. apríla 2014, keď autor zistil na štrkovom ostrove na Slňave hniezdenie. V ten deň tam boli pozorované dva adultné (dospelé) vtáky

▲ Húska štíhla na poli pri Slňave.
Egyptian Goose on the field next to Slňava Lake.
Nilgänse auf einem Feld am „Slňava“

Foto Pavel Kaňuščák

a 9 čerstvo vyliahnutých mláďat. Adultné vtáky sa zdržiavali na okraji ostrova a mláďatá plávali pri ostrove. Boli čulé a na vode sa dobre pohybovali, na lokalite boli prítomné aj na druhý deň. Následné dlhodobé pozorovania potvrdili, že minimálne tri vtáky sa z predmetného hniezdenia dožili dospelosti. ■

The latest news is that, once again, a new species is nesting here, and for the first time ever in Slovakia. We are referring to the Egyptian Goose (*Alopochen aegyptiacus*), whose home of origin is southern Europe and Africa, where it is commonly found throughout the Sahara and the Nile River Valley. In ancient Egypt they were bred as guardians, domestic companions, but also as a sacred bird of the goddess Isis. During the 17th century, these geese expanded into southern Europe to Vojvodina (Serbia), Hungary, and Romania. In the 18th century they were introduced into Great Britain and currently they have expanded into France, Holland, Belgian, and Germany.

The first recorded sighting of the Egyptian Goose around Piešťany was in 2013. This specimen was sighted at the waterlogged field near Slňava on March 5th. Two months later, in this same locality, two more specimens appeared. In

2014, on February 24th two more specimens appeared on the water near the restaurant Rybársky Dvor (Fisherman's Court). The observations culminated on April 22, 2014, when the author discovered a nesting site on a gravel island in the Slňava. On this day, two adult birds and 9 newly hatched chicks were seen. The adult birds stayed along the edge of the island while the hatchlings swam nearby. They were still in the area the second day and moved briskly and agilely in the water. Subsequent, long term observations have confirmed that, at least, three of the birds from this nesting lived to adulthood. ■

Die jüngste Nachricht ist, dass hier wieder eine neue Art ihren Nistplatz fand, und das zum ersten Mal auf dem Gebiet der Slowakei überhaupt. Es handelt sich um die Nilgans (*Alopochen aegyptiacus*), deren ursprüngliche Heimat in Südeuropa und Afrika liegt, wo ihr natürliches Verbreitungsgebiet bis zur Sahara im Tal des Nils reicht. Im Alten Ägypten wurde sie als Wachvogel und häuslicher Geselle gehalten, aber auch als heiliger, der Göttin Isis (Aset) geweihter Vogel verehrt. Im Laufe des 17. Jahrhunderts verbreitete sie sich in Südeuropa, in Vojvodina, Ungarn und Rumänien. Im 18. Jahrhundert wurde sie nach

Großbritannien gebracht und derzeit ist sie in Frankreich, der Niederlande, Belgien und Deutschland verbreitet. Eingeführt wurde sie auch in die USA, Australien und nach Neuseeland.

In der Umgebung von Piešťany haben wir das Vorkommen der Nilgans zum ersten Mal im Jahr 2013 verzeichnet. Damals wurde auf einem staunassen Feld bei „Slňava“ am 5. März 1 Vogel gesichtet. In derselben Lokalität hielten sich zwei Monate später 2 Exemplare auf. Im Jahr 2014 wurden ab dem 24. Februar 2 Exemplare eine Woche lang auf der Wasserfläche am Restaurant „Rybársky dvor“ beobachtet. Diese Entdeckung gipfelte am 22. April 2014 in der Feststellung des Autors, dass sie auf einer Schotterinsel im Stausee „Slňava“ ihren Nistplatz haben. An diesem Tag wurden dort zwei adulte (erwachsene) Vögel und 9 frisch geschlüpfte Küken beobachtet. Die adulten Vögel hielten sich am Rande der Insel auf und die Jungen schwammen in ihrer Nähe. Sie waren lebhaft und bewegten sich im Wasser gut. An diesem Ort hielten sie sich auch am nächsten Tag auf. Die nachfolgenden längerfristigen Beobachtungen bestätigten, dass mindestens drei Vögel aus diesem Nest das adulte Alter erreicht haben. ■

▼ Húska štíhla na Slňave s dvomi dospievajúcimi mláďatami.
An Egyptian Goose on Slňava with two adolescent goslings.
Eine Nilgans mit zwei heranwachsenden Jungen am „Slňava“

Foto Andrej Dúbravský

Moravcová odovzdala svoje skúsenosti už 700 deťom

Moravcová Has
Shared Her
Experience with
over 700 Children

Moravcová gab
ihre Erfahrungen
schon an
700 Kinder weiter

Tomáš Horký

Foto Tomáš Horký

Najúspešnejšia slovenská plavkyňa Martina Moravcová ešte pred ukončením svojej dlhoročnej športovej kariéry uvažovala o tom, ako by mohla odovzdávať svoje skúsenosti mladým talentom. Tak sa zrodil projekt Letného plaveckého kempu Martiny Moravcovej, ktorého sponzorom je Nadácia Poštovej banky. V tomto roku sa zavŕšil jeho piaty ročník. Počas tohto obdobia pomohla naša najlepšia plavkyňa zdokonaľiť sa už 700 plaveckým nádejam. V tomto roku sa piešťanského kempu zúčastnilo 164 detí, z toho dve tretiny tvorili dievčatá.

Even before the end of her long sport career, the most successful Slovak swimmer Martina Moravcová had already started thinking about how she could pass on her experience to young talents. Thus was born the project Martina Moravcová's Summer Swimming Camp, which is sponsored by the Postal Bank Foundation. This was its fifth year. Throughout the years our best swimmer has helped to improve the swimming skills of 700 swimming hopefuls. This year, 164 children, of whom two-thirds were girls, participated in the Piešťany camp.

Die erfolgreichste slowakische Schwimmerin Martina Moravcová dachte bereits vor der Beendigung ihrer langjährigen professionellen Sportkarriere darüber nach, wie sie ihre Erfahrungen an junge Talente weitergeben könnte. So wurde das Projekt „Martina Moravcová's Sommer-Schwimmcamp“ geboren, dessen Sponsor die Stiftung der Postbank ist. In diesem Jahr fand es zum fünften Mal statt. Während dieser Zeit half unsere beste Schwimmerin bereits 700 Schwimm-Hoffnungen ihre Leistung zu steigern. In diesem Jahr nahmen 164 Kinder an dem Schwimmcamp in Piešťany teil, zwei Drittel davon waren Mädchen.

Martina Moravcová každý rok venuje tri týždne svojho voľného času mladým nádejam. Od rána do večera s nimi trénuje, preberá správne techniky plávania či stravovací režim. „Aj tento rok bolo naším cieľom odovzdať deťom odborné plavecké vedomosti, na ktorých môžu ďalej budovať a rozvíjať svoj talent, a ktoré si odnesú do celej sezóny. Naučili sme ich nové cvičenia, odstraňovali sme technické nedostatky ich štýlu a skúmali techniku svetových plavcov na videách. Beseda s doktorom a bývalým plavcom Igorom Bukovským zasa zlepšila ich vedomosti v oblasti výživy a regenerácie,“ priblížila M. Moravcová.

Kemp prebiehal v troch turnusoch. Záujem o účasť bol taký silný, že sa museli rozširovať kapacity. Skutočnosť, že kemp je veľmi obľúbený, dokazuje počet detí, ktoré sa doň vrátili opakovane - takých bolo 70, teda takmer polovica. Zaujímavosťou je, že Martina okrem trénera robí počas kempu aj kamarátku, bábätku a občas aj mamu. Veď najmladší účastníci majú sotva 10 rokov. Nadácia Poštovej banky každoročne podporuje 42 mladých plavcov, z toho 36 na základe celoročných výsledkov a šesť na základe Divokej karty. Tá je určená pre deti zo sociálne znevýhodneného prostredia. Deti si Divokú kartu museli zaslúžiť, zavážila nielen esej od samotného plavca, ale aj referencie od triedneho učiteľa i trénera.

„Viaceri absolventi nášho kempu sa dokázali presadiť v silnej konkurencii európskych plavcov, to dokazuje, že práca s deťmi má zmysel. Nastávajúcim hviezdikám sa snažím pomôcť v ich

rozvíjajúcej sa kariére, na ktorej prahu sa zatiaľ iba nachádzajú,“ hovorí Martina. Okrem nej sa deťom počas kempu venuje ďalších päť skúsených trénerov. Nejde o žiadnu odpočinkovú prázdninovú zábavku, deti majú od siedmej ráno do pol desiatej večer poriadne nabitý program. Ale nežijú len plávaním. Aj malí športovci totiž potrebujú zrelaxovať a vypnúť. Preto sa i tento rok mohli odreagovať pri pilatese, bowlingu a ďalších voľnočasových aktivitách. ■

Every year, Martina Moravcová devotes three weeks of her free time to these young prospects. From morning till evening, she trains with them and goes over proper swimming techniques and diet. “Once again our goal this year was to provide the children with expert swimming knowledge, upon which they can further build and develop their talent and, which they can take and utilize throughout the entire season. We taught them new exercises, corrected their technical deficiencies in their style and also, using video, analysed the techniques of world famous swimmers. A talk by Phd. graduate and former swimmer Igor Bukovský also helped to improve their understanding and knowledge of nutrition and recovery,” explained M. Moravcová.

The camp was held three times during the summer. There was such strong interest that they had to increase the number of campers. The fact that the camp is very popular can be seen in the number of children that have returned repeatedly – about 70, which is almost half. Also of interest is that during the camp, Martina acts not only as coach, but also as friend, confidante, and, from time to time, even mother. After all, the youngest campers are barely 10 years old.

Every year, the Postal Bank Foundation supports 42 young swimmers, 36 of whom are chosen based on year-long results with the other 6 being chosen by “wild card”. This “wild card” is intended for children from socially disadvantaged backgrounds. These children must earn their “wild card”, not only by writing an essay, but also based on recommendations from their class teacher and coach.

“Many graduates of our camp have proved themselves among the fierce

Foto Tomáš Horký

◀ Oslavy piatych narodenin Letného plaveckého kempu M. M.
Celebration of the fifth anniversary of Martina Moravcová's
Summer Swimming Camp.

Das „M. M.-Sommer-Schwimmcamp feiert seinen 5. Geburtstag

competition of European swimmers, which only goes to show that working with children pays off. I try to help these up-and-coming stars develop their careers, which they are just in the process of beginning," says Martina. Besides her, at the camp, an additional five experienced coaches also train the campers. This is no relaxing holiday entertainment as the children have a rigorous schedule from seven in the morning until half past nine in the evening. However, they don't only swim. Even these small athletes need to relax and just switch

Schwimmkenntnisse zu vermitteln, auf deren Grundlage sie aufbauen und ihr Talent entwickeln können und die sie für die ganze Saison mitnehmen. Wir brachten ihnen neue Übungen bei, bauten technische Unzulänglichkeiten ihres Stils ab und erörterten die Techniken der weltbesten Schwimmer anhand von Videos. Eine Gesprächsrunde mit dem Arzt und ehemaligen Schwimmer Igor Bukovský vertiefte wiederum ihre Kenntnisse im Bereich der Ernährung und Regeneration", erklärte M. Moravcová.

Grundlage ihrer ganzjährigen Ergebnisse und sechs auf Grundlage der sog. Wilden Karte. Diese ist für Kinder aus einem sozial schwachen Umfeld bestimmt. Die Kinder müssen sich die „Wilde Karte“ verdienen, ins Gewicht fallen nicht nur ein vom Schwimmer selbst verfasster Essay sondern auch Referenzen von Klassenlehrer und Trainer.

„Mehrere Absolventen unseres Camps konnten sich unter der starken Konkurrenz europäischer Schwimmer behaupten, was bestätigt, dass die Arbeit mit Kindern

▲ Kemp sledujú aj Martinine deti Karolínka a Michal Ján.

Her children Karolínka and Michal Ján, also follow camp activities.

Das Camp verfolgen mit Interesse auch ihre Kinder Karolínka und Michal Ján.

Foto Tomáš Horký

off. For this reason, this year, they were able to let of some steam by doing pilates, bowling and other free-time activities. ■

Martina Moravcová widmet jedes Jahr drei Wochen ihrer Freizeit jungen Hoffnungen. Von morgens bis abends trainiert sie mit ihnen und gibt Tipps zu richtigen Schwimmtechniken und Ernährungsweise. „Auch in diesem Jahr war es unser Ziel, den Kindern fundierte

Das Camp verlief in drei Durchgängen. Das Interesse war derart groß, dass die Kapazitäten erweitert werden mussten. Wie beliebt das Camp ist, belegt auch die Zahl jener Kinder, die daran zum wiederholten Mal teilnahmen - es waren 70, also knapp die Hälfte. Erwähnenswert ist, dass Martina während des Camps neben ihrem Job als Trainerin auch als Freundin, Vertraute und zeitweise auch als Mutter fungiert. Denn die jüngsten Teilnehmer sind kaum 10 Jahre alt. Die Stiftung der Postbank unterstützt jedes Jahr 42 junge Schwimmer, davon 36 auf

sinnvoll ist. Ich bemühe mich, den aufstrebenden Sternchen bei ihrer beginnenden Karriere, an deren Schwelle sie gerade erst angekommen sind, zu helfen“, sagt Martina. Neben ihr widmen sich den Kindern im Camp weitere fünf erfahrene Trainer. Es ist keine erholsame Ferienveranstaltung, die Kinder haben von sieben Uhr morgens bis halb zehn am Abend ein richtig straffes Programm. Aber es gibt nicht nur Schwimmen. Denn selbst kleine Sportler brauchen Erholung und müssen abschalten können. Deshalb fanden sie auch in diesem Jahr Ablenkung bei Pilates, Bowling und weiteren Freizeitaktivitäten. ■